

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI

**TÜRKİYE VE SUDAN'IN SİYASÎ KÜLTÜRÜ
İZMİT VE HARTUM ÖRNEĞİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ABDALAZİZ ABDALWHAB

KOCAELİ 2020

T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI

SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI

**TÜRKİYE VE SUDAN'IN SİYASÎ KÜLTÜRÜ
İZMİT VE HARTUM ÖRNEĞİ**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

ABDALAZİZ ABDALWHAB

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Hasan YAZICI**

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu ve No:16/ 07/ 2020 (17)

KOCAELİ 2020

ÖN SÖZ

Siyasi kültür şimdiki dönemimizde siyasi sosyoloji ilimlerine en önemli girişlerden biri sayılmaktadır. Özellikle siyasi ilim araştırmaları yapanlar için diğer çağdaş veya geri kalmış milletlerin kültürünü öğrenmek ve daha derine inmek için bilinç seviyesini ve gelişmişliğini ölçmek için çalışmalar yapabilir veya o kültürün daha demokratik ve çağdaş şeklini geliştirmek için çözümler üretir. Ayrıca halkın siyasi kültür ve iş mekanizmasının doğasının çalışması, siyasi sürecin girdileri ve çıktıları, bireylerin siyasi kültürdeki ilerlemesini hedefler.

Bu çalışmada benden asla yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen, beni böyle bir çalışma için teşvik eden ve her sıkıntılı anda moralimi ve motivasyonumu arttıran, bilgi ve tecrübesiyle bana rehberlik eden değerli danışmanım hocam Öğr. Üyesi Hasan YAZICI'ya teşekkür etmek istiyorum.

Sevgili aileme destekleri için teşekkür ederim. Araştırma aşamasında bana yardım eden herkese ve bu çalışmanın tamamlanmasında nazikçe bile yardımcı olan herkese teşekkür ederim.

Abdalaziz Abdalwhab

Haziran, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ	ix
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	4
1. SİYASİ KÜLTÜR	4
1.1. KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ.....	4
1.1.1. Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları.....	4
1.1.2. Kültürü Anlamada Eğilimler.....	6
1.1.3. Kültür Türleri	8
1.1.4. Kültür Özellikleri	8
1.2. SİYASİ KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ.....	9
1.2.1. Siyasî Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları	9
1.2.2. Siyasi Kültürün Bileşenleri	11
1.2.3. Siyasî Kültürün Öğeleri	12
1.2.4. Siyasi Kültürün Özellikleri	12
1.2.5. Siyasi Kültürlerin Türleri	14
1.2.6. Siyasî Toplumsallaşma	15
1.2.7. Katılımcı Siyasî Kültür	17
1.2.8. Siyasi Katılımı Etkileyen Faktörler.....	19
1.2.9. Siyasi Katılımın Boyutları	20
İKİNCİ BÖLÜM	22
2. İZMİT VE HARTUM'UN SİYASİ KÜLTÜRÜ	22
2.1. GİRİŞ	22
2.2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	22
2.2.1. Araştırmanın Konusu	22
2.2.2. Araştırmanın Amacı.....	22
2.2.3. Araştırmanın Önemi.....	23
2.2.4. Araştırmanın Yöntemi- Anket Soru Formunun Hazırlanması	23
2.2.5. Araştırmanın Kapsamı	23
2.2.6. Araştırmanın Evreni.....	24
2.2.7. Araştırmanın Örnekleme	24

2.2.8. Araştırmanın Hipotezleri.....	24
2.2.9. Verilerin Toplanması	25
2.2.10. Verilerin Analizi	25
2.3. İZMİT'İN SİYASİ KÜLTÜRÜ	25
2.3.1. Giriş.....	25
2.3.2. İzmit İlçesinin Tanıtımı.....	25
2.4. İZMİT İLÇESİ ANKET VERİLERİNİN İNCELENMESİ.....	27
2.4.1. Giriş.....	27
2.4.2. Bulgulardan Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi	28
2.5. HARTUM İLÇESİ ANKET VERİLERİNİN İNCELENMESİ.....	59
2.5.1. Giriş.....	59
2.5.2. Hartum İlçesinin Tanıtımı.....	59
2.6. Bulgulardan Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi	61
2.6.1. Katılımcılara Dair Demografik Değişkenler	61
2.6.2. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu.....	63
2.6.3. Ailenin Gelir Durumu	64
2.6.4. Katılımcıların Siyasi Eylemler Hakkındaki Görüşleri	65
2.6.5. Katılımcıların Siyasi Katılım Hakkındaki Görüşleri.....	68
2.6.6. Siyasi Katılma.....	70
2.6.7. Siyasi İlgi	73
2.6.8. Katılımcıların Siyasi Gelişmelere Duyduğu İlgi.....	73
2.6.9. Demokrasi ile Ne Kadar İlişkili?	75
2.6.10. Katılımcıların Demokrasi Hakkındaki Görüşleri	79
2.6.11. Bağımlılık Kültürü	81
2.6.12. İşçi Sendikaları Hakkındaki Görüş	82
2.6.13. Siyasi Bilgi.....	82
2.6.14. Toplumsal Değişikliklerle İlgili Düşünceler.....	83
2.6.15. Siyasî Partiler Hakkındaki Görüş.....	85
2.6.16. Siyasi Sistemler Hakkındaki Görüş	85
2.6.16. Beş Yıl Sonra Memleketin Durumu.....	88
2.6.17. Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Hükümet, Siyaset, Siyasetçi, Parti İle İlgili Görüşler.....	88
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	92
3. İZMİT'İN VE HARTUM'UN SİYASİ KÜLTÜRÜNÜN KARŞILAŞTIRMASI	92
3.1. GİRİŞ	92
3.2. KARŞILAŞTIRMA BULGULARINDAN ELDE EDİLEN VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	93

3.2.1. Siyasi Katılım.....	93
3.2.2. Siyasete İlgi Düzeyi	98
3.2.3. Siyasi Partiye Üye mi.....	103
3.2.4. Demokrasinin Anlamı	108
3.2.5. Siyasi Bilgi.....	118
3.2.6. Bağımlılık Kültürü	123
3.2.7. Siyasi Yetkinlik.....	128
3.2.8. Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç	133
3.2.9. Yerel Kültür	143
SONUÇ.....	148
KAYNAKÇA.....	157
ÖZ GEÇMİŞ	160

ÖZET

Her toplum için belli bir özellik vardır. Bu kültür özelliğini bireyler arasında kalıtsal bir şekilde yansıtmaktadır. Bu kültür, coğrafi varlığı, uygarlığı, tarihi mirası yolu ile toplumun kazandığı bilgiler, ekonomi ve siyasi sistemin doğası toplum değerinden ibarettir. Zira dış etkenler deneyimi farklıdır.

Siyasi kültür, toplumda gerçekleşen vakıalarda ve bireysel deneyim ve davranışlarda bulunur. Günümüzde birçok disiplindeki ilmi araştırmalar, siyasi gelenek ve süreçlerin kültürel boyutlarını vurgular.

Tezde siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından önemi vurgulanan Kocaeli ilinin İzmit ve Hartum ilinin Hartum ilçelerinde siyasî kültürle ilgili konuların görünümü araştırılmıştır. Kocaeli illerin ve Hartumluların demokratik beklentilerinin hükümetlerce yerine getirilmesiyle ilgili düşünceleri araştırılmıştır. Halkın demokratik düzenle ilgili inanç, değer, tutum ve davranışları tespit edilmiştir.

Tezin birinci bölümünde kavramsal alt yapı oluşturuldu. İkinci bölümünde İzmit ve Hartum ilçeleri tek tek incelendi. Tezde tamamen tesadüfi örneklem yöntemi kullanıldı. Anket, 18 yaş ve üzeri, birbirinden değişik yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelire sahip deneklere uygulandı. İzmit ilçesinden ve Hartum ilçesinden 100'er kişiden toplam 200 kişiyle anket yapıldı. Anketle sağlanan veriler ve oluşturulan tablolar tek tek incelenmiştir. Üçüncü bölümde İzmit ve Hartum ilçeleri, tezin hipotezleri açısından karşılaştırılarak anlamlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasî kültür, kültür, İzmit siyasî kültürü, Hartum siyasî kültürü

ABSTRACT

here is a particular feature for every society. This feature reflects the culture of the community in a hereditary way among individuals. This culture consists of its geographical, civilization, the knowledge gained by the community through its historical heritage, the nature of the economy, and the political system because external factors experience is different and the political culture found in the events and individual experiences and behaviors that take place in society.

Where scientific research in many disciplines today emphasizes the cultural dimensions of political traditions and processes. In the thesis, the views of political culture-related issues in Kocaeli province of Izmit and Khartoum province of Khartoum emphasized in terms of political decision making, political making process, and political competence, the views of the people of the cities of Kocaeli and Izmit regarding the fulfillment of their democratic expectations by the governments investigated. The beliefs, values, attitudes, and behaviors of the people regarding the democratic order have determined.

In the first chapter of the thesis, the conceptual infrastructure created. In the second chapter, Izmit and Khartoum cities examined one by one, a random sampling method used in the argument. The questionnaire was applied to aged 18 and over with different age, gender, education level, and income-a total of 200 people surveyed 100 people from the Izmit and 100 from Khartoum. The data provided and the tables created by the survey examined one by one in the third chapter, Izmit and Khartoum regions, compared in terms of the hypotheses of the thesis.

Keywords: Culture, Political Culture, The Political Culture of İzmit, The Political Culture of Khartoum.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. İzmit'in Mahaleleri.....	28
Tablo 2. Yaş	28
Tablo 3. Cinsiyet.....	29
Tablo 4. Eğitim durumu	29
Tablo 5. Sosyal sınıf.....	29
Tablo 6. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu	30
Tablo 7. Ailenin gelir durumu.....	31
Tablo 8. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak	31
Tablo 9. Toplu bir dilekçeye imza atmak.....	32
Tablo 10.Kanuna aykırı olarak işi bırakmak.....	32
Tablo 11.Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak.....	32
Tablo 12. Bina veya iş yeri işgal etmek	32
Tablo 13. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak.....	33
Tablo 14. Yasal grev yapmak.....	33
Tablo 15. Gösteri amacıyla trafiği kapamak	33
Tablo 16. Boykot yapmak.....	33
Tablo 17. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamaya katılmak	34
Tablo 18. Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılmak.....	34
Tablo 19. Kanuna aykırı olarak işi bırakmaya katılmak	34
Tablo 20. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak.....	35
Tablo 21. Bina veya iş yeri işgal etmeye katılmak	35
Tablo 22. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak.....	35
Tablo 23. Yasal grev yapmaya katılmak.....	35
Tablo 24. Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılmak	36
Tablo 25. Boykot yapmaya katılmak	36
Tablo 26. Son seçimde oy kullandı mı?.....	36
Tablo 27. Bir işi için milletvekili ile görüşmek	37
Tablo 28. Bir işi için milletvekilinize mektup yazmak	38
Tablo 29. Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek... 38	
Tablo 30. Bir gazeteye mektup yazmak.....	38
Tablo 31. Herhangi bir derneğe üye mi?.....	38
Tablo 32. Siyasi partiye üye mi?.....	39
Tablo 33. Siyasete ilgi.....	39
Tablo 34. Gazetelerde siyasî haberleri ne kadar sıklıkla okur?	40
Tablo 35. Arkadaşlarınızla ne kadar sıklıkla siyaset konuşur, tartışır?.....	40
Tablo 36. Başkalarını ne kadar sıklıkla sizin partisine oy vermeleri için ikna etmeye çalışır?	41
Tablo 37. Siyasî mitinglere toplantılara katılır mı?	41
Tablo 38. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izler?.....	41
Tablo 39. Hürriyetler.....	42
Tablo 40. Eşitlik.....	42
Tablo 41. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi	43
Tablo 42. Azınlıkların haklarının korunması	43

Tablo 43. Cinsel konularda serbestlik	43
Tablo 44. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması	44
Tablo 45. Devletin herkese iş bulması	44
Tablo 46. Ülkenin kalkınması	44
Tablo 47. Halkın yönetime katılması	45
Tablo 48. Çoğunluğun istediği her şeyin olması.....	45
Tablo 49. Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi.....	45
Tablo 50. Devletin fiyatları kontrol etmesi	46
Tablo 51. Demokrasilerde ekonomi kötü işler	47
Tablo 52. Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur.....	47
Tablo 53. Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz.....	47
Tablo 54. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	48
Tablo 55. Anneye babaya saygı	48
Tablo 56. Çocuk yetiştirirken dikkat edilecek en önemli iki husus 1.tercih	49
Tablo 57. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	49
Tablo 58. Belediye başkanları nasıl görevlendirilmeli?.....	50
Tablo 59. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli?.....	50
Tablo 60. Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi	51
Tablo 61. Yetkililere daha fazla saygı duyulması.....	51
Tablo 62. Dertleri kim daha iyi çözer?.....	51
Tablo 63. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması.....	52
Tablo 64. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi.....	52
Tablo 65. Siyasî partiler hakkındaki görüş	52
Tablo 66. Güçlü bir lider.....	53
Tablo 67. Hükümet yerine uzmanlar.....	54
Tablo 68. Ordunun yönetmesi.....	54
Tablo 69. Demokratik bir siyasî sistemle yönetim.....	54
Tablo 70. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?.....	55
Tablo 71. Kendinizi nerenin bir parçası hissediyorsunuz?	55
Tablo 72. Beş yıl sonra memleketin durumu	56
Tablo 73. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	56
Tablo 74. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	57
Tablo 75. Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor	57
Tablo 76. Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor	57
Tablo 77. Seçenleri unutuyor	58
Tablo 78. Sadece oyla ilgileniyorlar	58
Tablo 79. Vatandaş hakkını arayabilir mi?	58
Tablo 80. Hartum'un Mahalleleri	61
Tablo 81. Yaş	61
Tablo 82. Cinsiyet.....	62
Tablo 83. Eğitim durumu	62
Tablo 84. Sosyal sınıf.....	63
Tablo 85. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu	63
Tablo 86. Ailenin gelir durumu.....	64
Tablo 87. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak.....	65
Tablo 88. Toplu bir dilekçeye imza atmak.....	65

Tablo 89. Kanuna aykırı olarak işi bırakmak.....	66
Tablo 90. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak.....	66
Tablo 91. Bina veya iş yeri işgal etmek.....	66
Tablo 92. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak.....	66
Tablo 93. Yasal grev yapmak.....	67
Tablo 94. Gösteri amacıyla trafiği kapamak.....	67
Tablo 95. Boykot yapmak.....	67
Tablo 96. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamaya katılmak.....	68
Tablo 97. Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılmak.....	68
Tablo 98. Kanuna aykırı olarak işi bırakmaya katılmak.....	68
Tablo 99. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak.....	68
Tablo 100. Bina veya iş yeri işgal etmeye katılmak.....	69
Tablo 101. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak.....	69
Tablo 102. Yasal grev yapmaya katılmak.....	69
Tablo 103. Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılmak.....	69
Tablo 104. Boykot yapmaya katılmak.....	70
Tablo 105. Son seçimde oy kullandı mı?.....	70
Tablo 106. Bir işi için milletvekili ile görüşmek.....	71
Tablo 107. Bir işi için milletvekilinize mektup yazmak.....	71
Tablo 108. Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek.....	71
Tablo 109. Bir gazeteye mektup yazmak.....	72
Tablo 110. Herhangi bir derneğe üye oldunuz mu?.....	72
Tablo 111. Siyasi partiye üye mi?.....	72
Tablo 112. Siyasete ilgi.....	73
Tablo 113. Gazetelerde siyasî haberleri ne kadar sıklıkla okur?.....	73
Tablo 114. Arkadaşlarınızla ne kadar sıklıkla siyaset konuşur, tartışır?.....	74
Tablo 115. Başkalarını ne kadar sıklıkla sizin partisine oy vermeleri için ikna etmeye çalışır?.....	74
Tablo 116. Siyasî mitinglere toplantılara katılır mı?.....	74
Tablo 117. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izler?.....	75
Tablo 118. Hürriyetler.....	75
Tablo 119. Eşitlik.....	75
Tablo 120. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi.....	76
Tablo 121. Azınlıkların haklarının korunması.....	76
Tablo 122. Cinsel konularda serbestlik.....	76
Tablo 123. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması.....	77
Tablo 124. Devletin herkese iş bulması.....	77
Tablo 125. Ülkenin kalkınması.....	77
Tablo 126. Halkın yönetime katılması.....	78
Tablo 127. Çoğunluğun istediği her şeyin olması.....	78
Tablo 128. Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi.....	78
Tablo 129. Devletin fiyatları kontrol etmesi.....	79
Tablo 130. Demokrasilerde ekonomi kötü işler.....	79
Tablo 131. Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur.....	80
Tablo 132. Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz.....	80

Tablo 133. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	80
Tablo 134. Anneye babaya saygı	81
Tablo 135. Çocuk yetiştirirken dikkat edilecek en önemli iki husus 1.tercih	81
Tablo 136. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	82
Tablo 137. Belediye başkanları nasıl görevlendirilmeli?.....	82
Tablo 138. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli?.....	83
Tablo 139. Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi	83
Tablo 140. Yetkililere daha fazla saygı duyulması	83
Tablo 141. Dertleri kim daha iyi çözer?.....	84
Tablo 142. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması.....	84
Tablo 143. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi	84
Tablo 144. Siyasî partiler hakkındaki görüş	85
Tablo 145. Güçlü bir lider	85
Tablo 146. Hükümet yerine uzmanlar.....	86
Tablo 147. Ordunun yönetmesi.....	86
Tablo 148. Demokratik bir siyasî sistemle yönetim.....	86
Tablo 149. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	87
Tablo 150. Kendinizi nerenin bir parçası hissediyorsunuz?	87
Tablo 151. Beş yıl sonra memleketin durumu	88
Tablo 152. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	88
Tablo 153. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	89
Tablo 154. Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor	89
Tablo 155. Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor	89
Tablo 156. Seçenleri unutuyor	90
Tablo 157. Sadece oyla ilgileniyorlar	90
Tablo 158. Vatandaş hakkını arayabilir mi?	91
Tablo 159. Son seçimde oy kullandı mı?	93
Tablo 160. Son seçimde oy kullandı mı?	94
Tablo 161. Son seçimde oy kullandı mı?	95
Tablo 162. Son seçimde oy kullandı mı?	96
Tablo 163. Son seçimde oy kullandı mı?	97
Tablo 164. Siyasete ilgi.....	98
Tablo 165. Siyasete ilgi.....	99
Tablo 166. Siyasete ilgi.....	100
Tablo 167. Siyasete ilgi.....	101
Tablo 168. Siyasete ilgi.....	102
Tablo 169. Siyasi partiye üye mi karşılaştırması	103
Tablo 170. Siyasi partiye üye mi?.....	104
Tablo 171. Siyasi partiye üye mi karşılaştırması	105
Tablo 172. Siyasi partiye üye mi?.....	106
Tablo 173. Siyasi partiye üye mi?.....	107
Tablo 174. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	108
Tablo 175. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	109
Tablo 176. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	110
Tablo 177. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	111
Tablo 178. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir	112

Tablo 179. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	113
Tablo 180. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	114
Tablo 181. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	115
Tablo 182. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	116
Tablo 183. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?	117
Tablo 184. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli.....	118
Tablo 185. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli.....	119
Tablo 186. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli.....	120
Tablo 187. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli.....	121
Tablo 188. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli.....	122
Tablo 189. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	123
Tablo 190. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	124
Tablo 191. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	125
Tablo 192. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	126
Tablo 193. İşçi sendikaları hakkındaki görüş	127
Tablo 194. Beş yıl sonra memleketin durumu	128
Tablo 195. Beş yıl sonra memleketin durumu	129
Tablo 196. Beş yıl sonra memleketin durumu	130
Tablo 197. Beş yıl sonra memleketin durumu	131
Tablo 198. Beş yıl sonra memleketin durumu	132
Tablo 199. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	133
Tablo 200. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	134
Tablo 201. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	135
Tablo 202. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	136
Tablo 203. Hükümete ses duyurmak mümkün değil	137
Tablo 204. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	138
Tablo 205. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	139
Tablo 206. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	140
Tablo 207. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	141
Tablo 208. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır	142
Tablo 209. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	143
Tablo 210. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	144
Tablo 211. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	145
Tablo 212. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	146
Tablo 213. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?	147

GİRİŞ

İnsan, var olduğundan beri kendini, mensubiyet hissiyle bağlantılı olacağı bir bütünün parçası olmagereğini duyar. Cemiyet, değişik kabiliyet ve beklentilere sahip bireyler, eşsiz yaşama tarzları, ortak tarih ve değerlere sahip bireylerden oluşan bir yapıdır. Bu yapıda insanlar, etkileşim sürecinde hayat boyunca devam edecek ve sosyal yapıda yer alacak çeşitli bireylerle ilişkiler kurarlar.

Siyaset, toplu olarak yaşayan insanların neden olduğu bir olgudur. Diğer bir deyişle toplumlar hayatlarını sürdürebilecek siyasi bir sistem kurmak için örgütlenmelidir. Elbette bu siyasi örgütün diğer tüm örgütler gibi politik bir kültürü vardır. Siyasi kültür bağlı olduğu toplumun amaçlarını hedefleyen ve bu amaçlar doğrultusunda toplumu yönlendirip etkileyen fikirlerdir.

Kültürün temeli, davranıştır. Kültür, insan davranışının boyutlarını belirler. İnsanlar doğumdan ölüme ait oldukları kültürün yapısına göre hareket etmektedir. İnsanların amaçları, davranışları, düşünceleri ve yaşantıları kültürleriyle şekillenir. Her toplum, kendi inanç, ilke, düşünce ve değerleriyle var olur. Var edici unsurlar, toplumu tanımada ve operasyon yöntemlerini belirlemede çok etkilidir. Bu bakış açısına göre insanları tanımının en etkin yollarından biri, onların kültürlerini bilmektir.

Kültür ise toplumu oluşturan manevi ve maddi unsurlardır. Bu unsurlar sabit değildir ancak değiştirilmesi uzun zaman almaktadır. Kültürün hem sosyal yapıdaki hem de siyasi alandaki davranışlar üzerinde büyük etkisi vardır. Dolayısıyla toplumların siyasi kültürleri doğal olarak liderlik anlayışlarını etkiler. Farklı siyasi kültürlerden toplumlarda farklı lider özellikleri görülmektedir. Toplumun tarihi, ekonomisi, inanç sistemi, değer yargıları vb. özellikleri liderlere yansımaktadır.

Kültürün öğeleri, kültürü oluşturan unsurların amaçlarına insanları seferber etmeyi sağlayan kodlardır. Kültür, siyasi, toplumsal ve ekonomik yapının bir bütünüdür. Siyasi kültür, kültürden ve siyasi katılımından beslenir.

Genel anlamda her toplumun kendisini diğer toplumlardan ayıran kendi kültürü vardır. Kültür, belirli bir toplumun üyelerinin öğrendiği her şeyin sonucunu temsil etmektedir ve böylece yaşama tarzlarını, entelektüel yöntemlerini, bilgilerini,

inançlarını, duygularını, tutumlarını, değerlerini ve topluluk üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamak ve sosyal ve doğal çevrelerine adapte etmek için araç ve araçlar kullanmalarıdır. İlim, kültürün yaklaşık yüz altmış tanımını numaralandırdığı için kültür kavramı en yaygın ve aynı zamanda en gizemli kavramlardan biridir.

Siyasi kültür kavramı, toplumdaki bireylerin siyasi davranışlarını etkileyen psikolojik ve sosyal değişkenlerin kesişmesiyle oluşmaktadır. Siyasi kültür, sosyal hayatta farklı kurumlar aracılığıyla öğrenilir. Bireysel his ve düşüncelerin şekillenmesinde belirleyici, şekillendirici bir faktördür. Ferdin politik eylemlerini ve davranışlarını yönlendirir.

Bu bağlamda siyasi kültür, kişinin siyasi sürece katılımı için kaynak sağlayan ve siyasi sistemin dengeli işleyişini sağlayan bir değer gösterir. Kişilerin siyasi sistem hakkındaki inançları, tutumları ve değerleri siyasi kültürü doğurur.

Siyasi kültür, inançların fikirlerin değerlerin davranış olarak dışa vurumudur. Siyasi kültür, yaygın, paylaşılan politik inançlar, değerler ve açıklayıcı sembollerden oluşur.

Bu çalışmada siyasi yapıyı, siyasi yapıyı oluşturan ve fertlerin davranışlarını yönlendiren inançları, düşünceleri, değerleri, bakış açılarını incelemeye çalıştık.

Her iki ülkede de demokrasi ve demokratik değerlerin oluşturulması ve dengelenmesi için etkili yöntemler bilinmelidir. Demokrasi, her iki toplumdaki genel kültürün doğurduğu siyasi kültürle izah edilir. Demokrasinin sağlamlaştırılmasına yardımcı olan iyi yönetim kurumlarının oluşturulması gerekir.

Siyasi kültürü doğru bir şekilde analiz etmek için bu toplumlardaki siyasi yönelimleri bilmek, fertlerin siyasi sistem hakkındaki görüşlerini, beklenti ve algılarını tespit etmek ve sosyal sistemde sosyal kabulün rolünü analiz etmek gerekir.

Bu tez ile literatüre Türkiye ile Sudan arasındaki siyasi kültür farklılıklarına ilişkin karşılaştırmalı bir analiz kazandırılması amaçlanmıştır. İzmit ile ilgili sınırlı bir çalışma vardır. Fakat İzmit ve Hartum ilçeleri, karşılaştırmalı olarak ilk defa incelenmiştir.

Tez, üç temel bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde teorik birikim, özlü olarak ortaya koyulmuştur. Bu bağlamda kültür, kültürel eğilimler,

kültür türleri, kültür özellikleri ve kavramlar ve siyasi kültür unsurları, siyasi kültür türleri, siyasi kültürün fonksiyonları tanımlanarak siyasî kültüre giriş yapılmıştır.

Siyasi sosyalleşme ve siyasi katılımı açıklar. Tezin ikinci bölümünde metodoloji ve saha araştırmasına yer verilmiştir. Araştırma, Kocaeli'nin İzmit ilçesinde ve Hartum'un Hartum ilçesinde 31 değişkenli anket formu ve yüz yüze görüşmeye dayalı anket tekniği ile belirlenen örneklem belirleme yöntemiyle belirlenen 200 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Alan çalışması 7 Ekim 2019 –7 Haziran 2020 tarihinde yapıldı.

İkinci bölümde Kocaeli'nin İzmit ilçesinde ve Hartum'un Hartum ilçesinde yaptığımız siyasî kültür araştırması ile İzmitlilerin ve Hartumluların siyasî kültürlerini oluşturan belirleyen ahlâkları, değerleri, demokratik ilke ve değerlerle ilgileri, değişime ilişkin fikirleri, hayattan memnuniyetleri, siyasî sistemler hakkındaki görüşleri, bakış açıları, beklentileri, siyasî anlayışları, Türkiye'nin ve Sudan'ın yerine dair görüşleri, siyasetle ilgileri gibi tutum ve davranışları araştırılmıştır.

Üçüncü bölümde ise araştırmanın hipotezlerine bağlı kalınarak İzmit ve Hartum ilçelerinin siyasî kültürü, ortaya koyduğumuz 7 farklı değişken bakımından karşılaştırılmıştır. Demokratik yönetim biçimleriyle ilgili bakış açıları, seçimlerde oy vermekle ilgili görüşler, siyasi partiye üye olmakla ilgili düşünceler, kendini nerenin bir parçası hissettikleri, siyasete i ilgi düzeyleri, iki ülke sorunlarına dair görüşler ve siyasi sistemler hakkındaki düşünceler belirlendi. Demografik değişkenlere göre iki ilçe arasındaki benzerlik ve farklılık araştırıldı. İlçeler arasındaki cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa benzerlikler, farklılıklar belirlendi. Tezle ilgili genel sonuçlar belirtildi ve varılan hükümler ortaya koyuldu.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. SİYASİ KÜLTÜR

1.1. KÜLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Siyasi kültür, bir terim olarak siyaset biliminde egemen olan yaklaşımlarla netleştirilemeyen nedenleri, süreçleri ve ilişkileri, bunlarla ilgili sonuçları anlamak ve böylece alandaki önemli çıkmazları çözmek için ortaya çıkmıştır. Ancak siyasi kültür terimi konusunda açık bir fikir birliği yoktur. Bu terimi açıklamak için öncelikle kültür kavramını tanımlayarak başlama ihtiyacı vardır. Buna ek olarak çalışmanın bu bölümünde kültür kavramı üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu bölümde siyasî kültür kavramı, siyasî kültürün öğeleri, siyasi kültür türleri, siyasî kültürün işlevleri, siyasî toplumsallaşma ve ajanları, siyasi katılma hakkında kavramsal çerçeve oluşturulmaya çalışılacaktır.

1.1.1. Kültür Kavramının Tanımı ve Sınırları

Kültür kavramı etimolojik kökenine göre üretme/yetiştirme, ekip/biçme anlamına gelen Latince'deki colere kelimesinden gelmektedir. Culture kelimesi 17. yüzyıla kadar Avrupa'da (tarım ürünlerine ve hayvanlara bakma) anlamında kullanılmıştır. Kültür kavramı zaman içerisinde bir işleme sürecinin ifadesi olarak ürün yetiştirme veya hayvan yetiştirme ve sonrasında zihin yetiştirmeye doğru anlamını genişleterek kullanılmaya başlamıştır (Raymona Williams, 1993: 20) Fransız Devrimi öncesinde insan zekâsının gelişiminin gelişmesini teşvik etmek anlamında bu konsepti ilk kez kullanan Voltaire, buna farklı bir anlam yüklemiştir (Farkan,Güvenç, 2015: 6). Bir başka çalışmada ise kültür kelimesinin soyut anlamlı kökeninin Aydınlanma Çağına dayandığı, kavramın ilk olarak 1718'de Dictionnaire de l'Academiefrançaise'de yer aldığı ve genellikle “sanat kültürü”, “yazı kültürü”, “bilim kültürü” şeklinde birlikte kullanılmıştır (Huntington, 1998: 9).

Her toplumun kendisini diğer toplumlardan ayıran kendi kültürü vardır. Kültür, belirli bir toplumun üyelerinin öğrendiği her şeyin sonucunu temsil eder. Yaşama tarzlarını, entelektüel yöntemlerini, bilgilerini, inançlarını, duygularını, tutumlarını, değerlerini ve topluluk üyelerinin ihtiyaçlarını karşılamak ve sosyal ve doğal çevrelerine adapte etmek için araç ve araçlar kullanmalarıdır. İlim, kültürün yaklaşık yüz altmış tanımını numaralandırır. Kültür kavramı yaygın ve en gizemli kavramlardan biridir (Al-Zayat, 2003: 449).

Tarihin başlangıcından bu yana bir çok insan kültürü, içgüdüsel olarak ortaya çıkmıştır. Bunun arkasındaki amaç, kendini ve insan kimliğini korumaktır. Birçok araç ve yöntem kullanarak ve insan varlığının bir parçası olarak kullanımları aynı zamanda insanın ruh ve beden olarak ortaya çıkmasıyla aynı doğrultuda gelmiştir. İnsanlığın Avrupa ve Arap düzeylerinde ortaya çıkmasından bu yana sosyoloji alanını inceleyen birçok sosyal fenomenin ortaya çıkışı için gerçek bir aktör hâline geldi. Çeşitli medeniyet çevreleri ve birçok insan toplumu aracılığıyla fenomenlerini birçok teorik yaklaşımla analiz ederek entelektüel katkılar sağladı (Shahraza, 2017: 8).

Her toplumun kendi kültürü vardır. Ayrıca unutulmamalıdır ki kültür insanlar arasındaki etkileşimden kaynaklanmaktadır. Maddi kültür (uygarlık, medeniyet) bu etkileşimden etkilenebilse de aynı şeyi manevi kültür için söylemek doğru olmaz. Manevi kültür ülkeler ve bölgeler arasında farklılık gösteren ve toplumdaki topluma değişebilen bir kültür biçimidir. Gelenek, görenek ve göreneklere dayanan manevi kültürün değiş tokuş edilmesi zor sorunlara neden olur. Folklor, din, dil, inanç gibi değerler bu cümledendir (İşçi, 2000: 28).

Her toplumun baskın kültürünün yansıttığı kendi değerleri vardır. Bu değerler kümesi tarafından geliştirilmiştir. Bu topluluğun tarihî ve medeni mirası, coğrafi gerçekliği, sosyal yapısı, siyasi ve ekonomik sisteminin doğası ve deneyimlerini şekillendiren dış etkiler yoluyla edindiği kavram ve bilgilerdir (Badawi, 1999: 132).

Raymond Williams'a göre başlangıçta kültür, yetiştirme veya hayvan yetiştiriciliği (çoban ve yetiştirme) için bir işlem sürecinin adı olarak kullanıldı. Zamanla zihin yetiştiriciliğine veya gelişimine (etkili yetiştirme) doğru ilerleyen bir anlam özelliği kazanmıştır. 17. yüzyılın sonunda Almanca ve İngilizce'de bir

genellemenin adı oldu. Bu da belirli bir insanın tüm yaşama tarzı anlamına gelmiştir. Özellikle 18. yüzyılda antropolojinin gelişmesiyle birlikte bütünsel ve ayrı bir yaşama tarzını, geniş çoğulcu bir kavram olarak ifade etmeye devam etmiştir (Williams, 1993: 8-9).

Kültürü tanımlama bağlamında "Taylor" tanımı yüzlerce kişi tarafından takip edilen en ünlü tanımlardan biridir. "Kültür, bir insanın toplum üyesi olarak edindiği bilgi, inanç, sanat, edebiyat, etik, hukuk, gelenek, yetenekler ve diğer alışkanlıkları içeren toplam bileşendir (Al-Jazi,2016: 35).

Ünlü Amerikalı antropolog Celie White'a göre bir insanda kültür kavramı arasında şeylere anlam verme yeteneği ile bir ilişki vardır. Bu, bir kişinin şeylerin anlamını anlamasını sağlayan sembolik yetenek ve kültür tanımının içeriği, bir insandaki sembolik yetenek olarak özetlenebilir. White'a kültürü üç seviyeye ayır: İlk seviye, kültürün düşünce ve duyu gibi insan organlarında var olmasıdır. İkinci seviye, bireyler arasındaki davranışlarda bulunmasıdır. Üçüncü seviye, şeylerde olmasıdır (El-Hac,2009: 54).

Kültür konusunun tematik değişimleri, insan unsurunu, toplumu anlamada gerçek bir aktör olarak aldı. Çeşitli faaliyetleriyle toplum içinde yapılan çeşitli analizleri bireysel merkezden alan çeşitli fenomenlerini yorumladı (Al-Thawadi, 2005: 76).

James Spradley bu tanımda toplum kültürünün bir insanın inanması veya bilmesi gereken her şeyden oluştuğunu görmüştür. Böylece toplum üyeleri tarafından kabul edilebilir bir şekilde olduğu için kültürün sadece fiziksel bir fenomen olmadığı yani insanlardan şeylerden duygulardan veya davranışlardan oluşmadığı sonucuna varıldı. Aksine insan kişiliğinde tüm bu meselelerin bir organizasyonudur. Kültür ayrıca belirli bir grup insanın bildiği, dil, din, gelenek ve göreneklerle tanımlanır (Al-Tayeb, 2007: 156).

1.1.2. Kültürü Anlamada Eğilimler

Kültürün gerçek içeriği, kullanım alanları ve içerdiği gerçek fikirler özellikle de gelenekleri, değerleri ve dini içeren kültürel semboller meselesi ile ilgilidir. İnsanın kimliğini ve toplumsal ve davranışsal eğilimlerini ve içerdiği

toplumun kapsamı içindeki sadakat seviyelerini içerir. Sosyal vicdana sadakat seviyelerinedayalı içerikler hakkında farklı görüşler içerir. Aşağıda bu eğilimleri ayrıntılı olarak inceleyeceğiz (Abdel-Rahim, 1993: 16).

İlk eğilim: Bu yaklaşımın savunucuları, kültür alanının insan sosyal davranışı olduğunu yani kültürün toplum kapsamındaki bireylerin sosyal gerçekçiliği çerçevesinden ayıramayacağını ve bu nedenle kültürün terimler, gelenekler, gelenek ve edinilmiş geleneklerin kuralları ve tüm sosyal sistemler ışığında anlaşılabilceğini öngörürler.

İkinci eğilim: Kültürün içeriğinde algıların fikirlerin ve değerlerin toplamı olarak görülür yani soyut unsurlarla ve maddi unsurların kültürün unsurlarının bir parçası olduğunu düşünmemenin sınırlarını koyduğu için gerçekçi davranışla ilgilidir (İbrahim, 2009: 26).

2002 yılında UNESCO bir kültür tanımı yayınladı. Toplumun veya bir grup insanın dini, zihinsel, maddi ve duygusal yönlerinden ayrı bir unsurdur. Bu nedenle sanat ve edebiyat, yaşama tarzı ve birlikte yaşama biçimlerine ve değerler, âdetler ve inanç sistemlerine ek içerir (El-Gohary,2009: 38). Kültürün teknolojiyle doğayla ilgili olan ilim ile yakın bir ilişkisi vardır. Bu yüzden sosyal çevrenin teknolojik güncellemesi ve üretim ilişkilerinin farklılaşmasıyla değişmesi, büyük sanayi şehirlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durumda kültürel yapının doğası söz konusudur (Çalışkan, 2016: 20).

Kültür ve medeniyet terimleri arasında bazı ilişkiler vardır fakat gerçekte aralarında bir fark vardır. Kültürel ve sosyal bilginler arasında hakim olan görüş, medeniyetin kültürün maddi ve manevi toplam sonucu olduğu düşünülür. Medeniyetin kültürün insani mirasının toplam sonucu olduğunu belirtir.Medeniyetin kültürün bir parçasıdır.

Max Weber, önceki düşüncenin destekçilerinden biridir. Kültürü, gizlilikleri ile belirli bir gruba ve belirli bir zamana bağlı olan duygu, ideal ve paylaşılan değerler gibi bir grup manevi unsur olarak görmektedir (Ahmed, 1994: 231).

1.1.3. Kültür Türleri

Çok kültürlü tanımların sosyologların ve antropologların kültürü anlamak için gerekli gördükleri bileşenleri ve unsurları içerdiğine şüphe yoktur. Anlamalarını ve neleri içerdiklerini anlamaya yardımcı olan kültür bölümleri vardır (El-Gohary, 1998: 39).

İkili Bölüm: Bu bölümde kültür unsurları iki tip olarak sınıflandırılır: Giyim tarzı, binaların tarzı, üretim yöntemleri, savaş araçları, teknolojik elemanlar, konektörler... vb.

Üçlü Bölüm: R. Lipton'un gördüğü gibi herhangi bir kültür içinde üç bileşen vardır:

1. Genellemeler: Kültür insanların tamamının veya çoğunun katıldığı unsurlardır. din, gelenek ve temel değerleri temsil ederler (Nasır, 1983: 70).
2. Özgüllükler, toplumdaki belirli grupları ayıran ve bazı aşağılayıcı grupların kültürel unsurları veya belirli vesilelerle kutlama ve belirli kostümlerin iadesi gibi bazı coğrafi ortamlar gibi başkaları tarafından paylaşılmayan kültürel unsurlardır.
3. Alternatifler ve değişkenler: Toplumun dışından gelen ve kendi kültürüne girmeye çalışan unsurlardır veya toplum bunu kabul eder ve içindeki genel kültürel unsurlardan biri haline gelir ve bunun bir örneği doktrin olarak gelen unsurlardır. Bununla birlikte kültür bilginleri, eşitsizlik ve kültüre alternatif olan kadınlara hükmetme konusunda toplumdaki mevcut eğitim sistemlerine çok güvenmektedir.

1.1.4. Kültür Özellikleri

1. Kültürel unsurlar, doğumdan sonra birey tarafından toplum öğrenme ve ibadet, gelenekler, değerler, tabular ve arzular gibi öğrenme ve öğretme süreçleri anlamında edinilir.
2. Kültür sosyaldir. Kültür, toplumdaki bir grup birey tarafından paylaşılır. Bu sosyal özellik, kültüre topluma eşsiz doğasını ve kimliğini veren duyguları, fikirleri ve sistemleri entegre etme ve sosyal birlik ve katılım sağlama yeteneği kazandırır.

3. Kùltür, ihtiyaçlarını karşılamak için uygun ve sosyal olarak kabul edilebilir. Çok ideolojik ve psikolojik seviyeye sahip bireyler.
4. Kùltür, kùltürün maddi tarafının ahlaki tarafla bütünüleşmesi anlamında bütünüleşir.
5. Kùltür, kùltürel bir mirastan ulaştığımız şeyin sadece mevcut çağın sonucu olmadığı aynı zamanda her toplumda birbirini takip eden nesiller tarafından üretilen kùltürel birikimlerin bir sonucu olduğu için toplanır çünkü toplumdaki her nesil, öğrenen ve fayda sağlayan bir kùltürde iyidir.
6. Kùltür yenilenir ve bu da çevreyle olan sosyal etkileşimi içinde olan insanın geçmişte var olmayan yeni kùltürel unsurlar eklediği ve toplum hayatında yararsız olduğu kanıtlanmış kùltürel unsurları da dışladığı anlamına gelir. Örneđin ulaşım sorunu ve eski ulaşım araçları, güçlü, hızlı ve insan için çaba ve zaman sağlayan modern yöntemlerle karşılaştırıldığında ve elbette fikirler, kavramlar ve gelenekler alanını etkileyen bir yenileme vardır (Nasır, 1983: 73-72).

1.2. SİYASİ KÙLTÜRÜN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

Siyasi kùltür, başarı değişimleri, siyasi işlem etkileşimi siyasi hayatın canlılık ölçülerinden temel bir ölçü olarak görülür. Özellikle demokrasi dönüşüm yolunda yürüyen topluluklar, siyasi kùltür vatandaşın bilincini artırmak için büyük katkıda bulunur. Toplum içerisinde baskın işlemi şekillendirerek yeni siyasi sistemi teşkil eder. Demokrasi dönüşüm birçok değişim barındırır ve değişimle iç içedir. Ayrıca güçlü bir etkileşim olduğundan daha karışık bir hâle gelmiştir. Dolayısıyla her değişim birçok faktöre bağlı olarak özel işaretleri, yolu ve sonuçları vardır. En önemli faktörlerden biri ise toplum içerisinde baskın siyasi kùltürdür.

1.2.1. Siyasî Kùltür Kavramının Tanımı ve Sınırları

Siyasi kùltürün anlayışı hâlâ yeni anlayış olarak sayılmaktadır. Çağdaş kùltürlerde henüz olağan yerini almamıştır. Özellikle siyasi sosyal bilimler ve siyasi bilimler mecrasında tanımlanan bilimsel uyumda tek düzey analiz ve açıklama bir yandan diğer anlayışlar ikinci yandan yeteri kadar hak ettiği yeri almamıştır.

Siyasi kültürün ne olduğuna ve nasıl oluştuğuna farklı yaklaşımlar vardır. Bununla birlikte siyasal kültür kavramının tanımlanmasında esas olan siyasi sistemin işleyişine katkıda bulunan ve bireyin siyasi sürece katılmasına neden olan bir nitelik sergilemesidir. Bu noktada bir ulusun politik geleneklerini veya kamu kurumlarına ruh veren ruhsal özelliklerini siyasi kültür olarak nitelendirmek mümkündür. Bu özelliklerin resmi bir boyutu olmasına rağmen gayri resmi baskın ideolojiler ve önyargılar da siyasal kültür içinde değerlendirilir (Sarıbay, 1994: 73).

Her toplum için belli bir özellik vardır. Bu kültür özelliğini bireyler arasında kalıtsal bir şekilde yansıtmaktadır. Bu kültür coğrafi varlığı, uygarlığı, tarihi mirası yolu ile toplumun kazandığı bilgiler, ekonomi ve siyasi sistemin doğası toplum değerinden ibarettir (Abdel, 2012: 78).

Taylor'un kültür tanımı, en meşhur tanımlardan biri sayılır. Bu tanımda kültür genel araç olarak görülür, bilgi, sanat, edebiyat, ahlak, kanun, örf, yetenek ve diğer toplum içerisinde insanın kazandığı gelenekleri barındırır (Moo, 2012: 13). Ayrıca kültür, gelenek, görenek, din, dil yolu ile belli bir grup insanlar tarafından bilinen özellikler olarak bilinir (By kim, 2017: 16).

2002 senesinde UNESCO tarafından kültürün tanımı yapıldı. Bu tanımın metni şöyledir: Kültür, din, bilinç, maddi, duygusal açıdan özel birtakım konuları veya bir grup insanları barındırmaktadır. Dolayısıyla sanatı ve edebiyatı da barındırmakta olduğundan hayatın bir yaşama biçimini, gelenekleri, görenekleri de barındırmaktadır (El-Gohary, 2009: 38).

Çağdaş katılımlar, siyasi kültürü, yirminci yüzyıl ortalarında belirledi. Özellikle Amerika Birleşmiş Devletlerinde Gabriel Almond, 1957'de Siyasi Sistemlerin Karşılaştırılması adlı makalesini yayınladı. Bu makalede Almond, siyasi kültür anlayışını belirleyerek siyasi sistemin siyasi yönelimlerini durumlarını ve muhtelif yanlarını bir yandan işaret ederken diğer yandan da sistemdeki bireyin rolüne karşı durumu ele almaktadır (Shaima, 2015: 38).

Lusian Pay ise siyasi kültürü, siyasi kültürün toplam tarihi ve bireylerin hayatının tarihi olarak görür. Bir grup yönelimler, inanışlar, duygular gurubu sayar. Siyasi işleyişe belirli düzen sağlamak olarak değerlendirir (Kamel, 2014: 96).

Kemal Munufi ise vatandaşın yönetime bakış açısıyla alakalı olarak bir grup sabit değerler olarak tanımlıyor. Bu, var olan yasal sistemin derecesinden bir nebze uzak sayılır. Siyasi kültür, toplum ve birey kimliği ile ilgili özel detaylar barındırır (Rawabhi, 2014: 23).

Stefan Fisher ise siyasi kültürü, normal insanları yönelimlerini genel yönelim olarak görüp temsil eden farazi ve inançların yaşayış biçimi olarak manalandırır. Bu, kültür siyaset ve ideoloji sabit hedeflere ulaşmak için siyasiler tarafından ve sosyoloji uzmanı tarafından kullanılan bir siyasettir (Stephen Hilton, 1988: 12).

Geçen sözlere göre siyasi kültürün tanımını yaparken devlet, yönetim, yasa, aidiyet, yasallık, katılımcılık ve siyasi işler, toplum içerisinde değerlerin işaretlerin ve inançların sistemi üzerinden nasıl görüldüğü ve hükümet için hangi rolün uygun olduğunu görerek bu rolün gerekliliklerini, mahkum ve hâkimler arasındaki ilişkilere yönelik bir grup bilgiler, görüşler, var olan yönelimler olduğunu görmektedir.

1.2.2. Siyasi Kültürün Bileşenleri

Siyasi kültür, toplum için genel kültürün bir dalı olarak sayılmaktadır. Birçok değişik siyasi kültürü mesleğine çevreye ve nesillere göre yönelimler içermektedir. Genel olarak dini inanışlar, coğrafi konumu, ekonomik, sosyal durum ve tarihi deneyimin etkileşiminin birleşimini temsil etmektedir. Ayrıca siyasi kültürün temel bileşenleri ve bir grup bileşeni (hâkimlerin kültürüne) veya gayri resmi adlı kültürün mahkûm olan toplum bireylerin içinde hâkim olan veya resmi kültüre haiz devletin benimsediği mevzulardır (Rawabhi, 2014: 26).

Bu bileşenler aşağıdaki gibi ele alınmıştır:

- 1- Otorite: bütün felsefe fikir çerçevesi veya siyasi iş için siyasi otorite anlamındadır. Tarihi açıklar, görüş ve hedefleri belirler aynı zamanda duruşları ve eylemleri gerekçelerini açıklar. Böylelikle sistem yasallaşma kazanır. Genellikle devlet otoritesi, rıza üzerine kurulu toplum bireylerinin istikrarını gerçekleştirerek değerleri ve hedefleri yansıtma ile ilgili kanaatler geliştirir. Referans sistem bileşenleri ile ilgili herhangi bir değişiklik olduğunda bölünmeler başlar. Böylelikle sistemin yasalarının bekasını ve istikrarını tehdit etmeye başlar. Bu tür otoritelere örnek demokrasi, sosyalizm, kapitalizmdir (Sağar, 2010: 36).

- 2- Genel çalışmaya yönelme: Ortak yardımlaşmaya dayalı işin önemine inanan grup yönelimi ve bireyin kıymetini yücelten bireysel yönelim arasında fark vardır. Genel çalışmaya yönelmek ve topluma karşı toplumsal sorumlulukla hissiyatı taşımak siyasi kültürün en önemli bileşenlerindedir. Dolayısıyla sorumluluk hissi vatandaşın konularla ve hadiselerle daha olumlu bir şekilde ilgilenmesini ve topluma karşı olan vefalı duygularını ortaya koyan hedef, kültür çatısı altında sağlamaktadır (Elsayid, 2008: 23).
- 3- Siyasi sisteme yönelme: Siyasi sisteme yönelme ve ona sadık kalmaya inanma zorunluluğu, ona bağlı kalmak, vatandaşlık hissi barındırmak, sorumluluk ve hakların gerektirdiği konulara vakıf olmaktır. Her türlü siyasi kültür genel kapasitesini, özel hayat ve genel hayat arasındaki yasal sınırları belirlemek zorundadır.
- 4- Kimliği hissetmek: Siyasi sisteme karşı vefalı olmak, sistemin yasallığını artıracaktır. Ayrıca sistemin baki olmasına karşılaştığı zorlukları aşmaya yardımcı olur. Bir vatana ait olmak ve ona sadık olmak bir vatandaşta vatan sevgisini beslemeye yardımcı olur ve zorluklara göğüs germesini öğretir. (Hawaj, 2017: 32).

1.2.3. Siyasi Kültürün Öğeleri

- 1-Bilişmsel Öğeler: siyasi sistem ile ilgili bilgi ve öğretilerle alakalıdır.
- 2-Duygusal Öğeler: siyasi sistemin kuruluşlarına karşı olan duygularla alakalıdır.
- 3-Değerlendirici Öğeler: devletin vatani işaretleri ile ilgili değer yasalarının toplamı ile alakalıdır (Makki, 2017: 19).

1.2.4. Siyasi Kültürün Özellikleri

Siyasi kültür, mahkûm olanların ve hâkim olan üyelerin siyasi davranışlar üzerindeki etki, değerler ve inanışların etrafında dolaşmaktadır. Bu temel üzerine siyasi kültürün özelliklerini aşağıdaki gibi belirleyebiliriz.

- 1- Özgürlük ve ikrah ettirmek: Siyasi kültür özgürlük değerini vurgulamaktadır. Birey, hâkim otoriteye korkuya dayalı değil ikna olduğu için itaat eder. Birey, siyasi hayatın mecrasındaki etkileri hissetmeye ve olumlu bir şekilde katılmaya kadir olur. Veya bu durumda ikrah ettirmek değerini vurgular. Bu

durumda birey ikna olduğundan değil de korktuğundan hükümete itaat eder. Siyasi etkiye kadir olduğunu hisseder.

- 2- Güven ve şüphe: Şüphe veya güven unsuru, otorite yönetiminde en önemli siyasi kültür bileşenlerinden biri sayılmaktadır. Bireylerin hükümete güvenmesi veya şüphe duyması, hükümetin bireylerin isteklerine ne kadar cevap verebildiğini ve bireylere karşı davranış biçimi ile alakalıdır (Bouskiaa, 2017: 133).
- 3- Eşitlik ve derecelendirme: Toplum içerisinde siyasi katılım derecesi bireyler arasındaki eşitlik hissinin artmasıyla artmaktadır. Siyasi kültür, bireyler arasında eşitliği veya aralarında tefrika ve ayırt etmeyi vurgulamaktadır (Morsi 2012: 12).
- 4- Milli sadakat ve yerel sadakat: Sadakat, siyasi toplumun bağlılık birimlerinden en önemli göstergelerden biriydi. Çağdaş siyasi kültürü barındıran topluluklarda bireyler genel menfaat çıkarı uğruna devlete sadakat göstermektedir. Geleneksel kültürün baskın olduğu topluluklarda bireyler kabile, aile, yerel topluluk, dil kökenli topluluğa sadakat göstermektedir. Dolayısıyla genel sorumluluk ve milliyetçilik hissi kaybolmaktadır. Genel vatan çıkarları bir kabile veya herhangi bir diğer geleneksel oluşuma değil de vatan sadakatine bağlıdır (Al-Awamleh, 2012: 28).

Siyasi kültürün ayrıca başka özellikleri vardır:

- 1- Siyasi kültürün cevheri, toplum bireyleri için siyasi bilgiler, davranışlar, yönelimler, değerlerle iç içe bir ilişki içerisinde biçimlenmiştir.
- 2- Siyasi kültür, yan kültür veya toplum içerisinde genel kültürün bir parçasıdır. Genel kültür sisteminden belli bir derece de olsa müstakil olmasına rağmen aslında etkilenmektedir.
- 3- Siyasi kültür, bir yandan toplum tarihinin bir sonucu olurken diğer yandan da oluşum işlemleri yolu ile bireylerin kazandığı becerilerdir.
- 4- Siyasi kültür hiçbir toplum için mutlak ve sabit olarak tanımlanmaz. Yani değişime uğramaktadır. Bu değişimin seviyesi ve büyüklüğü, kültürel değişim vakasına önem veren yönetimle oluşturmak için görevlendirilen ihtisasların büyüklüğü, bireylerin nefislerinde barındırdığı kültürel değerlerin istikrar seviyesi ile alakalıdır.

- 5- Toplum içerisinde siyasi kültürün varlığı diğer tüm bireylerin bileşenleri ile benzer olduğu anlamına gelmez. Her zaman kültür farkını birtakım özel faktörler belirler. Mesela diyanet ve ırksal köken, yerleşim yeri, meslek, ekonomik durum, eğitim durumu ve sosyalleşme süreci gibi faktörlerde rol oynar (Abu Hanieh, 2017: 93).

1.2.5. Siyasi Kültürlerin Türleri

Siyasi kültür, siyasi ve sosyal süreç faktörleri, yönleri, siyasi ilkeler arasındaki ilişkiler, siyasi sistemin uyguladığı işlemler, toplum veya bireylerin siyasi kimliği ve yönetimin durumu gibi birçok yön barındırır. Siyasi kültür yan kültürleri de barındırır. Bu kültürleri birtakım faktörler sayesinde ayırt etmek mümkündür. Bunlardan birkaçı diyanet, yaşanan bölge, ırk, sosyal durum ve benzeri faktörler. Bu kültürler, genel siyasi kültür duruşu ve değerlerinden farklı bir siyasi durum ve değerlerinden ayırt edilir (Abdul, 2017: 135).

Siyasi kültür biçimi için birçok kategori varlığı zikredildi. Gabriel Almond ve Sidni Firiya, Medeniyet kültürü adlı kitaplarında zikredilen kategori en yaygın olanıdır. Almond ve Firiya, siyasi kültürü üç biçime ayırdılar (G. A. Almond and Powell, 1966: 85).

- 1- Geleneksel kültür: Dar bağlılıklara bireylerin düşük yargı düzeyine ve genel katılım arzusuna dayanır. Eski ve az gelişmiş toplumlarda geleneksel siyasi kültür vardır. Siyasi alanlara karşı vatandaş tutumları zayıf politik farkındalık ve uyum unsurlarının minimal gelişimi nedeniyle zayıftır. Ayrıca milli siyasi kurumlarla olumlu herhangi bir şekilde vatandaşın bağlı olmak istememesidir. Gerçekte geleneksel kültür sadece köy, aile, etnik ve bölgesel grup gibi yerel siyasi kültür üzerine kuruludur (Al-Alaiwi, 2012: 16).
- 2- Boyun eğme ve bağlılık kültürü: Toplumun bireyleri bu model de siyasi kültürün bir parçası olduklarını idrak etmektedirler. Olumlu ya da olumsuz düşünceler olmasına siyasi yönetimin ve sistemin yasal olup olmayışı ile ilgili hislere rağmen bu model hayatlarını etkilemektedir. Ama bununla birlikte siyasi katılım konusundaki yaklaşım olumsuz olup siyasi rolleri hakkındaki görüşleri, hükümetin eylemlerinden etkilenen ve onu etkilemeyen bağlı bir görüş olmaya devam etmektedir (Abd Al-Rahman, 2001: 48).

- 3- Mütevazı katılıma tabi olan siyasi kültür: Bazen politik sistemin girdilerini kristalize etme konusundaki isteksizlik seviyesine ulaşır. Çünkü vatandaş, dirayeti ve oyunu algılamasına rağmen faydalı olmadığını düşünür. Bu tarz siyasi kültür toplum içerisinde özgürlük sınırının daraltıldığı ve canlı güçleri dışlamak için çalıştığı aynı otoriter rejim olduğunu düşünür (Ali Saad, 2002: 127).
- 4- Katılım ve katkı kültürü: Bu tarz kültürde bulunan toplumun insanları genel olarak bilinçlidir. Dolayısıyla bu toplumlarda uygun siyaset var olursa daha etkili ve başarılı sonuç elde etmek mümkündür (Al-Aqib, 2018: 312).

Her kültür siyasi niyetle alakalı bir tarzı vardır. Geleneksel kültür, büyük ölçüde merkezi olmayan ve geleneksel bir yapı ile bağlantılıdır. Boyun eğme kültürü ise merkezci yönetim yapısıyla alakalıdır. Katılım kültürü demokratik altyapıdan gelir. Çünkü katılımcılık vatandaşlığın cevher bileşenidir. Almond ve Fibirya, sistemin istikrarı için siyasi altyapı ve siyasi kültür arasında uyum olmalıdır görüşündedir.

Bu iki faktör ayrı ayrı çalışırsa ve sisteme olumsuz bir şekilde yansırırsa tehdit altında olur ve hiçbir zaman uyum sağlanmaz. Çünkü siyasi kültür içerisinde uyum yoktur. Eski kültür tam olarak dağılmaz ve yerine bir yenisi konulmaz. Her kültür soyut olarak üç tarzdan oluşur. İçinde kültüre boyun eğen bileşenler, ortak kültürler farklı oranlarda mevcuttur. Bu oranlar genel olarak farklı olurlar ve bu farklılık o ülkedeki insanların farklı yerleşim yerlerinden kaynaklanmaktadır (Haddad, 2000: 40).

1.2.6. Siyasî Toplumsallaşma

Toplumsallaşma, birey ile toplumsal yapı arasındaki ilişkidir. Kültür bu ilişkiyi sağlayan en önemli faktördür. Siyasi sosyalleşme ya da siyasî toplumsallaşma olgusu, siyasi kültür çalışmalarının en önemli konularından biridir. Toplumsallaşma toplumun ve bireyin etkileşim ve değişim sürecidir. Bu sürecin siyasi alanda gerçekleştirilmesine politik sosyalleşme denir. Bu noktadan itibaren siyasi kültürün transferi siyasi sosyalleşme oluşturur (Kaya, 1985: 25). Siyasi kültürün kalıcı özelliklerinin özellikle toplumun yeni üyelerinin öğretilmesi ve benimsenmesi

(Oktay, 2014: 230) kuşaklar arası transferi ancak siyasi sosyalleşme yoluyla sağlanabilir.

Siyasî toplumsallaşmanın üç durumundan bahsedilebilir (Almond ve ark., 2008: 51). Siyasi toplumsallaşma ilk modeli doğrudan ve dolaylı olarak ikiye ayrılır. Doğrudan sosyalleşme, bireylerin siyasi bilgilerini, değerlerini ve duygularını çevrelerindeki kişilerle açıkça paylaşabilecekleri bir modeldir. Dolaylı sosyalleşme, gözlem yoluyla pasif yöntemlerin benimsenmesiyle ortaya çıkan siyasi davranışların şekillendirilmesi olarak tanımlanabilir.

Siyasal toplumsallaşma aynı zamanda yaşam boyu süren bir süreçtir. Ailenin ebeveynleri ile başlayan bu süreç aynı zamanda siyasi sosyalleşmeyi ve dolayısıyla işbirliği, göç ve iş değiştirme gibi deneyimleri olan bireylerin politik algı ve davranışlarını da etkilemektedir.

1.2.6.1. Siyasî Toplumsallaşmanın Ajanları

Aile, akraba ve okul gibi ortamlarda olgunlaşan ve sosyalleşme sürecinde ilerleyen birey, bir sonraki süreçte iş hayatında kendi kişiliğini bulur ve geliştirir. Kişiliğini bulan ve farklı konular ve faaliyet alanlarına ilgi göstererek sosyal ilişkilerini artıran ve yoğunlaştıran birey, farklı kuruluşların çeşitli amaçlarla faaliyetlerine katılarak kişiliğini sosyal yaşamda geliştirir (Erkal, 2012: 106).

Aile: Bireylerin topluma ve yaşadıkları dünyaya karşı tutumlarının ilk yer ailedir. Ailede ebeveynlerin yüksek eğitim seviyelerinin de çocuklarının siyasi sosyalleşmesi üzerinde yüksek etkiye sahip olduğunu belirleyen çalışmalar vardır (Sarıbay, 1998: 50). Ayrıca araştırmalara göre evden ayrılan birçok insanın daha sonraki yaşamlarında devam eden siyasi ideoloji ve parti sempati gibi siyasi değerler, ailede kazanılan değerlerin etkisi altında oluşuyor. Bunların birçoğu üç ve on üç yaş arasında bireyde görülmeye başlar ve bireyin daha sonraki yetişkinliğinde devam eder. Ailede başlayan siyasi sosyalleşme sürecinde çoğunlukla ebeveynler çocuklarını siyasi olarak şekillendirmeye başladıklarının farkında değiller (Sayarı, 2015: 117).

Okul: Ailenin gelişimin ilk yıllarında bireyin ağırlıklı etkisini kademeli olarak okula ve öğretmene aktardığı söylenmektedir. Çeşitli çalışmalarla okulun siyasi sosyalleşme üzerindeki etkisinin geri kalmış ülkelerdeki gelişmiş ülkelere daha

etkili olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca okul kurumunun yapılandırılmayan ve modern anlamda ihtiyaçlara cevap veremeyen toplumlarda ailenin etkisini koruduğu söylenebilir.

Arkadaş grubu: Bireyin yaşı ilerledikçe sosyal ve siyasi konular çoğunlukla arkadaş gruplarına taşınır ve oradaki çeşitli eğilimlere göre şekillenmektedir.

Çeşitli sosyal ve mesleki kuruluşlar: Dernekler, sendikalar, meslek örgütleri, siyasi partiler gibi kuruluşlar siyasî toplumsallaşma sürecinde bireyin etki grupları arasındadır.

Hükümetin, tüm bu alanlara ek olarak siyasi sosyalleşmede de önemli bir yeri olduğunu vurgulamak önemlidir. Ancak aile, okul veya akran grupları gibi diğer alanlardan daha geç gerçekleşir ve sosyalleşmedeki rolü diğer alanlardan daha dolaylıdır. Hükümet tarafından yönetilen tüm politikalar, eylemler, mesajlar ve söylemler, bireylerin oluşumu ve dönüşümünde son derece önemli bir rol oynasa da bireylerin hükümetlerinin mesajlarına ve etkilerine maruz kalmaktadırlar (Almond et al., 2008: 56) .

Siyasi sosyalleşme sadece genç bireylere değil aynı zamanda toplumun her birisine de hitap etse de süreçleri eğitim programları aracılığıyla yaşamdaki doğal akışa bırakmadan desteklemek önemlidir. Buradaki temel amaç, politik sistemle uyumlu bireyleri yetiştirerek sistemin devamlılığını ve meşruiyetini sağlamaktır.

1.2.7. Katılımcı Siyasî Kültür

Siyasal kültürün üçüncü şekil olan katılımcı kültürdekişi siyasi düzenin tamamen farkındadır. Bu kültürde aktif, sosyal ve politik hayata yoğun olarak katılan bireyin örneği yaygındır. Bireyin siyasi eylemleri ile bu eylemlerden bekledikleri sonuçlar arasında rasyonel bir bağlantı vardır. Katılımcı kültürde siyaset, birey tarafından etkilenebilen ve kontrol edilebilen bir süreçtir. Bu tür bir siyasî kültür, sivil kültür olarak da adlandırılabilir. Katılımcı kültürde birey vatandaşlık anlayışını benimsediğinden ve temel unsur olduğu için modern ve demokratik bir yapıyı desteklemektedir (Oktay, 2014: 228).

Almond ve Verba'nın siyasi kültür (sivil kültür) teorisine göre yerel kültür, katılımcı kültür ve teba kültürünün farklı boyutlarda bir arada var olduğu kültürel yapıya siyasi (sivil) kültür adlandırılmaktadır. Almond ve Verba'ya göre siyasi

kültürün farklı ve karşıt kültürlerin unsurlarını içermesi, karmaşık bir yapı özelliğine sahip olması, demokrasinin gelişimi üzerinde bir etkiye sahiptir. Vatandaşlık kültürü, bölgesel ve milliyet ile katılımcı kültürel unsurları uyumlu bir şekilde dengeleyen bir kültürdür (Duverger, 1998: 90).

Siyasi katılım temel bileşenlerden birini oluşturur siyasi bir sistemin. Pek çok kişiyi Devlet meselelerine dâhil ederek, siyasi otorite, siyasi otoritenin meşruiyetini güçlendirerek istikrarı ve düzeni teşvik etmektedir (H.Mc Closky,1968: 253).

Siyasi katılım genellikle siyasete katılım olarak anlaşılmaktadır. David Easton'a göre siyaset, değerlerin yetkili tahsisi sürecidir ve siyasi katılım, bu değer tahsisini etkilemek için tasarlanmış popüler girişimlere veya faaliyetlere atıfta bulunur. Başka bir deyişle siyasi katılım, grupların ve bireylerin siyasi sistemde çeşitli düzeylerde yer almasıdır. Almond'a göre "bu sistemin karar alma sürecinin üyelerin katılımıdır" (G. A. Almond and Powell, 1966: 34).

Siyasi katılım, yöneticilerin seçimi ve kamu politikasının oluşumunun çeşitli yönleri gibi konuları içeren siyasi süreç üzerinde etkisi olan bir dizi siyasi faaliyeti ifade eder. Bu faaliyetler esas olarak "1) sandıklarda oy kullanmak, 2) üye olarak olası baskı gruplarını desteklemek, 3) yasa koyucularla doğrudan iletişim kurmak, 4) siyasi parti faaliyetlerine katılmak ve böylece yasa koyucular hakkında bir talep almak, 5) diğer vatandaşlarla ağızdan iletişim yoluyla siyasi görüşlerin alışılmış şekilde yayılmasıyla ilgilenmektir" (J. L. Woodward and E. Roper, 1972: 133).

Lester Milbrath bu faaliyetleri şu üç kategoriye ayırıyor: İzleyici faaliyetler, geçiş faaliyetleri ve gladyatör faaliyetler (L. Milbrath, 1985: 18).

Gladyatörler, siyasi partilerle aktif ilişkisi onları parti ofisleri tutmak, seçimlerle mücadele etmek gibi bir dizi doğrudan parti faaliyetine devam ettiren az sayıda parti aktivistlerin parti adayları, parti fonları toplama, parti toplantısına katılma ve parti kampanyalarına katılma fonksiyonlarına sahiptirler.

Geçiş etkinlikleri, katılmayı içerir. Parti taraftarları veya parti sempatanları olarak ya da tarafsız ama özenli dinleyiciler olarak parti toplantıları, parti fonlarına katkıda bulunmak ve kamu görevlileri ya da parti personeli ile temasa geçmektedir (T. J. Bellows, 1971: 121).

İzleyici faaliyetleri, oylamayı, başkalarının belirli bir şekilde oy vermesini etkilemeyi, siyasi bir tartışmaya katılmayı, kendisini siyasi uyarılara maruz bırakmayı ve bir düğmeyi takmayı veya bir çıkartmayı göstermeyi içerir. Milbrath'ın sınıflandırması siyasi katılımın temel olarak aktif ve pasif olmak üzere iki tür olduğunu gösterme eğilimindedir. Siyasi katılım ayrıca araçsal ve anlamlı olarak sınıflandırılabilir. Enstrümantal siyasi katılım esasen parti zaferini güvence altına almak veya bir tasarının geçişi veya sadece kişinin statüsünde veya etkisinde bir artış gibi somut hedeflere ulaşılmasına yöneliktir.

Bir kampanyaya katılmak, bilgi toplamak, bir iş için gönüllü olmak öncelikle yönlendirme ve vurgulamada etkili olan eylemler. İfade edici siyasi katılım somut bir hedef gerçekleştirmeyi amaçlamamaktadır. memnuniyeti ya da sadece bir duygu salıvermesi ile ilgilidir. Gösteriye katılmak, protesto etmek, siyasi tartışmalarda bulunmak, sadakat sözü vermek, çoğu durumda etkileyici olan belirli eylemlere örnektir (D. R. Mathew, 1966: 36).

İnsanlar, siyasete katılmazlarsa siyasi ilgisizlik ile sonuçlanır. Siyasi ilgisizlik, rejime destek olmaktan ve bireyin siyasallaşmaktan kaçınmasına sebep olan bir siyasi pasifliktir.

Demokraside kişi genellikle iki tür ilgisiz kişiye çarpışır. Siyasi kayıtsızlıklarından ve iş göremezliklerinden ve ayrıca katılma fırsatı eksikliğinden kaynaklanan siyasi dünya hakkında bilgi eksikliği ve ilgisi nedeniyle katılamayanlar var. Bu tür politik ilgisizlikler genellikle eğitimsizler arasında bulunur. Özlü, dar görüşlü, yalıtılmış ve aynı zamanda rolleri sadece bir tür politik pasiflik temelinde çalışanlar arasındadır (D. R. Mathew, 1966: 56).

1.2.8. Siyasi Katılımı Etkileyen Faktörler

Katılımcı davranış, siyasi faaliyet veya hareketsizlikle sonuçlanan bir dizi faktör tarafından yönetilir. Bireyin ruhuyla çevre arasındaki etkileşimden kaynaklanır. Bu tür durumsal uyarıların bireyleri tarafından farklı algılanması, yoğun veya yavaş siyasi aktiviteye yol açar. Bu nedenle katılımcıları aktif olabilir. Aklı başında pasif olabilir. Milbrath, belirli davranışların siyasi sisteme (oylama, kampanya yapma, yetkililerle bağlantı kurma, görev arama) girdi teşkil ettiğini varsayar. Sistemden (hizmetler, asayiş, çatışma çözümü, adalet) çekilme veya geri

çekilme, bireyleri sisteme yönelimlerini vurgularken diğerleri girdileri vurgular (L. Milbrath, 1985: 11).

Bir toplumsal güçler matrisi, bireyleri politik faaliyetlere doğru ya da onlardan uzaklaşmaktadır. Oy kullanma hakları gibi yeni katılımcı fırsatlar eğer insanlar eğitimsiz ve politik bilince sahip değilse politik faaliyetlere yol açmayabilir. Toplumsal çevremiz, kadınları özel alanlarından çıkmalarını ve erkek vatandaşlarıyla eşit siyasi haklara sahip olmalarına rağmen kamusal hayata katılmalarını kısıtladı. Sosyal çevreyi oluşturan unsurlar arasında eğitim, meslek, gelir, yaş, ırk, din, cinsiyet, coğrafi hareketlilik ve konut vb. sayılabilmektedir. Daha yüksek eğitimli meslek grubu ve yakma grubu, toplumun erkek üyeleri, yerleşik sakinler, kentsel sakinler ve gönüllü dernek üyeleri durumunda siyasi katılım nispeten yüksektir.

1.2.9. Siyasi Katılımın Boyutları

Bir organizmanın eylemleri, çevreden çıkan uyarılarla etkileşimin bir fonksiyonu olarak görülebilmektedir. Belirli bir noktada organizmanın sahip olduğu ön-çökeltme pateni- belirli bir anda bu yatkınlıklarla etkileşim kurmak amacıyla organizmanın komutasını almak için birkaç yatkınlık olabilir. Ancak fiziksel ihtiyaçlar karşılandığında organizmanın sosyal ve politik davranışa dönüşebileceği bulunmuştur.

1.2.9.1. Siyasi Öğrenme

Siyasi öğrenme, politik inanç ve tutumların aşılmasından kaynaklanır. İnançlar ve tutumlar üç faktörün ürünüdür: 1) kişilik ihtiyaçları ve itici güçleri, 2) bilişsel öğrenme 3) davranıştan kaynaklanan öğrenme ve daha sonra bu davranıştan kaynaklanan ödül veya ceza (L. Milbrath, 1985: 110).

Çevrenin bireyler tarafından algılanmasındaki farklılık, değer öncelikleri ve psikolojik yönelimlerindeki farklılıktan kaynaklanmaktadır. Psikolojik yönelimler, bireyin sosyal öğrenme süreci ile gelişmektedir.

1.2.9.2. Siyasi Etkinlik

Siyasi etkinlik, bir vatandaşın eyleminin siyasi olaylar üzerindeki etkileri hakkındaki duygularını ifade etmektedir. Kişinin siyasi ve sosyal değişimin hızlandırılabilmesi veya geciktirilebileceğine ve çabalarının tek başına veya başkalarıyla birlikte politik yetkililer tarafından arzulan davranış üretebileceğine olan inancına atıfta bulunmaktadır.

Aktör, iyimserlik veya karamsarlığa kişinin karar verme sürecini etkileme, artırma veya azaltma şansı hakkında öz güven üreten siyasi sistemin anlaşılması kişisel etkinlik. Eğitim, kentsel konut, medyaya maruz kalma, aile, Akran grubu, çeşitli derneklere üyelik ve siyasi parti üyeliği siyasi etkinlik duygusunu güçlendirmektedir.

1.2.9.3. Siyasi Farkındalık

Siyasi farkındalık, siyasi olgu, siyasi kurumlar ve süreçler hakkındaki bilgileri ifade etmektedir. Siyasi sistem anlayışında anahtar bir kavramdır. Erkekler ekonomik ve maddi refahlarını nihayetinde siyasi yollarla ilerletmeye çalıştıklarından bu araçların bilgisi, siyasi araçların kullanım düzeyleriyle yakından bağlantılıdır. Bu anlamda siyasal farkındalık, siyasi verimliliğin anahtarıdır.

Siyasi yönelimi belirleyen politik bilgi (i) yasama organları gibi belirli rollere veya yapılara bürokrasi, yürütme vb. (ii) başkan, vali, bakanlar vb. Böylece siyasal farkındalık ilgili bireyin sivil ve politik kültürünün kapsamını göstermektedir. Sosyalleşme yoluyla bireyin tutum, inanç ve davranışını etkileyen bireyin siyasi farkındalığı kazanılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. İZMİT VE HARTUM'UN SİYASİ KÜLTÜRÜ

2.1. GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde araştırmamızın metodolojisi ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kocaeli'nin İzmit ve Hartum'un Hartum ilçelerinin siyasî kültürü araştırması kapsamında tamamen tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş 18 yaş ve üzeri, birbirinden farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelire sahip, İzmit ilçesinden 100 ve Hartum ilçesinden 100 kişi olmak üzere toplam 200 kişiye uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgular ve tablolar ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2.2. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.2.1. Araştırmanın Konusu

Kocaeli'nin İzmit ve Hartum'un Hartum ilçelerinin halkın siyasî kültürünün belirlenmesidir. Bu çerçevede çalışılan ilçelerin halkına ilişkin siyasî kültür yapısının belirlenmesi, bu sayede demokrasi ve toplum ilişkisinin ortaya çıkarılması, bireylerin sahip olduğu siyasî kültür ile ilişkisinin yanında içinde yaşadıkları sosyo - ekonomik şartlar ve temel değerlerinin ilişkisi üzerinde durulmuştur.

2.2.2. Araştırmanın Amacı

Siyasi karar alma, siyasi yapım süreci ve siyasi yetkinlik açısından Kocaeli'nin İzmit ve Hartum'un Hartum ilçelerinin siyasi kültürünü (Türkiye ve Sudan'ın siyasi kültürü) belirlemek ve karşılaştırmaktır. Bu bağlamda İzmit ve Hartum ilçelerinde halkın gündemindeki siyasî kültür kapsamında yer alan konular ve gelişmelerle ilgili kamuoyundaki görünümleri incelenmiştir. Kocaeli ve Hartum'daki halkın sosyal ve ekonomik beklentilerinin seçilmiş hükümetler tarafından yerine getirilmesi ile ilgili görüşleri araştırılmış, belirlenen doğrultuda

toplumun inanç, tutum ve davranışları ile değer değişkenleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma, İzmit ve Hartum ilçelerinde halkın siyasî kültürünün özellikleri hakkında bilgi edinmemizi sağlayacağı gibi demokratik siyasî kültürün geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için yapılabilecekler konusunda öneriler verebileceği düşünülmektedir. Ayrıca Sudan siyasi kültürünün gerçekliğinin belirlenmesi sağlanabilir.

2.2.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada konumuzun bilimsel önemi, uzmanların yararına bir konu olarak bir bilimsel değer olması nedeniyle özetlenmiştir. İki değişkeni (siyasal kültür ve siyasal karar alma) hayata bağlı olarak belirlemeyi amaçlamaktadır. Özellikle iki değişken ile ikinci değişken üzerinde daha fazla etkisi olanlar arasındaki ilişkiyi analiz ederek ortaya konulmaya çalışılan bilgiler, siyaset biliminde yenidir.

Bu çalışma aynı zamanda hem Türkiye hem de Sudan'daki hakim siyasi kültürü bilmemizi sağlamaktadır. Geleneksel, katılımcı veya itaatkâr kültür özelliklerinden hangilerinin yaşandığını ortaya çıkaracaktır.

Bu çalışmanın önemi, Sudanlı gençlerin geleceği için gelecek vizyonu veya siyasi değerlerde dengesizliği gidermek için stratejik vizyon rolünü arttırmaktadır.

2.2.4. Araştırmanın Yöntemi- Anket Soru Formunun Hazırlanması

Anket sorularına dayanan bir anket formu kullanılmıştır. Soruların İzmit ve Hartum halkı için anlamlı olmasına özen gösterilmiştir. Araştırmanın uluslararası karşılaştırma özeliğini korumak için bazı sorular değiştirilmeden kullanılmıştır. Anket soruları, uluslararası araştırma kuruluşları tarafından gözetilen siyasi kültür araştırma kriterlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

2.2.5. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma, Türkiye'de Kocaeli ve Sudan'da Hartum illerinde yürütülmüş olup, her iki ilin de nüfus açısından en yoğun ve demografik çeşitliliği en yüksek ilçeleri olan İzmit ve Hartum esas alınmıştır.

2.2.6. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini, Kocaeli ili ve Hartum iline bağlı İzmit ve Hartum ilçelerinde yaşayan 18 yaş ve üzeri yaştaki kişiler (seçmenler) oluşturmaktadır.

2.2.7. Araştırmanın Örnekleme

Örnekleme iki ülke (Türkiye ve Sudan), bu ülkelerde bulunan iki il (Kocaeli ve Hartum) ve bu illerde bulunan iki ilçe (İzmit, Hartum) dahil edilmiştir. Araştırma, İzmit ilçesine bağlı 13 mahalle ve Hartum ilçesine bağlı 13 mahalle olmak üzere toplam 26 mahallede gerçekleştirilmiştir.

İzmit ilçesinden 100 ve Hartum ilçesinden 100 kişi olmak üzere toplam 200 kişiye anket uygulanmıştır. Farklı yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyine sahip ve farklı sosyal sınıflara tabi olan katılımcılar ile birebir görüşme gerçekleştirilmiştir. Örneklemin İzmit ve Hartum ilçelerinde yaşayan bireylerin siyasi kültürleri bakımından fikir vermesi amaçlanmıştır.

2.2.8. Araştırmanın Hipotezleri

1. Siyasi karar alma bakımından Türkiye ve Sudan'ın özellikleri farklılık göstermektedir.
2. Siyasi yapım süreci bakımından Türkiye ve Sudan'ın önemli benzerlikleri vardır.
3. Siyasi yetkinlik bakımından Türkiye ve Sudan'ın benzerlikleri vardır.
4. Siyasî kültürler; incelenen ilçeye (İzmit ve Hartum), göre farklılaşmaktadır.
5. Katılımcıların siyasi katılımı ve siyasi ilgisi gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.
6. Katılımcıların siyasi partilere üyelikleri ve demokrasiye yükledikleri anlam gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.
7. Katılımcıların bağımlılık kültürü ve yerel kültürü anlayışı gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.
8. Katılımcıların siyaseti etkileme gücüne inançları, ve ülkenin yakın geleceğine dair beklentileri gelir durumuna eğitim düzeylerine sosyal

sınıflarına cinsiyetlerine yaşlarına ve iki ülkenin ilçelerine göre farklılaşmaktadır.

2.2.9. Verilerin Toplanması

Araştırma ile ilgili saha araştırması, 7 Ekim 2019'de başlamış, 7 Haziran 2020'de sona ermiştir. Çalışma, tarafımdan ve sınırlı sayıda kişi yardımı ile yapılmıştır. Veriler araştırma evrenini oluşturan 18 yaş ve üzeri seçmen nüfus arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle yüz yüze görüşülerek toplanmıştır.

2.2.10. Verilerin Analizi

Bu çalışmada vatandaşlardan yani katılımcılardan toplanan veriler SPSS 20.00 (Statistical Package For Social Sciences) istatistiksel veri analizi programında bulunan ki kare testi ve literatür taraması yoluyla işlenmiştir.

2.3. İZMİT'İN SİYASİ KÜLTÜRÜ

2.3.1. Giriş

Bu bölümde siyasi kültürünü belirlemek istediğimiz İzmit ilçesinde yaşayan vatandaşlara dair demografik değişkenler, siyasi eylem, siyasi katılma, siyasi ilgi, siyasi partilere üyelik, demokrasinin anlamı, demokrasinin yöntemi, bağımlılık kültürü, yerel kültür, siyasi yetkinlik, siyaseti etkileme gücüne inanç başlıkları altında topladığımız 32 farklı soru yöneltilmiş, alınan cevaplara bağlı olarak bulgular değerlendirilerek tablolar hâlinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Kocaeli'nin İzmit ilçesinin siyasî kültürünün belirli boyutları kapsamında tamamen tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş 18 yaş ve üzeri, birbirinden farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelire sahip, İzmit ilçesinden 100 kişi olmak üzere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgular ve tablolar ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2.3.2. İzmit İlçesinin Tanıtımı

2.3.2. 1. Tarih

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin kuruluşundan sonra "İzmit adını koruyabilmek için merkezde bir ilçe belediyesi kurulması sağlanmış. İzmit merkezindeki ilçe belediyeleri birleştirildi ve "İzmit" adı altında ilçe belediyesi

kurulmuştur. Dünyanın önemli yollarının kavşak noktalarından biri olan İzmit civarında yaklaşık M.Ö. 3000'den beri insanların yaşadıkları, araştırmalar sonucunda ortaya çıkmıştır.

Günümüze kadar kalıcı bir yerleşim bölgesi olan İzmit'te önce Frig'ler bölgeyi ellerinde tutmuş, ardından mevcut Başiskele bölgesinde Istakoz adlı bir şehir kurulmuştur. Büyük bir deprem sonucunda Astakoz'un yıkılmasıyla bugünkü İzmit'in bulunduğu yamaçlarda Nikomedia adlı yeni bir şehir kurulur. M.S. 284 yılında İmparator Diocletionus, Nicomedia'yı başkent yapar. Nikomedia zamanında Roma, Antakya ve İskenderiye'den sonra dünyanın 4. büyük şehri hâline gelir. Şehir ortalama yüzyılda bir deprem yaşadı ve Bizans İmparatoru Justinian döneminde ciddi bir onarım gördü. Ancak yine yıkıldı...

İpek Yolu'nun İstanbul'dan önceki son durak olduğu için İzmit, tarihte önemli gelişmelere sahne olmuştur. İzmit, 1078 yılına kadar Selçuklu Türk'leri tarafından fethedildi ve yeniden inşa edildi. Ancak Birinci Haçlı Seferi sırasında İznik ile birlikte ciddi bir katliama maruz kaldı. Şehrin Türk hakimiyetine yeniden girmesi 1337'de Osmanlı döneminde Orhan Gazi'nin hüküm sürdüğü yıllarla örtüşmektedir. Haçlılar zamanında yağmalanan ve yakılan eserler, hızla yeniden inşa edildi. 'İznikmid' olan kentin adı 'İzmid' hâline dönüştürülmüştür.

Osmanlı denizciliğinin gelişmesi ile Yavuz Sultan Selim döneminde İzmit tersanesi düzenlenmiştir. 19. yüzyılda şehir en parlak dönemini yaşamış. 1873 yılında İstanbul-İzmit-Haydarpaşa-Ankara tren seferleri arasındaki körfez gemisi hizmetleri şehrin önemini artırmıştır. Ancak 1894'teki deprem şehre ciddi zararlar vermiştir.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemini kaybeden İzmit, İngilizler tarafından 28 Temmuz 1921'de işgal edilmiş ve 28 Haziran 1921'de Türk kuvvetleri tarafından geri alınmıştır.

Kent, kara, demir ve deniz ulaşımı Türkiye'nin en önemli geçiş noktalarından biridir. Türkiye'de İzmit'in 30 ° doğu boylamı (UTC + 2) esas kabul edilir. İzmit'in başlıca mahalleleri Saraybahçe, Bekirpaşa, Alikahya, Kuruçeşme ve Akmeşe'dir. İzmit ilçesi 102 mahalleden oluşmaktadır (<https://www.sosyaldeyince.com/iller/kocaeli-ili-tanitimi>).

2.3.2.2. Coğrafi Yapı

İzmit, Kocaeli'nin merkezinde yer almaktadır. İzmit'in yüzey alanı 18,71 km², belediye sınırları 39.33 km², toplam alan 58,04 km²'dir. Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan önemli bir kavşak noktasında yer almaktadır. Doğal bir liman olan İzmit Koyu, yoğun bir denizyoludur (http://www.izmit.bel.tr/izmit/cografyasi_0121).

Aynı ismi taşıyan körfezin doğu tarafında yer alan İzmit bir sahil kentidir. Jeolojik ve coğrafi yapı, 40°-41° kuzey paralel ve 29°-31° doğu meridyenleri arasında yer almaktadır. Güneyde İzmit Körfezi'ne kuzeyde dik yamaçlarla Karadeniz'e uzanmaktadır. Arazi yapısı dik yamaçlara sahip olduğu için % 5'lik bir eğime sahiptir ve ovalar az yer kaplamaktadır. Şehrin bulunduğu alan geniş ovalardan yoksun dar ve paralel bir şerittir.

Topoğrafyanın şartları, kenti birbirine benzemeyen iki büyük parçaya ayırmaktadır. İlk bölüm eğimli yamaçlardaki dar ve eğimli sokaklardan ve genellikle eski mahallelerden oluşmaktadır. İkinci bölüm düz bir alana yayılmış büyük binalar, yollar ve demiryolları ile aktif iş merkezlerinden oluşmaktadır. Bir diğer önemli konu ise kentin birinci derece deprem bölgesi olmasıdır. Tüm bu jeolojik ve topografik özellikler yağışlı heyelan riskini artırma yeteneğine sahiptir (http://www.izmit.bel.tr/izmit/cografyasi_0123).

2.3.2.3. Nüfus

İzmit'in nüfusu 2019 yıl sonu verilerine göre 363.416'dır. Bu nüfus, 180.087 erkek ve 183.329 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak % 49,55 erkek, % 50,45 kadındır (https://www.nufusu.com/ilce/izmit_kocaeli-nufusu).

2.3.2.4. Eğitim

İzmit halkının % 60,08'i ilkokul, % 80,08'i lise, 58,07'si üniversite ve üstüdür. %17,06'sı diğer (bilinmeyen, (eğitimsiz) şeklindedir (<https://www.endeksa.com/tr/analiz/kocaeli/izmit/demografi#egitim>).

2.4. İZMİT İLÇESİ ANKET VERİLERİNİN İNCELENMESİ

2.4.1. Giriş

Bu bölümde siyasi kültürünü belirlemek istediğimiz İzmit ilçesinde yaşayan katılımcılara dair demografik değişkenler, siyasi eylem, siyasi katılma, siyasi ilgi,

siyasi partilere üyelik, demokrasinin anlamı, demokrasinin yöntemi, bağımlılık kültürü, yerel kültür, siyasi yetkinlik, siyaseti etkileme gücüne inanç ve başlıkları altında topladığımız 32 farklı soru yöneltilmiş ve alınan cevaplara bağlı olarak bulgular değerlendirilerek tablolar hâlinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.4.2. Bulgulardan Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi

2.4.2.1. Katılımcılara Dair Demografik Değişkenler

Bu bölümde katılımcıların demografik özelliklerine dair dağılımlar verilmektedir.

Tablo 1. İzmit'in Mahaleleri

	Sıklık	%
Yenişehir Mah.	24	24
Yahyakaptan Mah.	17	17
Yeşilova Mah.	11	11
M. Alipaşa Mah	8	8
Tepeköy Mah.	7	7
Bekirdere Mah.	6	6
Malta Mah.	6	6
Topçular Mah.	5	5
Cumhuriyet Mah.	5	5
Kuruçeşme Fatih Mah.	4	4
Karabaş Mah.	4	4
Akmeşe Cumhuriyet	3	3

Yukarıdaki tabloda çalışmada görüşülen katılımcıların mahallelere göre oranlanması görülmektedir. İzmit ilçesinin mahallelerindeki denek sayısı, görüşülen toplam denek sayısının nüfusa oranlanması ile belirlenmiştir.

Tablo 2. Yaş

	Sıklık	%
18-29	50	50
30-41	27	27
42-53	18	18
54-65	4	4
65 üstü	1	1
Toplam	100	100

Yukarıdaki tablo, katılımcıların yaş sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %50'si (n=50) 18-29 yaş grubunda bu yaş grubu örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla %27 (n=27 kişi) 30- 41 yaş; %18 (n=18 kişi) 42-53 yaş; % 4 (n= 4 kişi); 54-65 yaş ve nihayetinde %1 (n= 1 kişi) 65 yaş üstü yaş grubu izlemektedir. Dağılım, örneklemin temsiliyet oranını yansıtmaktadır.

Tablo 3. Cinsiyet

	Sıklık	%
Erkek	54	54
Kadın	46	46
Toplam	100	100

Yukarıdaki tablo, katılımcıların cinsiyet sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Araştırmada gerçekleştirilen toplam 100 görüşmenin Tabloda görüleceği üzere %54'si (n=54) erkek; %46'si (n=46 kişi) ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4. Eğitim durumu

	Sıklık	%
Diplomasız	1	1
İlkokul mezunu	4	4
Ortaokul mezunu	7	7
Lise mezunu	23	23
Üniversite mezunu	51	51
Lise öğrencisi	1	1
Üniversite öğrencisi	13	13

Yukarıdaki tablo, katılımcıların eğitim düzeyi sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %51'si (n=51 üniversite mezunu grubundan oluşmakta olup bu eğitim düzeyi, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 23 (n=23 kişi) lise mezunu %13 (n=13 kişi) üniversite öğrencisi; % 7 (n=7 kişi) ortaokul mezunu; % 4 (n=4 kişi) ilkokul mezunu; %1 (n=1 kişi) lise öğrencisi ve nihayetinde % 1 (n= 1 kişi) diplomasız grubu izlemektedir.

Tablo 5. Sosyal sınıf

	Sıklık	%
İşçi	14	14
İşveren	2	2
Çiftçi	1	1
Memur	20	20
Serbest meslek	18	18
Esnaf	11	11
Emekli	2	2
Ev hanımı	7	7
Öğrenci	18	18
İşsiz	7	7

Yukarıdaki tablo, katılımcıların dahil oldukları sosyal sınıf sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %20'u (n=20) memur grubundandır. Bu sosyal grup,

örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla %18 (n=18 kişi) öğrenci; %18 (n=18 kişi) serbest meslek; %14 (n=14 kişi) işçi; %11 (n=11 kişi) esnaf; %7 (n=7 kişi) ev hanımı; %7 (n=7 kişi) işsiz; %2 (n=2 kişi) işveren %2 (n= 2 kişi) emekli; % 1, (n=1 kişi) çiftçi grubu izlemektedir.

2.4.2.2. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu

Tablo 6. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu

	Sıklık	%
1En Yoksul ve güçsüz	1	1
2	3	3
3Ortanın altı	10	10
4	31	31
5Orta	31	31
6	16	16
7Ortanın üstü	4	4
8	2	2
9	1	1
10En Zengin ve güçlü	1	1
Toplam	100	100

İzmitlilerin sosyal ve ekonomik statülerini nasıl değerlendirdiklerini ve kendilerini sosyo-ekonomik olarak güç-zenginlik değerlendirmesinde nasıl konumlandıklarını anlamak için katılımcılara “Kendinizin ve ailenizin durumunu düşünürseniz siz merdivenin hangi basamağında yer alırsınız?” sorusunu yönelttik. Değerlendirmede merdivenin en üst basamağı toplumun en zengin ve güçlülerini, en alt basamağı ise en yoksul ve güçsüzleri temsil etmektedir.

Bulgular, İzmitli katılımcıların en yoksul ve zayıf basamağındaki değerlendirmeleri %1 ile (1kişi), en zengin ve güçlü basamağındaki değerlendirmeleri %1’si (1 kişi) dolayındadır. %78’si (78 kişi) ile kendini orta olarak, %10’sı (10 kişi) ortanın altında %4’i (4 kişi) ortanın üstünde %3’sü (3 kişi) zengin ve güçlü, %3’sü (3 kişi) yoksul ve zayıf değerlendirmektedir.

Bulgular bize gösteriyor ki İzmitlilerin kendisinin ve ailesinin durumunu dikkate alarak yaptıkları puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğunu kendini orta ve ortanın altında konumlandırmaktadır.

2.4.2.3. Ailenin Gelir Durumu

Tablo 7. Ailenin gelir durumu

	Sıklık	%
1 Hiç yeterli değil	2	2
2	7	7
3 Ortanın altı 1	12	12
4	21	21
5 Orta	33	33
6	11	11
6 Ortanın üstü 1	6	6
8	3	3
9 Memnun	2	2
10 Çok Memnun	3	3
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “hane gelirinden duyulan memnuniyet “sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcılardan kendilerine gelir düzeyi cetvelinde yer vermeleri istenmiştir.

Bulgular, İzmitli katılımcıların hane gelirlerini %2 puan (2 kişi) değerlendirip “hiç yeterli değil” cevabını verdi. Yeterli değil %7 puan (7 kişi) değerlendirdi. Ortanın altı 1 %12 puan (12 kişi) ile değerlendirdi. Ortanın altı %21 puan (21 kişi), orta değerlendirenler %33’ü (33 kişi)dir. Orta 2 değerlendiren %11 (11 kişi). Ortanın üstü 1,%6 (6 kişi)dir. Ortanın üstü %3 (3 kişi) değerlendirdi. Memnun %2 (2 kişi),çok memnuniyet duyanlar sadece %3 (3 kişi)dir.

Bu değerlendirmeye göre İzmitlilerin kendi ihtiyaçlarını dikkate alarak verdikleri puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğunu temsil eden %54’ü (54 kişi)nin hane gelirini “orta” ve “orta altı” olarak tanımladığını ve gelirlerini tatmin edici bulduklarını göstermektedir.

2.4.2.4. Katılımcıların Siyasi Eylemler Hakkındaki Görüşleri

Tablo 8. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	39	39
2. Bazı şartlarda yapılabilir	58	58
3. Kesinlikle yanlıştır	3	3
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında çeşitli siyasi katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadeleri “onaylayıp onaylamadıkları” sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Toplu dilekçeye imza atma sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. "Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplama"yı

onaylayanlar %39 oranındadır. Ancak bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %58'ini oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır % 3 oluşturmaktadır.

Tablo 9. Toplu bir dilekçeye imza atmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	25	25
2. Bazı şartlarda yapılabilir	72	72
3. Kesinlikle yanlıştır	3	3
Toplam	100	100

Toplu bir dilekçeye imza atmayı” onaylayanlar %25 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %72’si oranındadır. Kesinlikle yanlıştır %3’ünü oluşturmaktadır.

Tablo 10. Kanuna aykırı olarak işi bırakmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	9	9
2. Bazı şartlarda yapılabilir	36	36
3. Kesinlikle yanlıştır	55	55
Toplam	100	100

Kanuna aykırı olarak iş bırakmayı onaylayanlar %9 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %36 oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %55’i oluşturmaktadır.

Tablo 11. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	39	39
2. Bazı şartlarda yapılabilir	51	51
3. Kesinlikle yanlıştır	10	10
Toplam	100	100

Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak onaylayanlar %39 oranındadır. Eylemi şartlara bağlayanlar, bu oranın dolayında büyük çoğunluk oluşturmaktadır. %51 oluşturmakta iken “kesinlikle yanlıştır %10’u oluşturmaktadır.

Tablo 12. Bina veya iş yeri işgal etmek

	Sıklık	%
1. Onaylarım	3	3
2. Bazı şartlarda yapılabilir	10	10
3. Kesinlikle yanlıştır	87	87
Toplam	100	100

Bina veya iş yeri işgal etmek onaylayanlar %3 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar, bu oranın %10’unu oluşturmaktadır. Büyük çoğunluk kesinlikle yanlıştır %87’yi oluşturmaktadır.

Tablo 13. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	7	7
2. Bazı şartlarda yapılabilir	37	37
3. Kesinlikle yanlıştır	56	56
Toplam	100	100

Resmen ilan edilmeyen grevlere katılma'yı onaylayanlar %7 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %37 oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %56 oluşturmaktadır.

Tablo 14. Yasal grev yapmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	39	39
2. Bazı şartlarda yapılabilir	50	50
3. Kesinlikle yanlıştır	11	11
Toplam	100	100

Yasal grev yapmak'ı onaylayanlar %39 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %50 oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %11 oluşturmaktadır.

Tablo 15. Gösteri amacıyla trafiği kapamak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	6	6
2. Bazı şartlarda yapılabilir	20	20
3. Kesinlikle yanlıştır	74	74
Toplam	100	100

Gösteri amacıyla trafiği kapamayı onaylayanlar %6 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %20 oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %74 oluşturmaktadır.

Tablo 16. Boykot yapmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	15	15
2. Bazı şartlarda yapılabilir	54	54
3. Kesinlikle yanlıştır	31	31
Toplam	100	100

Boykot yapmayı onaylayanlar %0,15 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %0,54'ünü oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %0,31'i oluşturmaktadır.

İzmitli katılımcılar, yasa dışı eylem yollarını ve bu eylemleri şartlara bağlı olarak da olsa onaylamama eğilimindedirler ve onaylayanların oranı oldukça düşüktür. Bulguları, siyasal katılımı yasal çerçevede yürütmekten yana olan

katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu İzmit'te yasadışı-protesto eylemlerine başvurma eğiliminin nispeten zayıf olduğu şeklinde yorumlamak mümkün olabilir. Araştırma bulguları, İzmit'te en yaygın toplu siyasi katılma biçimlerinin yasal gösteri ve yasal grev, imza toplamak olduğuna işaret etmektedir.

2.4.2.5. Katılımcıların Siyasi Katılım Hakkındaki Görüşleri

Tablo 17. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	28	28
2. Gerekirse katılabilirim	68	68
3. Kesinlikle katılmam	4	4
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında çeşitli siyasal katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelerle “katılıp katılmadıkları” sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

"Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplamaya" katılanlar %8 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın %38'ini oluşturmaktadır. Bu eyleme kesinlikle yanlıştır diyenler %54 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 18. Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	18	18
2. Gerekirse katılabilirim	78	78
3. Kesinlikle katılmam	4	4
Toplam	100	100

Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılanlar %18 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın %78 oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler %4 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 19. Kanuna aykırı olarak işi bırakmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	8	8
2. Gerekirse katılabilirim	38	38
3. Kesinlikle katılmam	54	54
Toplam	100	100

Kanuna aykırı olarak iş bırakmaya katılırim diyenler %8 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %38 oluşturmaktadır. Bu eylemi kesinlikle yanlış bulanlar %54 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 20. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	22	22
2. Gerekirse katılabilirim	65	65
3. Kesinlikle katılmam	13	13
Toplam	100	100

Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılırim diyenler %22 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %65 oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler %13 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 21. Bina veya iş yeri işgal etmeye katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	3	3
2. Gerekirse katılabilirim	13	13
3. Kesinlikle katılmam	84	84
Toplam	100	100

Bina veya iş yeri işgal etmeye katılırim diyenler %3 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %13 oluşturmaktadır. Bu eylemi kesinlikle yanlış bulanlar %84 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 22. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	2	2
2. Gerekirse katılabilirim	35	35
3. Kesinlikle katılmam	63	63
Toplam	100	100

Resmen ilan edilmeyen grevlere katılırim diyenler %2 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %35 oluşturmaktadır. Bu eylemi kesinlikle yanlış bulanlar %63 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 23. Yasal grev yapmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	11	11
2. Gerekirse katılabilirim	74	74
3. Kesinlikle katılmam	15	15
Toplam	100	100

Yasal grevlere katılanlar %11 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın %74 oluşturmaktadır. Bu eyleme kesinlikle yanlıştır diyenler %15 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 24. Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	5	5
2. Gerekirse katılabilirim	17	17
3. Kesinlikle katılmam	78	78
Toplam	100	100

Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılıyorum diyenler %5 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %17 oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler %78 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 25. Boykot yapmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	10	10
2. Gerekirse katılabilirim	52	52
3. Kesinlikle katılmam	38	38
Toplam	100	100

Boykot yapmaya katılıyorum diyenler %10 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %52 oluşturmaktadır. Bu eyleme kesinlikle yanlıştır diyenler %38 oranını oluşturmaktadır.

Bulgular dikkate alındığında İzmit'li katılımcılar, yasa dışı eylem yollarına tevessül etmemekte ve bu eylemlere katılmama eğilimindedirler. Bu tarz eylemlere katılacağını bildirenlerin oranı oldukça düşüktür. Siyasî katılımı yasal çerçevede yürütmekten yana olan katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu İzmit'te yasa dışı protesto eylemlerine başvurma eğiliminin yüksek olmadığını görmekteyiz. Katılınan eylem türlerine ilişkin bulgular da yukarıda değinilen eğilimi doğrulamaktadır. Geçmişte imza toplama, yasal grev, yasal yürüyüş eylemlerine katıldıklarını veya gerekirse katılabileceklerini söyleyenlerin oranı, kanunların izin vermediği eylem biçimlerine katılmış olduklarını belirtenlere veya katılabileceklerini düşünenlere oranla daha yüksek oranlardadır.

2.4.2.6. Siyasi Katılma

Tablo 26. Son seçimde oy kullandı mı?

	Sıklık	%
1. Evet	83	83
2. Hayır	17	17
Toplam	100	100

Demokrasiyle yönetilen ülkelerde demokrasinin işleyişi ve başarısı ancak kamusal etkinliklere katılan vatandaşlarla mümkün olabilir. Seçimlerde oy vermek kamu etkinliklerine en yaygın katılım şeklidir. Kayıtlı iki seçmenden birinin seçimlerde düzenli olarak oy kullanması gerekir. Özellikle cumhurbaşkanlığı seçimlerinden daha fazla insan oy kullanma eğilimindedir (Orum, 2016: 343). Oy kullanmak, bireylerin siyasi katılma biçimlerinden biridir.

Siyasi katılım, siyasi sisteme karşı toplumun üyesi olan bireylerin vatandaşların durum, tutum ve davranışlarını belirler. Bu durumu sadece seçimlerde oy kullanmak olarak görmek yanlış olur.

Siyasi katılım, basit meraktan yoğun eyleme kadar uzanan geniş bir tutum ve faaliyetleri kapsar. Tabii ki toplumun her üyesinin siyasetteki çıkarları aynı değildir. Gece gündüz siyasete karışanlar ve siyasi sorunlara tamamen ilgisiz ve kayıtsız olanlar var. Bu açıdan Aristoteles'in ifade ettiği gibi "insan siyasi bir yaratıktır" kelimesinin ancak bir anlamda doğru bir ifade olduğu söylenebilir. İnsanların siyasi topluluklarda yaşadığı gerçeğini geniş anlamda ifade edebilir (Kaparı, 2016: 144-145). Araştırma kapsamında çeşitli siyasî katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelerle "katılıp katılmadıkları" sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

Yukarıdaki tabloda "Siz son seçimlerde oy kullandınız mı?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. İzmit'li katılımcıların %83'si (83 kişi) son yapılan seçimlerde oy kullandığını belirtirken sadece %17 (17 kişi) oy kullanmadığını belirtmiştir. Bulgular, İzmitlilerin %83'ünün seçimlerde oy kullanarak hem vatandaşlık görevlerini hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önemsediklerini göstermektedir.

Tablo 27. Bir işi için milletvekili ile görüşmek

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	2	2
2. Hayır, yapmadım	98	98
Toplam	100	100

İzmitli katılımcıların bir siyasete katılma biçimi olarak siyasîlerle olan ilişkilerine ışık tutmak amacıyla sorular yöneltmiştir. Yukarıdaki tabloda İzmitli katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bir işi için milletvekili ile görüşmek söyleyenler sadece %2'tür. "Hayır" cevabını %98 verdiğini göstermektedir.

Tablo 28. Bir işi için milletvekilinize mektup yazmak

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	1	1
2. Hayır, yapmadım	99	99
Toplam	100	100

Bir işi için milletvekiline mektup yazdığını söyleyenler sadece %1'tür. "hayır" cevabını %99 verdiğini göstermektedir.

Tablo 29. Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	3	3
2. Hayır, yapmadım	97	97
Toplam	100	100

Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek sadece %3'tür. "hayır" cevabını % 97 verdiğini göstermektedir.

Tablo 30. Bir gazeteye mektup yazmak

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	6	6
2. Hayır, yapmadım	94	94
Toplam	100	100

Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek sadece %6'tür. "hayır" cevabını %94 verdiğini göstermektedir. Bu bulgular ile İzmitlilerin siyasî karar sürecini bireysel olarak etkilemeye yönelik katılma biçimlerinin yeterli etkinlikte ve yaygın olmadığını görmekteyiz.

Sivil toplum, üyelerinin çıkarlarına ulaşmak için aile ve devlet arasındaki genel alanı doldurmak için saygı, rıza, hoşgörü ve barışçıl çeşitliliğin değer ve standartlarına bağlı bağımsız bir gruptur. Sivil toplum, diyalogu ve karşılıklı etkileşimi kapsamaktadır (Marzouki, 2018: 69).

Tablo 31. Herhangi bir derneğe üye mi?

	Sıklık	%
1. Evet	25	25
2. Hayır	75	75
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda "Herhangi bir gönüllü kuruluşun üyesi misiniz?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, İzmitli katılımcıların

%75'inin (75 kişi) gibi çoğunluğu temsil eden bir bölümünün gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmadığını gösterirken sadece %25'i (25 kişi) gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olduğunu ortaya koymaktadır. Gönüllü kuruluşlara katılım sayısı ilçede oldukça düşüktür.

İzmitliler dost, arkadaş ve akrabalık ilişkilerine oldukça önem veren kimseler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. İlçede aile merkezinde akrabalık, arkadaşlık gibi bağlara dayalı güven duygusunun daha yaygın olduğu, aile ve akraba grupları ile temel teşkilatlanma ihtiyacını karşılamaktan kaynaklanan yardımlaşma ve dayanışma kültürünün gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle de sivil toplum kuruluşları hatta derneklere katılım oranı düşüktür. 80 milyonu aşkın nüfusa sahip olan Türkiye’de nüfusun yalnızca 7 milyonu derneklere üyedir. Derneklere üye olmayanların toplam nüfusa oranı ise % 91’dir (www.siviltoplum.gov.tr).

Tablo 32. Siyasi partiye üye mi?

	Sıklık	%
1. Evet, oldum	14	14
2. Hayır ama olabilir	22	22
3. Hiç düşünmem	64	64
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “hayatınızda herhangi bir siyasî partiye üye oldunuz mu?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, İzmitli katılımcıların % 14 (14 kişi) temsil eden bir bölümün “evet, oldum” cevabı vererek siyasete katılma eylemi göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcıların %22’si (22 kişi)dir. %64 (64 kişi) herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini belirtmektedir. Demokrasinin işlemesi ve başarılı olabilmesi için halkın siyasi katılımı önemlidir (Orum, 2016: 343). Siyasi katılımın pek çok türü bulunmaktadır. Siyasî partilere üyelik veya buralarda faaliyet gösterme bunlardan yalnızca bazılarıdır.

2.4.2.7. Siyasi İlgi

Tablo 33. Siyasete ilgi

	Sıklık	%
Çok yakından ilgiliyim	14	14
Biraz ilgiliyim	46	46
Pek ilgi duymam	28	28
Hiç ilgi duymam	12	12
Toplam	100	100

Siyasete katılmanın ilk adımının siyasete ilgi duyma olduğu söylenebilir. İzmitli katılımcılar ne ölçüde siyasete katılmaktadırlar ve siyasetle ne kadar ilgili olduklarını anlamak amacıyla katılımcılara “Siyasete ne kadar ilgi duyarsınız?” şeklindeki sorumuzu yönelttik. Yukarıdaki tabloda bu soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular, İzmitli katılımcıların %14 (14 kişi) “çok yakından ilgili ve ilgiliyim” cevabını verdiğini, siyasete “biraz ilgiliyim” katılımcıların %46 (46 kişi) olduğunu göstermektedir. Siyasete “pek ilgi duymam” diyenlerin yüzde %12 (12 kişi) dolayında olduğu görülmektedir. Önemli bulmayanlar (hiç ilgi duymam)katılımcıların %12 (12 kişi)dir. İzmit’te yaşayanların yaklaşık dörtte bir kısmının siyasete az ya da çok ilgi duydukları ve siyaseti önemli buldukları görülmektedir.

2.4.2.8. Katılımcıların Siyasi Gelişmelere Duyduğu İlgi

Tablo 34. Gazetelerde siyasî haberleri ne kadar sıklıkla okur?

	Sıklık	%
1. Hiç	11	11
2.Çok seyrek	24	24
3. Bazen, ara sıra	42	42
4. Sık sık	23	23
Toplam	100	100

Siyasete olan ilginin yoğunluğunu belirlemek için İzmit’li katılımcılarına saydığımız siyasi faaliyetleri ne sıklıkta yaptıklarını sorduk. Yukarıdaki tablo bu sorunun cevaplarını göstermektedir.

Gazetelerdeki siyasî haberleri” Çok seyrek söyleyenlerin oranı %24 (24 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı %42 (42kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı %23 (23 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı %11 (11 kişi) dolayındadır.

Tablo 35. Arkadaşlarımızla ne kadar sıklıkla siyaset konuşur, tartışır?

	Sıklık	%
1. Hiç	14	14
2.Çok seyrek	26	26
3. Bazen, ara sıra	41	41
4. Sık sık	19	19
Toplam	100	100

İzmit’te siyasete ilginin, siyasete daha aktif biçimlerinde katılma oranları oldukça yüksektir. “arkadaşlarıyla politika konuştuklarını” Çok seyrek söyleyenlerin

oranı %26 (26 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı %41 (41 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı %14 (14 kişi) dolayındadır.

Tablo 36. Başkalarını ne kadar sıklıkla sizin partisine oy vermeleri için ikna etmeye çalışır?

	Sıklık	%
1. Hiç	72	72
2.Çok seyrek	13	13
3. Bazen, ara sıra	12	12
4. Sık sık	3	3
Toplam	100	100

Başkalarını kendi destekledikleri partiye oy vermek için ikna etmeye çalıştıklarını” Çok seyrek söyleyenlerin oranı %13 (13 kişi) dolayında bazen söyleyenlerin oranı %12 (12 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı %72 (72 kişi) bulmaktadır.

Tablo 37. Siyasî mitinglere toplantılara katılır mı?

	Sıklık	%
1. Hiç	69	69
2.Çok seyrek	19	19
3. Bazen, ara sıra	9	9
4. Sık sık	3	3
Toplam	100	100

Siyasî miting ve toplantılara katıldıklarını” çok seyrek söyleyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayında Bazen söyleyenlerin oranı %9 (9 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı %3 (3 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı %69 (69 kişi) bulmaktadır.

Tablo 38. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izler?

	Sıklık	%
1. Hiç	12	12
2.Çok seyrek	27	27
3. Bazen, ara sıra	47	47
4. Sık sık	14	14
Toplam	100	100

Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izlersiniz?” Çok seyrek söyleyenlerin oranı %27 (27 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı %47 (47 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı %14 (14 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı %12 (12 kişi) dolayındadır.

Bulgular; İzmit'te siyasete en yoğun ilgi odağının, arkadaşlarıyla siyaset konuştuklarını söyleyenlerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Gazetelerde siyasi haber verenlerin sayısı da oldukça fazla. Buna ek olarak, televizyon kanallarında yayınlanan politikacıların katıldığı açık oturumlar düzenlemektir ve siyasete bakan ve siyasete ilgi duyanların yoğunlaştığını göstermektedir. İzmit'teki bireylerin çoğunun siyaseti televizyon ve gazetelerden okuyarak siyaseti izlediklerini göstermektedir.

2.4.2.9. Demokrasi ile Ne Kadar İlişkili?

Tablo 39. Hürriyetler

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	2	2
2. Pek ilişkisi yok	5	5
3. Biraz ilişkili	18	18
4. Çok ilişkili	75	75
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcıların demokrasi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla “İnsanlar demokrasiyi çok değişik şekillerde anlayabiliyorlar. Size sayacaklarımızdan her birini değerlendirip demokrasiyle ilgili olup olmadığını söyleyiniz” şeklindeki soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Hürriyetlerle ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %2 (2 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %5 (5 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %15 (15 kişi) dolayındadır. Çok ilişkilisöyleyenlerin oranı %75 (75 kişi) dolayındadır.

Tablo 40. Eşitlik

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	4	4
2. Pek ilişkisi yok	4	4
3. Biraz ilişkili	11	11
4. Çok ilişkili	81	81
Toplam	100	100

Eşitlik ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %4 (4 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %4 (4 kişi)

dolayındadır. Biraz ilişkili söyleyenlerin oranı %11 (11 kişi) dolayında. Çok ilişkili diyenlerin oranı %81 (81 kişi) dolayındadır.

Tablo 41. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	3	3
2. Pek ilişkisi yok	13	13
3. Biraz ilişkili	13	13
4. Çok ilişkili	71	71
Toplam	100	100

Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %3 (3 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %13 (13 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %13 (13 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %71 (71 kişi) dolayındadır.

Tablo 42. Azınlıkların haklarının korunması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	8	8
2. Pek ilişkisi yok	9	9
3. Biraz ilişkili	22	22
4. Çok ilişkili	61	61
Toplam	100	100

Azınlıkların haklarının korunması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %8 (8 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %9 (9 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %22 (22 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %61 (61 kişi) dolayındadır.

Tablo 43. Cinsel konularda serbestlik

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	25	25
2. Pek ilişkisi yok	22	22
3. Biraz ilişkili	23	23
4. Çok ilişkili	30	30
Toplam	100	100

Cinsel konularda serbestlik ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %25 (25 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %22 (22 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %23 (23 kişi) dolayında çok ilişkili diyenlerin oranı %30 (30 kişi) dolayındadır.

Tablo 44. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	4	4
2. Pek ilişkisi yok	15	15
3. Biraz ilişkili	21	21
4. Çok ilişkili	60	60
Toplam	100	100

Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %4 (4 kişi) dolayında Pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %15 (15 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili söyleyenlerin oranı %21 (21 kişi) dolayında. Çok ilişkili diyenlerin oranı %60 (60 kişi) dolayındadır.

Tablo 45. Devletin herkese iş bulması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	15	15
2. Pek ilişkisi yok	24	24
3. Biraz ilişkili	42	42
4. Çok ilişkili	19	19
Toplam	100	100

Devletin herkese iş bulması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %15 (15 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %24 (24 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %42 (42 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır.

Tablo 46. Ülkenin kalkınması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	4	4
2. Pek ilişkisi yok	19	19
3. Biraz ilişkili	24	24
4. Çok ilişkili	53	53
Toplam	100	100

Ülkenin kalkınması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil söyleyenlerin oranı %4 (4 kişi) dolayında Pek ilişkisi yok söyleyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili söyleyenlerin oranı %24 (24 kişi) dolayında. Çok ilişkili söyleyenlerin oranı %53 (53 kişi) dolayındadır.

Tablo 47. Halkın yönetime katılması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	6	6
2. Pek ilişkisi yok	5	5
3. Biraz ilişkili	18	18
4. Çok ilişkili	71	71
Toplam	100	100

Halkın yönetime katılması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %6 (6 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %5 (5 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %18 (18 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %71 (71 kişi) dolayındadır.

Tablo 48. Çoğunluğun istediği her Şeyin olması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	13	13
2. Pek ilişkisi yok	29	29
3. Biraz ilişkili	23	23
4. Çok ilişkili	35	35
Toplam	100	100

Çoğunluğun istediği her Şeyin olması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %13 (13 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %29 (29 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %23 (23 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %35 (35 kişi) dolayındadır.

Tablo 49. Devletin bankaları ve büyük Şirketleri kontrol etmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	19	19
2. Pek ilişkisi yok	26	26
3. Biraz ilişkili	37	37
4. Çok ilişkili	18	18
Toplam	100	100

Devletin bankaları ve büyük Şirketleri kontrol etmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcıların verdiği Hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayında Pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %26 (26 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %37 (37 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %18 (18 kişi) dolayındadır.

Tablo 50. Devletin fiyatları kontrol etmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	16	16
2. Pek ilişkisi yok	19	19
3. Biraz ilişkili	36	36
4. Çok ilişkili	29	29
Toplam	100	100

Devletin fiyatları kontrol etmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı %16 (16 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %36 (36 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %29 (29 kişi) dolayındadır.

Bulgular, İzmitli katılımcıların büyük çoğunluğunun demokrasiyi, bir siyasi yönetim biçimi olarak algıladıklarını ancak bir bölümünün demokrasiye bunun ötesinde anlamlar yüklediklerini ortaya koymaktadır. Aldığımız cevaplar, İzmit'te bir yönetim biçimi olan demokrasiyi, hiç ilişkisi olmayan bazı kavramlarla da ilişkili görenlerin oranının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Demokrasi, sözlükte halkın kendi kendini yönetme biçimi olarak tanımlanmaktadır (Ejder, 1996: 190). Demokrasilerde vatandaşlar hükümete doğrudan veya temsilciler aracılığıyla katılabilirler. Demokrasinin en önemli özeliği, toplumdaki ekonomik, politik, dini, kültürel, etnik ve hukuki eşitlik konularını vurgulayarak insanların insanlarla ilişkilerini ve halkın toplum ve devletle ilişkilerini düzenlemesidir. Özgürlük ve hukukun üstünlüğünü diğer siyasi sistemlerden daha fazla korur. Bireyin hak ve özgürlüklerini garanti altına alarak merkeze alan bir rejimdir.

Lipset'e göre demokrasinin işlevsel olması için üç şartın yerine getirilmesi gerekmektedir.

1) Siyasi sistemi, iktidar “oyununun” barış içinde gerçekleşmesine izin veren bir değer sistemi olarak tanımlamak gerekir. Bu şekilde kalifiye olmadığı durumlarda demokrasi sadece kaos olabilir.

2) Siyasi sistemdeki gerçek otorite bir gruba periyodik olarak verilmediğinde demokrasiden ziyade sorumsuz ve istikrarsız bir yönetim ortaya çıkar. Bu genellikle büyük değer ve çıkar çatışması olan partiler tarafından oluşturulan zayıf koalisyon hükümetlerinin durumudur.

3) Demokrasinin işlevsel olması için gerçek bir muhalefetin ayakta kalabilmesi için bir temeli olması zorunludur. Muhalefetin böyle bir olasılığı yoksa yöneticilerin otoritesi gittikçe artar ve halkın siyaset üzerindeki etkisi en aza indirilir. Tek parti yönetimi olan ülkelerde durum böyledir (Lipset, 1986: 25-26).

2.4.2.10. Katılımcıların Demokrasi Hakkındaki Görüşleri

Tablo 51. Demokrasilerde ekonomi kötü işler

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	1	1
2. Katılırim	8	8
3.Katılmam	60	60
4.Kesinlikle Katılmam	31	31
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcıların demokrasiye bakış açılarını ve demokrasiyi nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacıyla “İnsanların demokratik yönetim biçimleriyle ilgili ileri sürdüğü bazı görüş ve ifadelere katılıp katılmadıklarını” sorduk.

İzmitli katılımcıların “Demokrasilerde ekonomi kötü işler” ifadesine %1 kesinlikle katılırim demektir. % 8 katılırim ifadesine, katılmam ifadesine %60, kesinlikle katılmam diyenler % 31'dir.

Tablo 52. Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	2	2
2. Katılırim	19	19
3.Katılmam	47	47
4.Kesinlikle Katılmam	32	32
Toplam	100	100

İzmitli katılımcılar, “Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur” %2 kesinlikle katılırim demektir. %19 katılırim, katılmam %47, kesinlikle katılmam %32 oranındadır.

Tablo 53. Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	1	1
2. Katılırim	6	6
3.Katılmam	52	52
4.Kesinlikle Katılmam	41	41
Toplam	100	100

Katılımcıların “Demokrasilerde ekonomi kötü işler” ifadesine % 1 kesinlikle katılım demektir. %6 katılım, katılmam %52, kesinlikle katılmam %41 oranındadır.

Tablo 54. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılım	34	34
2. Katılım	36	36
3. Katılmam	15	15
4. Kesinlikle Katılmam	15	15
Toplam	100	100

Katılımcıların “Demokrasi en iyi yönetim biçimidir” ifadesine %34’ü kesinlikle katılım demektir. %36 katılım ifadesine, katılmam ifadesine %15 onay vermiştir. Kesinlikle katılmam diyenler %15’tir. Bulgular İzmitlilerin demokrasi rejiminin her ne kadar ufak tefek problemleri içinde barındırsa da kamu düzeninin hak ve özgürlüklerin hatta ekonomilerin istikrarının sağlanması açısından diğer yönetim biçimlerinden daha iyi olduğunu göstermektedir.

2.4.2.11. Bağımlılık Kültürü

Tablo 55. Anneye babaya saygı

	Sıklık	%
1. Ebeveynlere kayıtsız ve şartsız saygı gösterilmesi gerekir.	53	53
2. Ebeveynlere saygı gösterilmesi zorunlu değildir.	47	47
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda aileye, anne babaya saygı konusuna dair düşüncelerinin netleştirilmesi amacıyla “İki görüşten hangisi sizin düşüncenize daha yakındır?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, İzmitli katılımcıların çoğunluğunun “İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır” görüşüne %53 (53 kişi) sahip olduğunu göstermektedir.

“Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı çocuğu da sevip saymak zorunda değildir” görüşüne sahip olanların % 47 (47 kişi) oranındadır.

Tablo 56. Çocuk yetiştirirken dikkat edilecek en önemli iki husus 1.tercih

	2. tercih	%
1. Terbiyeli olması	Sorumluluk sahibi olması	60
2. Çalışkan olması	Dindar olması	5
3. Hoşgörülü olması	Çalışkan olması	10
4. Hayırlı evlat olması	Terbiyeli olması	11
5. Dindar olması	Hoşgörülü olması	5
6. İtaatkar olması ve söz dinlemesi	Çalışkan olması	5
7. Tutumlu olması	İcatçı olması	1
8. Sorumluluk sahibi olması	İtaatkar olması ve söz dinlemesi	2
9. İcatçı olması		1
Toplam		100

Yukarıdaki tabloda “Çocuk yetiştirirken en önemli dikkat edilecek iki husus nedir?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Çocuk yetiştirmede dikkat edilecek hususları, birinci sırada önemli görülenler ve ikinci sırada önemli görülenleri belirlemelerini isteyerek yaptığımız değerlendirmenin sonuçları İzmitli katılımcıların birinci tercih olarak %60 (60 kişi) ile terbiyeli olması, İkinci tercih olarak (Sorumluluk sahibi olması) ikinci sırada ise hoşgörülü olması % 0,10 (10 kişi) İkinci tercih olarak (Çalışkan olması), hayırlı evlat olması %11 (11 kişi) İkinci tercih olarak (Terbiyeli olması). Dindar olması % 5 (5 kişi) İkinci tercih olarak (hoşgörülü olması) ve sorumluluk sahibi olması %2 (2 kişi) İkinci tercih olarak (İtaatkar olması) istediği görülmektedir.

2.4.2.12. İşçi Sendikaları Hakkındaki Görüş

Tablo 57. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

	Sıklık	%
1. Tek sendika olmalı	14	14
2. Birçok sendika olmalı	86	86
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda "Katılımcıların sendikalar hakkındaki görüşleri nelerdir?" sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, İzmitli katılımcıların %86 (86 kişi), “birbiriyle rekabet eden birçok sendika olmasının değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkânı sağlaması bakımından yararlı olacağı” görüşünü doğru bulduklarını göstermiştir. “Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır” görüşünü doğru bulanlar ise %33 (33 kişi)dir.

Sendika çalışanların hayatı ile ilgili sorunlarını çözmek, ortak çıkarlarını ve haklarını korumak ve geliştirmek amacıyla çalışanlar tarafından kurulan kuruluşlara

yönlendirmektedir. Sendikalar, işçi ya da işverenler açısından hak ve özgürlüklerin yasal düzlemde ifade edildiği kurumlardır.

2.4.2.13. Siyasi Bilgi

Tablo 58. Belediye başkanları nasıl görevlendirilmeli?

	Sıklık	%
1. Halk seçmeli	89	89
2. Devlet tayin etmeli	11	11
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Belediye başkanlarının görevlendirilmesi konusunda şu iki yoldan hangisi daha doğrudur” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Devlet, bilgili ve dürüst kişiler arasından bir belediye başkanı tayin etmelidir” cevabını verenler % 11 (11 kişi), “Belediye başkanlarını halk seçmelidir. En isabetli ve doğru yol budur” cevabını verenlerin oranı ise ilçenin çoğunluğunu temsilen % 89 (89 kişi) olmuştur.

Bulgular, demokrasilerin daha doğru işleyebilmesi ve yerel yönetimlerde de halkın söz sahibi olabilmesi için İzmit halkının belediye başkanlarının halktarafından seçilmesinin en doğru ve isabetli tercih olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Tablo 59. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli?

	Sıklık	%
1. Seçilmeli	66	66
2. Tayinle gelmeli	31	31
3.Diğer	3	3
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “kaymakamlar seçimle mi gelmeli yada hükümet tarafından tayin mi edilmeli?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. İzmitlilerin %31 (31kişi) kaymakamın hükümet tarafından görevlendirilerek tayinle gelmesini isterken % 66 (66 kişi) seçilmeli görüşünü ifade etmiştir. Diğer %3 (3 kişi). Cumhuriyetin kuruluşundan bu güne Kaymakam mülki idarenin bir temsilcisi olarak görev yaptığı yerlerde devleti temsil etmekte ve tayinle gelmektedir. İlçede kaymakamın tayinle gelmesi görüşünün daha ağır basmasına rağmen hatırı sayılır bir bölümün de uygulamanın değiştirilerek seçimle göreve gelmesi görüşünü beyan etmesi, İzmitlilerin iktidarın seçimle belirlenmesi ilkesine bağlı olduklarını göstermektedir.

2.4.2.14. Toplumsal Değişikliklerle İlgili Düşünceler

Tablo 60. Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi

	Sıklık	%
1 İyi olurdu	82	82
2 Kötü olurdu	6	6
3 Fark etmez	12	12
Toplam	100	100

İzmitli katılımcılara toplumda meydana gelebilecek değişimlere ilişkin tutumlarını anlamak amacıyla bazı görüşler hakkında düşüncelerini sorduk. Yukarıdaki tabloda “Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi” ile ilgili bu durumun “daha iyi” olacağını düşünenler %82 (82 kişi), “daha kötü” % 6 (6 kişi), %12 (12 kişi) ” fark etmez” görüşünü bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 61. Yetkililere daha fazla saygı duyulması

	Sıklık	%
1 İyi olurdu	43	43
2 Kötü olurdu	26	26
3 Fark etmez	31	31
Toplam	100	100

Yetkililere daha fazla saygı duyulması” ile ilgili ise “daha iyi” diyenler % 43 (43 kişi), “daha kötü” diyenler ise % 26 (26 kişi). ”Fark etmez” % 31 (31 kişi).

Bulgular; İzmit halkının %82 toplumun ve devletin önünde insanlara daha fazla önem verilmesi gerektiğini düşünüyor. İlçedeki yaygın görüş bireyin önemi ile ilgilidir.

Tablo 62. Dertleri kim daha iyi çözer?

	Sıklık	%
1. Seçilmiş hükümet	81	81
2. Cunta	19	19
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Türkiye’nin dertlerini bir seçim hükümeti veya bir diktatör tarafından çözüldüğünü düşünüyor musunuz” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. İzmitli katılımcılardan otoriter tercihten yana olanların sadece %19 (19 kişi) olduğunu, demokratik bir biçimde halk tarafından seçilerek gelen hükümetin ülkenin dertlerini daha iyi çözeceğini düşünenlerin halkın % 81 (81 kişi) oluşturduğunu göstermektedir.

Bulgular, İzmit halkının % 81, seçimle gelen yöneticilere otoriter tercihten daha fazla güven duyduklarını ve Türkiye'nin sorunlarını en iyi, seçimle gelen hükümetlerin çözebileceğine inandıklarını göstermektedir.

2.4.2.15. Gösterilerle ilgili görüşler

Tablo 63. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması

	Sıklık	%
1. Katılıyorum	9	9
2. Şartlara bağlı	70	70
3. Katılmam	21	21
Toplam	100	100

Hürriyetler ve hak kullanılması ile ilgili görüşlerini öğrenmek amacıyla katılımcılardan temel siyasal haklardan biri olan toplantı ve gösteri düzenleme özgürlüğüyle ilgili görüşlerini bildirmelerini istedik.

Yukarıdaki tabloda bu görüşlerle ilgili ifadeler görülmektedir. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanmasından yana olanların oranı sadece %9 (9 kişi), şartlara bağlı % 70 (70 kişi), katılmam ifadesi % 21 (21 kişi).

Tablo 64. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi

	Sıklık	%
1. Katılıyorum	3	3
2. Şartlara bağlı	38	38
3. Katılmam	59	59
Toplam	100	100

"Ülkede hiçbir gösteriye izin verilmemesi" ifadesine katılımların oranı %3 (3 kişi), şartlara bağlı %38 (38 kişi), katılmam ifadesi %59 (59 kişi). Bulgular, İzmit halkının siyasi özgürlüklerin kısıtlanmasından yana olmadığını göstermektedir.

2.4.2.16. Siyasî Partiler Hakkındaki Görüş

Tablo 65. Siyasî partiler hakkındaki görüş

	Sıklık	%
1. Çok sayıda siyasî parti bulunmalı	72	72
2. İki parti yeter	14	14
3. Tek parti yeterli	14	14
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılardan siyasî partilerle ilgili verilen ifadelerden hangisini doğru buldukları ile ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik. İzmitli

katılımcıların iktidar için “Her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır” görüşünü, çoğunluğunun % 72 (72 kişi) benimsemesi çok sayıda partinin rekabet ettiği çoğulcu ve özgürlükçü nitelikte bir siyasî düzeni desteklediklerini göstermektedir.

Türkiye’de 1946 yılından itibaren yaklaşık yetmiş yıldır çok partili düzen uygulanmasına rağmen İzmitli katılımcı %14 (14 kişi) tek partili bir rejimi uygun bulduklarını belirtmiştir. “Memleketinize iki parti yeter, fazlası zararlı oluyor” görüşünde olanlar ise %14 (14 kişi)dir. İzmit’te her on kişiden ikisi iktidar için rekabetin olmadığı otoriter bir rejimden yana görüş bildirmiştir.

Bulgular, İzmit halkının iktidar ve demokratik sistemin sürdürülmesinin çok partili sistem tarafından sağlanabileceğini ve yönetim hakkının çoğunluğa ait olması gerektiğini düşünenlerin çoğunluğunu temsil ettiğini göstermektedir.

2.4.2.17. Siyasi Sistemler Hakkındaki Görüş

Siyasi yapıların karar alma süreçlerinde etkileşimi ile oluşan bütünlük, siyasi sistemi oluşturmaktadır (Kalaycıoğlu, 2016: 17). Siyasi kültür sahibi bireyler, siyasi alandaki gelişmeleri takip etmeli ve daha da önemlisi, bireyler olarak tepkilerinin ve girişimlerinin siyasi kararlar alma ve uygulamada etkili olduğuna inanmalıdırlar (Kalaycıoğlu, 2008: 5). Bu bağlamda araştırma kapsamında İzmitlilerin siyasî sistemlere ilişkin görüşlerini anlamak amacıyla verilen ifadelerle ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik.

Tablo 66. Güçlü bir lider

	Sıklık	%
1. Çok kötü	30	30
2. Kötü	24	24
3. Kararsızım	26	26
4. İyi	13	13
5. Çok iyi	7	7
Toplam	100	100

İzmitli katılımcılar arasında “güçlü bir lidere sahip olmak ”çok kötü ” görüşü %30, “kötü” görüşüne ise % 24, “kararsızım” görüşüne ise % 26, “iyi” olduğuna %13 ve “çok iyi” % 7 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 67. Hükümet yerine uzmanlar

	Sıklık	%
1. Çok kötü	14	14
2. Kötü	25	25
3. Kararsızım	30	30
4. İyi	18	18
5. Çok iyi	13	13
Toplam	100	100

Hükümet yerine uzmanlar ”çok kötü” görüşü %14 “kötü” görüşüne ise % 25, “ kararsızım” görüşüne ise %30, “iyi” olduğuna % 18 ve “çok iyi” % 18 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 68. Ordunun yönetmesi

	Sıklık	%
1. Çok kötü	38	38
2. Kötü	38	38
3. Kararsızım	15	15
4. İyi	5	5
5. Çok iyi	4	4
Toplam	100	100

Ordunun yönetmesi ”çok kötü” görüşü % 38 “kötü” görüşüne ise % 38, “kararsızım” görüşüne ise % 15, “iyi ” olduğuna % 5 ve “çok iyi” % 4 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 69. Demokratik bir siyasî sistemle yönetim

	Sıklık	%
1. Çok kötü	0	0
2. Kötü	1	1
3. Kararsızım	14	14
4. İyi	29	29
5. Çok iyi	56	56
Toplam	100	100

Demokratik bir siyasî sistemle yönetim ”çok kötü” görüşü 0 “kötü” görüşüne ise %1, “kararsızım” görüşüne ise %14, “iyi” olduğuna %29, “çok iyi” % 56 cevabını verdiğini göstermektedir.

Bulgular, İzmit halkının son yıllarda askeri darbelerin olumsuz etkilerini göz önünde bulundurarak ülkede uygulanacak siyasi sistemler açısından ülkenin olumsuz askeri yönetiminin doğru olmayacağı görüşünü paylaştığını göstermektedir. İzmit halkının yaklaşık dörtte biri, ülkenin hükümetten ziyade uzmanların karar verme sürecine tabi olduğu ya da yalnızca bir liderin parlamento ya da halk oylamasının oluşturduğu seçimler olmaksızın yürüttüğü olumsuz görüşünü paylaşmaktadır.

İzmitlilere göre en doğru yönetim şeklinin demokratik siyasî sistem yönetimi olduğu çok açıktır. İzmit'te halkın % 56'si demokratik yönetimin siyasî sistemler içinde en iyisi olduğunu düşünmektedir.

Tablo 70. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

	Sıklık	%
1 güvenilebilir	20	20
2 güvenilebilmez	80	80
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılardan insanlara genelde güvenilebilir mi konusunda görüşlerini belirtmelerini istedik. İzmitli katılımcılar arasında insanların çoğuna güvenilebilir görüşüne %20 (20 kişi), insanların çoğunun güvenilmez % 80 (80 kişi) anlayışı sonucu çıktı. Bulgular, İzmit halkının başkalarını kolay kolay güvenilmez bulduğunu göstermektedir.

Tablo 71. Kendinizi nerenin bir parçası hissediyorsunuz?

	Sıklık	%
1.Kocaeli, yaşadığım ilçe, mahalle, köy	30	30
2. Başka bir yerleşim yeri	13	13
3. Bir bölge	4	4
4. Türkiye	24	24
5. Türki toplumlar dünyası	2	2
6. İslam dünyası	5	5
7. Avrupa	4	4
9. Dünya	0	0
10. Hiçbiri	18	18
Toplam	100	100

Katılımcıların kendilerini yerel, olarak hangi kimlik içinde tanımladığını belirlemek üzere “Kendinizi en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?” sorusunu yönelttik. Yukarıdaki tabloda katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular, İzmitli katılımcılardan kendilerini öncelikle yaşadıkları il (Kocaeli) ile özdeşleştirenler %30'dur (30 kişi). Kendisini öncelikle Türkiye'nin bir parçası olarak görenler ise % 24 (24 kişi) dolayında kalmaktadır. Bir bölge görenler ise % 4 (4 kişi) ve başka şehirle özdeşleştirenler %13 (13 kişi)ye ulaşmaktadır. Kendini İslam dünyasının bir parçası olarak görenler ise % 5 ile (5 kişi)dir. Türki toplumlar, dünya olarak görenler ise % 2'dir. Avrupa, dünya % 4, hiç biri %18 olarak hissetmektedir. Sonuçlardan kendilerini doğdukları bir bölgenin veya ataların bir

parçası olarak gören birçok insanın hatta herhangi bir bağları olmasa bile yaşamak istedikleri bir bölgenin olduğu görülmektedir.

2.4.2.18. Beş Yıl Sonra Memleketin Durumu

Tablo 72. Beş yıl sonra memleketin durumu

	Sıklık	%
1. Daha kötüye	53	53
2. Aynı kalacak	28	28
3. Daha iyiye	19	19
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılara beş yıllık bir periyotta memleketin genel durumuna ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla “Ülkenizin genel durumu beş yıl sonra daha iyi mi, aşağı yukarı aynı mı yoksa daha mı kötüye gidecek?” sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir.

İzmitli katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin genel durumu konusunda olumsuz ve kötümser yaklaşımda olduğu görülmektedir. Memleketin genel gidişatı ile ilgili beş yıl sonrası ile bugünü karşılaştırdıklarında daha kötüye bir durumda olduğunu düşünenlerin oranı %53 (53 kişi), memleketin durumunun beş yıl sonra göre daha iyiye gideceğini düşünenlerin oranı ise % 19 (19 kişi)dir. Memleketin genel durumunun aynı düzeyde kalacağını ve değişmeyeceğini düşünenler ise %28 (28 kişi) durumundadır. Genel olarak İzmitliler, geleceğe günümüze beş yıla ilişkin, kötümser bir tutum benimseyerek memleketin daha kötü durumda olduğunu düşünmektedirler.

2.4.2.19. Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Hükümet, Siyaset, Siyasetçi, Parti ile İlgili Görüşler

Tablo 73. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	18	18
2. Kısmen yanlış (katılmam)	32	32
3. Kararsızım	14	14
4. Kısmen doğru (katılırim)	21	21
5. Tamamen doğru (katılırim)	15	15
Toplam	100	100

Demokrasilerde vatandaşların kararların alınmasında etkili olabileceklerine inanmaları gerekir. Araştırma kapsamında İzmit'te bireylerin “siyaseti etkileme gücüne inanç” ve “siyasî kararların alınmasında kendilerinin söz sahibi olmaları” ile

ilgili konularda görüşlerini öğrenmek amacıyla bazı ifadelere katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Soruya verilen cevaplar görülmektedir.

Katılımcılardan "Hükümete ses duyurmak mümkün değil" görüşünü kısmen % 21 (21 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 15 (15 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü %14 (14 kişi), kısmen %32 (32 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü %18 (18 kişi) paylaşmaktadır.

Tablo 74. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	10	10
2. Kısmen yanlış (katılmam)	22	22
3. Kararsızım	11	11
4. Kısmen doğru (katılırim)	33	33
5. Tamamen doğru (katılırim)	24	24
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır" görüşünü kısmen % 33 (33 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 24 (24 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü % 11 (11 kişi), kısmen % 10 (10 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 22 (22 kişi) paylaşmaktadır.

Tablo 75. Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	19	19
2. Kısmen yanlış (katılmam)	19	19
3. Kararsızım	12	12
4. Kısmen doğru (katılırim)	29	29
5. Tamamen doğru (katılırim)	21	21
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor" görüşünü kısmen %29 (29 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 21 (21 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü % 12 (12kişi), kısmen % 19 (19 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 19 (19 kişi) paylaşmaktadır.

Tablo 76. Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	4	4
2. Kısmen yanlış (katılmam)	15	15
3. Kararsızım	12	12
4. Kısmen doğru (katılırim)	29	29
5. Tamamen doğru (katılırim)	40	40
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor" görüşüne kısmen % 29 (29 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 40 (40 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü %12 (12 kişi), kısmen % 15 (15 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 4 (4 kişi) paylaşmaktadır.

Tablo 77. Seçenleri unutuyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	2	2
2. Kısmen yanlış (katılmam)	6	6
3. Kararsızım	17	17
4. Kısmen doğru (katılırim)	31	31
5. Tamamen doğru (katılırim)	44	44
Toplam	100	100

Seçenleri unutuyor görüşüne kısmen % 31 (31 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 44 (44 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü % 17 (17 kişi), kısmen % 6 (6 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 2 (2 kişi) paylaşmaktadır.

Tablo 78. Sadece oyla ilgileniyorlar

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	5	5
2. Kısmen yanlış (katılmam)	11	11
3. Kararsızım	8	8
4. Kısmen doğru (katılırim)	26	26
5. Tamamen doğru (katılırim)	50	50
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Sadece oyla ilgileniyorlar" görüşüne kısmen % 26 (26 kişi) ve tamamen katılanların oranı gibi büyük bir çoğunluk oluşturmaktadır. % 50 (50 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü % 8 (8 kişi), kısmen % 11 (11 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 5 (5 kişi) paylaşmaktadır.

Bulgular, İzmit'teki her on katılımcıdan yedisinin siyasetçilere karşı güvensizliklerini dile getirdikleri göstermektedir. Siyasi partilerin vatandaşların görüş ve isteklerine değil yalnızca oylamaya ilgi duyduklarını düşünenlerin oranı da oldukça yüksektir. Bununla beraber İzmit halkı hükümeti ve siyasi işleri karmaşık bulmaktadır. On kişiden altısı oylamanın hükümeti etkilemenin tek yolu olmadığını düşünmektedir.

Tablo 79. Vatandaş hakkını arayabilir mi?

	Sıklık	%
1. İmkânsız	19	19
2. Zor	76	76
3. Kolaylıkla arayabilir	5	5
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda "Ülkemizde haksız muamele gören bir vatandaşın kolayca hakkını alabileceğini düşünüyor musunuz? Yoksa hakkını alması çok zor ya da imkânsız mıdır?" şeklindeki soruya verilen cevaplar görülmektedir. İzmit'te katılımcıların büyük bir çoğunluğu devletin kendisine yaptığı haksız bir muameleyi düzeltmenin "zor", % 76 (76 kişi) ya da "imkânsız" %19 (19 kişi) olduğu kanısını paylaşmaktadır. İzmitlilerin %5'i (5 kişi) ise devlete karşı "kolayca" hakkını arayabileceğini söylemektedir.

Bulgular, İzmit'teki her on kişiden sekizinin haksız muameleyi düzeltmenin zor olduğu inancı, devletin vatandaşlar arasında adaletle hareket ettiği inancının zayıflığını gösterdiği için endişe vericidir.

2.5. HARTUM İLÇESİ ANKET VERİLERİNİN İNCELENMESİ

2.5.1. Giriş

Bu bölümde siyasi kültürünü belirlemek istediğimiz Hartum ilçesinde yaşayan katılımcılara dair demografik değişkenler, siyasi eylem, siyasi katılma, siyasi ilgi, siyasi partilere üyelik, demokrasinin anlamı, demokrasinin yöntemi, bağımlılık kültürü, yerel kültür, siyasi yetkinlik, siyaseti etkileme gücüne inanç ve başlıkları altında topladığımız 32 farklı soru yöneltmiş ve alınan cevaplara bağlı olarak bulgular değerlendirilerek tablolar hâlinde açıklanmaya çalışılmıştır.

Hartum'un Hartum ilçesinin siyasî kültürü araştırması kapsamında tamamen tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş 18 yaş ve üzeri, birbirinden farklı yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi ve gelire sahip, Hartum ilçesinden 100 kişi olmak üzere uygulanan anket sonuçlarından elde edilen bulgular ve tablolar ayrı ayrı değerlendirilmiştir.

2.5.2. Hartum İlçesinin Tanıtımı

2.5.2.1. Tarih

Hartum'un kuruluş tarihi, ülkenin başkenti olduğu Sudan'daki Mısır Osmanlı yönetimi döneminde on dokuzuncu yüzyılın ilk on yıllarına kadar uzanmaktadır. Ancak bir insan yerleşim yeri olarak tarihi bundan daha da fazlasıdır.

Hartum şehrinin nüfusu 9.542.431 kişidir.Bu nedenle Afrika'daki nüfus açısından altıncı şehirdir. Nüfusu çeşitli etnik kökenleri temsil eder. Sudan'ın içinden ve dışından gelen nüfus grupları, çok sayıda mülteci ve diğer göçmenler vardır. Hartum'da iklim, kışın ılımandır, yazın yüksek sıcaklıklar ve sonbahar mevsiminde şiddetli yağışlar göstermektedir. Şehir, Sudan'ın merkezinde Mavi Nil'in Beyaz Nil ile buluştuğu stratejik konumu ile karakterize edilir. Bu da onu doğal özelliklerle dolu bir turistik alan hâline getirir. Arkeolojik alanların yerel ve bölgesel ulaşım ve iletişimin odağıdır

(<https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AE%D8%B1%D8%B7%D9%88%D9%85>).

2.5.2.2. Coğrafi Yapı

Hartum, Sudan'daki yerleşim alanının ortasında ülkenin merkezinin yaklaşık kuzeydoğusunda 16 derece kuzey enlemi ve 15 derece güney enlemi ile 21 derece batı ve 24 derece doğu boylamı arasında yer almaktadır. Alanı Mavi Nil Nehri'nin batı kıyısı arasında 20736 km (12884 mil) kareye kadar uzanmaktadır. Doğu ve kuzey tarafları ile batıya Beyaz Nil'in doğu kıyısı ve adanın güneye doğru düzlük alanıdır.

Hartum, dünyanın en sıcak şehirlerinden biridir. Sıcaklıklar yaz ortasında 48° C'yi (118.4° F) aşabilir. Ancak yıllık ortalama maksimum sıcaklık 37.1° C (98.78°F) civarındadır.Yılın altı ayı ortalama aylık sıcaklık 38° C'nin (100.4 Fahrenheit) üzerindedir. Hartum hava durumu çizelgesi, Riyad, Bağdat veya Phoenix, Arizona gibi benzer sıcak çöl iklimine sahip diğer büyük şehirlerin tablolarında gözlemlenen ortalama 30° C'den (86.5 Fahrenheit) daha düşük bir aylık sıcaklığa sahip değildir. Her halükarda Hartum'daki sıcaklıklar gece boyunca büyük oranlarda Ocak ayında 15° C'nin (59° F) altına düşer ve soğuk bir cephe geçtiğinde 6° C'ye (42,8°F) ulaşabilir

(<https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AE%D8%B1%D8%B7%D9%88%D9%85>).

2.5.2.3. Nüfus

Hartum nüfusu, 2019 yıl sonu verilerine göre 9.542.431'dir. Bu nüfus, 3.817.431 erkek ve 5.725 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak %40,0 erkek, %60,0 kadındır

(<https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AE%D8%B1%D8%B7%D9%88%D9%85>).

2.5.2.4. Eğitim

2019 yılında Hartum'daki eğitim kurumlarının sayısı, özel okullarda okul öncesi eğitim kurumlarında ve yetişkin eğitim merkezlerinin yanı sıra temel aşamada 1.600 okul ve ortaokulda 450 olmak üzere yaklaşık 3.000'e ulaşmıştır

(https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%B9%D9%84%D9%8A%D9%85_%D9%81%D9%8A_%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%AF%D8%A7%D9%86).

2.6. Bulgulardan Elde Edilen Verilerin Değerlendirilmesi

2.6.1. Katılımcılara Dair Demografik Değişkenler

Bu bölümde Hartum'daki katılımcıların demografik özelliklerine dair dağılımlar verilmektedir.

Tablo 80. Hartum'un Mahalleleri

	Sıklık	%
Arqweet	24	24
Jabra	17	17
West Khartoum	11	11
Albarari	8	8
Alshajara	7	7
Soba	6	6
Alsaafa	6	6
Aldaim	5	5
Aljeref	5	5
Alemtidad	4	4
Alreyad altaief	4	4
North Khartoum	3	3

Yukarıdaki tabloda çalışmada görüşülen katılımcıların mahallelere göre oranlı dağılımı görülmektedir. Hartum ilçesinin mahallelerindeki denek sayısı, görüşülen toplam denek sayısının nüfusa oranlanması ile belirlenmiştir.

Tablo 81. Yaş

	Sıklık	%
18-29 yaş	49	49
30-41 yaş	37	37
42-53 yaş	9	9
54-65 yaş	3	3
65 yaş üstü	2	2

Yukarıdaki tablo, katılımcıların yaş sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların % 49'si (n=49) 18-29 yaş

grubundadır. Bu yaş grubu örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 37 (n=37 kişi) 30- 41 yaş; % 9 (n=9 kişi) 42-53 yaş; % 3 (n=3 kişi); 54-65 yaş ve nihayetinde % 2 (n= 2 kişi) 65 yaş üstü yaş grubu izlemektedir. Dağılım, örneklemin temsiliyet oranını yansıtmaktadır.

Tablo 82. Cinsiyet

	Sıklık	%
Erkek	54	54
Kadın	46	46
Toplam	100	100

Yukarıdaki tablo, katılımcıların cinsiyet sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Araştırmada gerçekleştirilen toplam 100 görüşmenin tabloda görüleceği üzere %54'si (n=54) erkek, %46'si (n=46 kişi) kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 83. Eğitim durumu

	Sıklık	%
Diplomasız	2	2
İlkokul mezunu	0	0
Ortaokul mezunu	0	0
Lise mezunu	6	6
Üniversite mezunu	74	74
Lise öğrencisi	0	0
Üniversite öğrencisi	18	18

Yukarıdaki tablo, katılımcıların eğitim düzeyi sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların %74'si (n=74) üniversite mezunu grubundan oluşmaktadır. Bu eğitim düzeyi, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 6 (n=6 kişi) lise mezunu % 18 (n=18 kişi) üniversite öğrencisi ve nihayetinde % 2 (n=2 kişi) diplomasız grup izlemektedir.

Tablo 84. Sosyal sınıf

	Sıklık	%
İşçi	14	14
İşveren	2	2
Çiftçi	1	1
Memur	20	20
Serbest meslek	18	18
Esnaf	11	11
Emekli	2	2
Ev hanımı	7	7
Öğrenci	18	18
İşsiz	7	7

Yukarıdaki tablo, katılımcıların dahil oldukları sosyal sınıf sorusuna verdikleri cevapların dağılımını göstermektedir. Tabloda görüleceği üzere katılımcıların % 20`u (n=20) memur grubundadır. Bu sosyal, örneklemimizdeki en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu grubu sırasıyla % 18 (n=18 kişi) öğrenci; %18 (n=18 kişi) serbest meslek; % 14 (n=14 kişi) işçi; % 11 (n=11 kişi) esnaf; % 7 (n=7 kişi) ev hanımı; % 7 (n=7 kişi) işsiz; % 2 (n=2 kişi) işveren % 2 (n= 2 kişi) emekli; %1, (n=1 kişi) çiftçi grubu izlemektedir.

2.6.2. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu

Tablo 85. Beyan Ettiği Ekonomik Durumu

	Sıklık	%
1En Yoksul ve güçsüz	3	3
2	4	4
3Ortanın altı	3	3
4	14	14
5Orta	33	33
6	23	23
7 Ortanın üstü	12	12
8	3	3
9	2	2
10 En Zengin ve güçlü	3	3
Toplam	100	100

Hartumların sosyal ve ekonomik statülerini nasıl değerlendirdiklerini ve kendilerini sosyo-ekonomik olarak güç-zenginlik değerlendirmesinde nasıl konumlandıklarını anlamak için katılımcılara “Kendinizin ve ailenizin durumunu düşünürseniz siz merdivenin hangi basamağında yer alırsınız?” sorusunu yönelttik. Değerlendirmede merdivenin en üst basamağı toplumun en zengin ve güçlülerini, en alt basamağı ise en yoksul ve güçsüzleri temsil etmektedir.

Bulgular, Hartumlu katılımcıların en yoksul ve zayıf basamağındaki değerlendirmeleri %3 ile (3 kişi), en zengin ve güçlü basamağındaki değerlendirmeleri % 3’si (3 kişi) dolayındadır. % 70’si (70 kişi) ile kendini orta olarak, % 3’sü (3 kişi) ortanın altında, % 12’i (12 kişi) ortanın üstünde, % 2’sü (2 kişi) zengin ve güçlü, % 4’sü (4 kişi) yoksul ve zayıf değerlendirmektedir.

Bulgular bize gösteriyor ki Hartumluların kendisinin ve ailesinin durumunu dikkate alarak yaptıkları puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğunu kendini orta ve ortanın üstünde konumlandırmaktadır.

2.6.3. Ailenin Gelir Durumu

Tablo 86. Ailenin gelir durumu

	Sıklık	%
1 Hiç yeterli değil	0	0
2	1	1
3 Ortanın altı 1	1	1
4	19	19
5 Orta	52	52
6	0	0
6 Ortanın üstü 1	1	1
8	5	5
9 Memnun	20	20
10 Çok Memnun	1	1
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “hane gelirinden duyulan memnuniyet” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Katılımcılardan kendilerine gelir düzeyi cetvelinde yer vermeleri istenmiştir.

Bulgular, Hartumlu katılımcıların hane gelirlerini %0 puan (0 kişi) değerlendirip “hiç yeterli değil” cevabını vererek, yeterli değil %1 puan (1 kişi) değerlendirip ortanın altı %1 puan (1 kişi) ile değerlendirip ortanın altı %19 puan (19 kişi) vererek, orta değerlendirenler % 52’ü puan (52 kişi)dir. Orta 2 değerlendirip %0 puan (0 kişi) vererek, ortanın üstü %1 puan (1 kişi) değerlendirip ortanın üstü

%5 puan (5 kişi) değerlendirip memnun % 20 puan (20 kişi) vererek, çok memnun olan gelir düzeyi cetvelinde kendine puan verenler ise sadece % 1 (1 kişi)dir.

Bu değerlendirme Hartumluların kendi ihtiyaçlarını dikkate alarak verdikleri puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğunu temsil eden %72'i (72 kişi) hane gelirini “orta” ve “orta altı” olarak tanımladığını ve gelirlerini tatmin edici bulduklarını göstermektedir.

2.6.4. Katılımcıların Siyasi Eylemler Hakkındaki Görüşleri

Tablo 87. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	63	63
2. Bazı şartlarda yapılabilir	37	37
3. Kesinlikle yanlıştır	0	0
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında çeşitli siyasal katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadeleri “onaylayıp onaylamadıkları” sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur. Sorduğumuz sorular, imza toplama, toplu dilekçeye imza atma, yasal grev ve yasal gösteri yürüyüşü gibi kanunların izin verdiği siyasi eylem biçimlerinin toplumda geniş bir kabul gördüğüne işaret etmektedir.

Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplama'yı onaylayanlar % 63 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın % 37'ini oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır % 0 oranındadır.

Tablo 88. Toplu bir dilekçeye imza atmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	53	53
2. Bazı şartlarda yapılabilir	43	43
3. Kesinlikle yanlıştır	4	4
Toplam	100	100

Toplu bir dilekçeye imza atmayı” onaylayanlar % 53 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın %43'ü oranındadır. Kesinlikle yanlıştır diyenler %4'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 89. Kanuna aykırı olarak işi bırakmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	10	10
2. Bazı şartlarda yapılabilir	24	24
3. Kesinlikle yanlıştır	66	66
Toplam	100	100

Kanuna aykırı olarak iş bırakmayı” onaylayanlar %10 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar % 24’ü oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır diyenler % 66 oluşturmaktadır.

Tablo 90. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	69	69
2. Bazı şartlarda yapılabilir	26	26
3. Kesinlikle yanlıştır	5	5
Toplam	100	100

Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılma”yı onaylayanlar büyük çoğunluktur ve % 69 oranındadır. Eylemi şartlara bağlayanlar bu oranın % 26 oluşturmaktadır. “Kesinlikle yanlıştır diyenler %5’i oluşturmaktadır.

Tablo 91. Bina veya iş yeri işgal etmek

	Sıklık	%
1. Onaylarım	9	9
2. Bazı şartlarda yapılabilir	23	23
3. Kesinlikle yanlıştır	68	68
Toplam	100	100

Bina veya iş yeri işgal etme”yi onaylayanlar % 9 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %23’ünü oluşturmaktadır. Büyük çoğunluk kesinlikle yanlıştır % 68 görüşündedir.

Tablo 92. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	17	17
2. Bazı şartlarda yapılabilir	36	36
3. Kesinlikle yanlıştır	47	47
Toplam	100	100

Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmayı onaylayanlar %17 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %36’yı oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır diyenler % 47’dir.

Tablo 93. Yasal grev yapmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	89	89
2. Bazı şartlarda yapılabilir	9	9
3. Kesinlikle yanlıştır	2	2
Toplam	100	100

Yasal grev yapmayı onaylayanlar % 89 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %9'u oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır diyenler % 2'dir.

Tablo 94. Gösteri amacıyla trafiği kapamak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	20	20
2. Bazı şartlarda yapılabilir	35	35
3. Kesinlikle yanlıştır	45	45
Toplam	100	100

Gösteri amacıyla trafiği kapamayı onaylayanlar % 20 oranındadır. Bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar %35'tir. Kesinlikle yanlıştır diyenler % 45'i oluşturmaktadır.

Tablo 95. Boykot yapmak

	Sıklık	%
1. Onaylarım	64	64
2. Bazı şartlarda yapılabilir	30	30
3. Kesinlikle yanlıştır	6	6
Toplam	100	100

Boykot yapma'yı onaylayanlar % 64 iken bu eylemi şartlara bağlayarak onaylayanlar bu oranın %30'unu oluşturmaktadır. Kesinlikle yanlıştır %6'dır.

Hartum'lu katılımcılar, yasa dışı eylem yollarını ve bu eylemleri şartlara bağlı olarak da olsa onaylamama eğilimindedirler. Onaylayanların oranı oldukça düşüktür. Bulguları, siyasi katılımı yasal çerçeve içinde yürütmekten yana olan katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu Hartum'da yasadışı-protesto eylemlerine başvurma eğiliminin nispeten zayıf olduğu şeklinde yorumlamak mümkündür. Araştırma bulguları, Hartum'da en yaygın toplu siyasi katılma biçimlerinin yasal gösteri, yasal grev, boykot yapmak, imza toplamak olduğuna işaret etmektedir.

2.6.5. Katılımcıların Siyasi Katılım Hakkındaki Görüşleri

Tablo 96. Bir talep veya görüşle ilgili imza toplamaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	41	64
2. Gerekirse katılabilirim	56	30
3. Kesinlikle katılmam	3	6
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında çeşitli siyasal katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelere “katılıp katılmadıkları” sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

Bir talep veya görüşü dile getirmek için imza toplamaya katılanlar %41 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın %56'sını oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler %3 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 97. Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	28	28
2. Gerekirse katılabilirim	65	65
3. Kesinlikle katılmam	7	7
Toplam	100	100

Toplu bir dilekçeye imza atmaya katılanlar %28 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın % 65'ini oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler % 7 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 98. Kanuna aykırı olarak işi bırakmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	6	6
2. Gerekirse katılabilirim	24	24
3. Kesinlikle katılmam	70	70
Toplam	100	100

Kanuna aykırı olarak iş bırakma"ya katılıyorum diyenler % 6 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar % 24'ü oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler % 70 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 99. Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	54	54
2. Gerekirse katılabilirim	41	41
3. Kesinlikle katılmam	5	5
Toplam	100	100

Yasal bir gösteri veya yürüyüşe katılma"ya katılım diyenler %54 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %41'i oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler % 5 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 100. Bina veya iş yeri işgal etmeye katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	4	4
2. Gerekirse katılabilirim	23	23
3. Kesinlikle katılmam	73	73
Toplam	100	100

Bina veya iş yeri işgal etmeye katılım diyenler % 4 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %23'ü oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler % 73 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 101. Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	15	15
2. Gerekirse katılabilirim	40	40
3. Kesinlikle katılmam	45	45
Toplam	100	100

Resmen ilan edilmeyen grevlere katılmaya katılım diyenler % 15 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar % 40'ı oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler % 45 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 102. Yasal grev yapmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	59	59
2. Gerekirse katılabilirim	39	39
3. Kesinlikle katılmam	2	2
Toplam	100	100

Yasal grevlere katılmaya katılanlar %59 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar bu oranın %39 oluşturmaktadır. Bu eylemkesinlikle yanlıştır diyenler % 2 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 103. Gösteri amacıyla trafiği kapamaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	19	19
2. Gerekirse katılabilirim	33	33
3. Kesinlikle katılmam	48	48
Toplam	100	100

Gösteri amacıyla trafiği kapama"ya katılım diyenler %19 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %33'ü oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler %48 oranını oluşturmaktadır.

Tablo 104. Boykot yapmaya katılmak

	Sıklık	%
1. Katıldım	37	37
2. Gerekirse katılabilirim	56	56
3. Kesinlikle katılmam	7	7
Toplam	100	100

Boykot yapmaya katılım diyenler %37 oranındadır. Bu eyleme gerekirse katılabilir olanlar %56'yı oluşturmaktadır. Bu eylem kesinlikle yanlıştır diyenler %7'dir.

Bulgular dikkate alındığında Hartum'lu katılımcılar, yasa dışı eylem yollarına tevessül etmemekte ve bu eylemlere katılmama eğilimindedirler. Bu tarz eylemlere katılacağını bildirenlerin oranı, oldukça düşüktür. Siyasî katılımı, yasal çerçevede yürütmekten yana olan katılımcıların büyük çoğunlukta olduğu Hartum'da yasa dışı-protesto eylemlerine başvurma eğiliminin yüksek olmadığını görmekteyiz. Katılınan eylem türlerine ilişkin bulgular da yukarıda değinilen eğilimi doğrulamaktadır. Geçmişte imza toplama, yasal grev, yasal yürüyüş eylemlerine katıldıklarını veya gerekirse katılabileceklerini söyleyenlerin oranı, kanunların izin vermediği eylem biçimlerine katılmış olduklarını veya katılabileceklerini düşünenlere oranla daha yüksek oranlardadır.

2.6.6. Siyasi Katılma

Tablo 105. Son seçimde oy kullandı mı?

	Sıklık	%
1. Evet	28	28
2. Hayır	72	72
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında çeşitli siyasal katılma biçimlerinin katılımcılar tarafından ne ölçüde benimsendiğini belirlemek amacıyla bazı ifadelere "katılıp katılmadıkları" sorulmuştur. İrdelenen konularla ilgili algılar yukarıdaki tabloda sunulmuştur.

Yukarıdaki tabloda “Siz son seçimlerde oy kullandınız mı?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Hartumlu katılımcıların sadece %28’ si (28 kişi) son yapılan seçimlerde oy kullandığını belirtirken %72 (72 kişi) oy kullanmadığını belirtmiştir. Bulgular, Hartumluların %72’sinin seçimlerde oy kullanmadığını ortaya çıkarıyor. Sonuçlar hem vatandaşların siyasi sisteme inanmadıklarını hem de siyasi sistemin zayıf ne kadar olduğunu göstermektedir.

Tablo 106. Bir işi için milletvekili ile görüşmek

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	6	6
2. Hayır, yapmadım	94	94
Toplam	100	100

Hartumlu katılımcıların bir siyasete katılma biçimi olarak siyasîlerle olan ilişkilerine ışık tutmak amacıyla sorular yöneltilmiştir. Yukarıdaki tabloda Hartumlu katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular, katılımcıların “Bir işi için milletvekili ile görüşme sorusuna % 94’si (94 kişi) evet, yaptım cevabını verdiler. “Hayır” sadece %6’si (6 kişi) cevabını verdi.

Tablo 107. Bir işi için milletvekilinize mektup yazmak

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	4	4
2. Hayır, yapmadım	96	96
Toplam	100	100

Katılımcılardan “Bir işiniz için milletvekilinize mektup yazdınız mı? sorusuna %94’ü (94 kişi) evet, yaptım verdiler. “Hayır” sadece %6’si (6 kişi) cevabını verdi.

Tablo 108. Bir bakana veya başbakana mektup yazmak mı veya onunla görüşmek

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	20	20
2. Hayır, yapmadım	80	80
Toplam	100	100

Katılımcılardan “Bir bakana veya başbakana mektup yazma veya onunla görüşmek sorusuna % 20 (20 kişi) evet, yaptım cevabını verdiler. “Hayır” % 80’(80 kişi) cevabını verdi.

Tablo 109. Bir gazeteye mektup yazmak

	Sıklık	%
1. Evet, yaptım	20	20
2. Hayır, yapmadım	80	80
Toplam	100	100

Katılımcılardan bir gazeteye mektup yazmak sorusuna % 20'si (20 kişi) evet, yazdm cevabını verdiler. “Hayır” % 80 (80 kişi) cevabını verdi.

Bu bulgular ile Hartumluların siyasî karar sürecini bireysel olarak etkilemeye yönelik katılma biçimlerinin yeterli etkinlikte ve yaygın olmadığını görmekteyiz.

Tablo 110. Herhangi bir derneğe üye oldunuz mu?

	Sıklık	%
1. Evet	56	56
2. Hayır	44	44
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Siz herhangi bir gönüllü kuruluş veya derneğe üye misiniz?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, Hartumlu katılımcıların % 44 (44 kişi) gibi çoğunluğu temsil eden bir bölümünün gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmadığını göstermektedir. % 56 (56 kişi) gönüllü kuruluş ya da derneklere üyedir. Gönüllü kuruluşlara katılım sayısı ilçede oldukça yüksektir.

Hartumlular, dost, arkadaş ve akrabalık ilişkisine önem vermektedirler. akrabalık ve arkadaşlık gibi güvene dayalı güvenin daha yaygın olduğunu ve aile ve akraba gruplarıyla temel organizasyon ihtiyacından kaynaklanan dayanışma ve dayanışma kültürünün geliştiğini olduğunu görmekteyiz. Buna rağmen sivil toplum kuruluşları hatta derneklere katılım oranı yüksektir.

Tablo 111. Siyasi partiye üye mi?

	Sıklık	%
1. Evet oldum	31	31
2. Hayır ama olabilir	22	22
3. Hiç düşünmem	47	47
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “hayatınızın herhangi bir döneminde bir siyasî partiye üye oldunuz mu?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular; Hartum'lu katılımcıların % 31 (31 kişi) temsil eden bir bölümün “evet, oldum” cevabı vererek siyasete katılma eylemi göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcılar, % 22 (22 kişi)

dir. % 47 (47 kişi) ise herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini belirtmektedir.

2.6.7. Siyasi İlgi

Tablo 112. Siyasete ilgi

	Sıklık	%
Çok yakından ilgiliyim	33	33
Biraz ilgiliyim	40	40
Pek ilgi duymam	21	21
Hiç ilgi duymam	6	6
Toplam	100	100

Siyasete katılmanın ilk adımının siyasete ilgi duyduğu söylenebilir. Hartumlu katılımcıların ne ölçüde siyasete katıldıklarını ve siyasetle ne kadar ilgili olduklarını anlamak amacıyla katılımcılara “Siyasete ne kadar ilgi duyarsınız?” şeklindeki sorumuzu yönelttik. Yukarıdaki tabloda bu soruya katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular; Hartumlu katılımcıların % 33 (33 kişi) “çok yakından ilgili ve ilgiliyim” cevabını vermiştir. Siyasetle “biraz ilgiliyim” diyenler katılımcıların %40'ıdır (40 kişi). Siyasete “Pek ilgi duymam” diyenler ise yüzde %21 (21 kişi) dolayındadır. Önemli bulmayanlar, hiç ilgi duymam, katılımcıların %6'sıdır (6 kişi). Hartum'da yaşayanların yaklaşık dörtte biri kısmının siyasete az ya da çok ilgi duydukları ve siyaaseti önemli buldukları görülmektedir.

2.6.8. Katılımcıların Siyasi Gelişmelere Duyduğu İlgi

Tablo 113. Gazetelerde siyasî haberleri ne kadar sıklıkla okur?

	Sıklık	%
1. Hiç	15	15
2.Çok seyrek	27	27
3. Bazen, ara sıra	53	53
4. Sık sık	5	5
Toplam	100	100

Siyasete olan ilginin yoğunluğunu belirlemek için Hartum katılımcılarına saydığımız siyasi faaliyetleri ne sıklıkta yaptıklarını sorduk. Yukarıdaki tablo bu sorunun cevaplarını göstermektedir.

Gazetelerdeki siyasî haberleri” Çok seyrek söyleyenlerin oranı % 27 (27 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı % 27 (27 kişi) dolayındadır. Sık sık

söyleyenlerin oranı % 53 (53 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı % 15 (15 kişi) dolayındadır.

Tablo 114. Arkadaşlarınızla ne kadar sıklıkla siyaset konuşur, tartışır?

	Sıklık	%
1. Hiç	5	5
2. Çok seyrek	24	24
3. Bazen, ara sıra	62	62
4. Sık sık	9	9
Toplam	100	100

Hartum'da siyasete ilginin, siyasete daha aktif biçimlerinde katılma oranları oldukça yüksektir. "arkadaşlarıyla politika konuştuklarını" Çok seyrek söyleyenlerin oranı % 24 (24 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı % 62 (62 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı % 9 (9 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı % 5 (5 kişi) dolayındadır.

Tablo 115. Başkalarını ne kadar sıklıkla sizin partisine oy vermeleri için ikna etmeye çalışır?

	Sıklık	%
1. Hiç	69	69
2. Çok seyrek	9	9
3. Bazen, ara sıra	19	19
4. Sık sık	3	3
Toplam	100	100

Başkalarını kendi destekledikleri partiye oy vermek için ikna etmeye çalıştıklarını" Çok seyrek diyenlerin oranı % 9 (9 kişi) dolayında, Bazen diyenlerin oranı %19 (19 kişi) dolayındadır. Sık sık diyenlerin oranı %0 3 (3 kişi) dolayındadır. Hiç diyenlerin oranı % 96 (69 kişi)dir.

Tablo 116. Siyasî mitinglere toplantılara katılır mı?

	Sıklık	%
1. Hiç	37	37
2. Çok seyrek	15	15
3. Bazen, ara sıra	43	43
4. Sık sık	5	5
Toplam	100	100

Siyasi miting ve toplantılara katıldıklarını çok seyrek diyenlerin oranı %15 (15 kişi) dolayında, bazen diyenlerin oranı % 43 (43 kişi) dolayındadır. Sık sık diyenlerin oranı % 5 (5 kişi) dolayındadır. Hiç diyenlerin oranı % 37 (37 kişi) bulmaktadır.

Tablo 117. Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izler?

	Sıklık	%
1. Hiç	10	10
2. Çok seyrek	25	25
3. Bazen, ara sıra	58	58
4. Sık sık	7	7
Toplam	100	100

Televizyonda siyasetçiler arasındaki açık oturumları ne kadar sıklıkla izlersiniz?" Çok seyrek söyleyenlerin oranı % 25 (25 kişi) dolayındadır. Bazen söyleyenlerin oranı % 58 (58 kişi) dolayındadır. Sık sık söyleyenlerin oranı % 7 (7 kişi) dolayındadır. Hiç söyleyenlerin oranı % 10 (10 kişi) dolayındadır.

Bulgular, Hartum'da siyasete en yoğun ilgi odağının arkadaşlarıyla siyaset konuştuklarını söyleyenlerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Gazetelerde siyasi haber verenlerin sayısı da oldukça fazla. Buna ek olarak, televizyon kanallarında yayınlanan politikacıların katıldığı açık oturumlar düzenlemektir ve siyasete bakan ve siyasete ilgi duyanların yoğunlaştığını göstermektedir. Hartum'daki bireylerin çoğunun siyaseti televizyon ve gazetelerden okuyarak siyaseti izlediklerini göstermektedir.

2.6.9. Demokrasi ile Ne Kadar İlişkili?

Tablo 118. Hürriyetler

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	6	6
2. Pek ilişkisi yok	6	6
3. Biraz ilişkili	31	31
4. Çok ilişkili	57	57
Toplam	100	100

Hürriyetlerle ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 6 (6 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 6 (6 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 31 (31 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 57 (57 kişi) dolayındadır.

Tablo 119. Eşitlik

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	3	3
2. Pek ilişkisi yok	8	8
3. Biraz ilişkili	17	17
4. Çok ilişkili	72	72
Toplam	100	100

Eşitlik ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 3 (3 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 8 (8 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili söyleyenlerin oranı % 17 (17 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 72 (72 kişi) dolayındadır.

Tablo 120. Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	6	6
2. Pek ilişkisi yok	8	8
3. Biraz ilişkili	12	12
4. Çok ilişkili	74	74
Toplam	100	100

Rüşvetin ve yolsuzlukların önlenmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 6 (6 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 8 (8 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 12 (12 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %74 (74 kişi) dolayındadır.

Tablo 121. Azınlıkların haklarının korunması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	7	7
2. Pek ilişkisi yok	3	3
3. Biraz ilişkili	21	21
4. Çok ilişkili	69	69
Toplam	100	100

Azınlıkların haklarının korunması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 7 (7 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 3 (3 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 21 (21 kişi) dolayında, Çok ilişkili diyenlerin oranı % 69 (69 kişi) dolayındadır.

Tablo 122. Cinsel konularda serbestlik

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	40	40
2. Pek ilişkisi yok	28	28
3. Biraz ilişkili	17	17
4. Çok ilişkili	15	15
Toplam	100	100

Cinsel konularda serbestlik ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 40 (40 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 28 (28 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili söyleyenlerin oranı %17 (17 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %15 (15 kişi) dolayındadır.

Tablo 123. Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	9	9
2. Pek ilişkisi yok	23	23
3. Biraz ilişkili	27	27
4. Çok ilişkili	41	41
Toplam	100	100

Mahkemelerin hızlı bir şekilde çalışması ile ilgili görüşleriyle ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 9 (9 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 23 (23 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 27 (27 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %14 (14 kişi)dir.

Tablo 124. Devletin herkese iş bulması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	9	9
2. Pek ilişkisi yok	14	14
3. Biraz ilişkili	26	26
4. Çok ilişkili	51	51
Toplam	100	100

Devletin herkese iş bulması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 9 (9 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %14 (14 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 26 (26 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 51 (51 kişi) dolayındadır.

Tablo 125. Ülkenin kalkınması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	7	7
2. Pek ilişkisi yok	6	6
3. Biraz ilişkili	20	20
4. Çok ilişkili	67	67
Toplam	100	100

Ülkenin kalkınması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan verdiği hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 7 (7 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %6 (6 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı %20 (20 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı %67 (67 kişi) dolayındadır.

Tablo 126. Halkın yönetime katılımı

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	3	3
2. Pek ilişkisi yok	10	10
3. Biraz ilişkili	34	34
4. Çok ilişkili	53	53
Toplam	100	100

Halkın yönetime katılımı ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 3 (3 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 10 (10 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 34 (34 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 53 (53 kişi) dolayındadır.

Tablo 127. Çoğunluğun istediği her şeyin olması

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	6	6
2. Pek ilişkisi yok	12	12
3. Biraz ilişkili	27	27
4. Çok ilişkili	55	55
Toplam	100	100

Çoğunluğun istediği her şeyin olması ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 6 (6 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 12 (12 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 27 (27 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 55 (55 kişi) dolayındadır.

Tablo 128. Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	39	39
2. Pek ilişkisi yok	24	24
3. Biraz ilişkili	23	23
4. Çok ilişkili	14	14
Toplam	100	100

Devletin bankaları ve büyük şirketleri kontrol etmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla

katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 39 (39 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı %24 (24 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 23 (23 kişi) dolayında, çok ilişkili diyenlerin oranı % 14 (14 kişi) dolayındadır.

Tablo 129. Devletin fiyatları kontrol etmesi

	Sıklık	%
1. Hiç ilişkili değil	17	17
2. Pek ilişkisi yok	19	19
3. Biraz ilişkili	28	28
4. Çok ilişkili	36	36
Toplam	100	100

Devletin fiyatları kontrol etmesi ile ilgili görüşlerini ve demokrasiye yükledikleri anlamlarda bir farklılık olup olmadığını anlamak amacıyla katılımcılardan hiç ilişkili değil diyenlerin oranı % 17 (17 kişi) dolayında, pek ilişkisi yok diyenlerin oranı % 19 (19 kişi) dolayındadır. Biraz ilişkili diyenlerin oranı % 28 (28 kişi) dolayında, çok ilişkilisöyleyenlerin oranı %28 (28 kişi) dolayındadır.

Bulgular, Hartumlu katılımcıların büyük çoğunluğunun demokrasiyi, bir siyasi yönetim biçimi olarak algıladıklarını ancak bir bölümünün de demokrasiye bunun ötesinde anlamlar yüklediklerini ortaya koymaktadır. Aldığımız cevaplar, Hartum'da bir yönetim biçimi olan demokrasiyi, hiç ilişkisi olmayan bazı kavramlarla da ilişkili görenlerin oranının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

2.6.10. Katılımcıların Demokrasi Hakkındaki Görüşleri

Tablo 130. Demokrasilerde ekonomi kötü işler

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	11	11
2. Katılırim	24	24
3. Katılmam	40	40
4. Kesinlikle Katılmam	25	25
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcıların demokrasiye bakış açılarını ve demokrasiyi nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacıyla “İnsanların demokratik yönetim biçimleriyle ilgili ileri sürdüğü bazı görüş ve ifadelere katılıp katılmadıklarını” sorduk.

Hartumlu katılımcıların “Demokrasilerde ekonomi kötü işler” ifadesine % 11 Kesinlikle Katılırim olmakla birlikte. % 24 Katılırim ifadesine, Katılmam ifadesine % 40, Kesinlikle Katılmam belirtenler ise % 25'tir.

Tablo 131. Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	11	11
2. Katılırim	32	32
3.Katılmam	42	42
4.Kesinlikle Katılmam	15	15
Toplam	100	100

Katılımcıların “Demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur” ifadesine cevabı %11 kesinlikle katılırim olmakla birlikte % 32 katılırim ifadesine, katılmam ifadesine % 42, kesinlikle katılmam belirtenler ise % 15'tir.

Tablo 132. Demokrasiler, kamu düzenini sağlamakta başarılı olamaz

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	8	8
2. Katılırim	30	30
3.Katılmam	40	40
4.Kesinlikle Katılmam	22	22
Toplam	100	100

Katılımcıların “Demokrasilerde ekonomi kötü işler” ifadesine cevabı % 8 kesinlikle katılırim olmakla birlikte % 30 katılırim ifadesine, katılmam ifadesine % 40, kesinlikle katılmam belirtenler ise % 22 dir.

Tablo 133. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

	Sıklık	%
1. Kesinlikle Katılırim	51	51
2. Katılırim	33	33
3.Katılmam	11	11
4.Kesinlikle Katılmam	5	5
Toplam	100	100

Katılımcıların “Demokrasi en iyi yönetim biçimidir” ifadesine cevabı % 51 kesinlikle katılırim olmakla birlikte. % 33 katılırim ifadesine, katılmam ifadesine % 11, kesinlikle katılmam belirtenler ise %5tir. Bulgular; Hartumluların demokrasi rejiminin her ne kadar ufak tefek problemleri içinde barındırsa da kamu düzeninin hak ve özgürlüklerin hatta ekonomilerin istikrarının sağlanması açısından diğer yönetim biçimlerinden daha iyi olduğunu göstermektedir.

2.6.11. Bağımlılık Kültürü

Tablo 134. Anneye babaya saygı

	Sıklık	%
1. Ebeveynlere kayıtsız ve şartsız saygı gösterilmesi gerekir.	92	92
2. Ebeveynlere saygı gösterilmesi zorunlu değildir.	8	8
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda aileye anne babaya saygı konusuna dair düşüncelerinin netleştirilmesi amacıyla “İki görüşten hangisi sizin düşüncenize daha yakındır?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, Hartumlu katılımcıların çoğunluğunun “İnsan, anne ve babasını, hatalarına rağmen kayıtsız ve şartsız sevip saymalıdır” görüşüne % 92 (92 kişi) sahip olduğunu göstermektedir. “Sevgi ve saygıyı hak etmeyen anne ve babayı, çocuğu da sevip saymak zorunda değildir” görüşüne sahip olanlar sadece % 8 (8 kişi)dir.

Tablo 135. Çocuk yetiştirirken dikkat edilecek en önemli iki husus 1.tercih

	2.tercih	%
1. Terbiyeli olması	Sorumluluk sahibi olması	16
2. Çalışkan olması	Terbiyeli olması	8
3. Hoşgörülü olması	İtaatkar olması ve söz dinlemesi	3
4. Hayırlı evlat olması	Dindar olması	7
5. Dindar olması	Çalışkan olması	47
6. İtaatkar olması ve söz dinlemesi	Hoşgörülü olması	11
7. Tutumlu olması	İcatçı olması	1
8. Sorumluluk sahibi olması	Terbiyeli olması	6
9. İcatçı olması	Çalışkan olması	1
Toplam		100

Yukarıdaki tabloda “Çocuk yetiştirirken dikkat edilecek en önemli iki husus nedir?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Çocuk yetiştirmede dikkat edilecek hususları, birinci sırada önemli görülenleri ve ikinci sırada önemli görülenleri belirlemelerini isteyerek yaptığımız değerlendirmenin sonuçları Hartumlu katılımcıların birinci tercih olarak % 47 (47 kişi) dindar olması, İkinci tercih olarak (çalışkan olması), ikinci sırada ise terbiyeli olması % 16 (16 kişi) İkinci tercih olarak (sorumluluk sahibi olması) ve % 11 (11 kişi) itaatkar olması ve söz dinlemesi, İkinci tercih olarak (Hoşgörülü olması), çalışkan olması % 8 (8 kişi), İkinci tercih olarak (terbiyeli olması) hayırlı evlat olması % 7 (7 kişi), İkinci tercih olarak (dindar olması) yetiştirmek istediğini göstermektedir.

2.6.12. İşçi Sendikaları Hakkındaki Görüş

Tablo 136. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

	Sıklık	%
1. Tek sendika olmalı	33	33
2. Birçok sendika olmalı	67	67
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda işçi sendikaları konusunda katılımcılara hangi görüşü daha doğru buldukları sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Bulgular, Hartumlu katılımcıların % 86 (86 kişi), “birbiriyle rekabet eden bir çok sendika olmasının değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkânı sağlaması bakımından yararlı olacağı görüşünü doğru bulduklarını göstermiştir. “Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır” görüşünü doğru bulanlar ise % 33 (33 kişi)dir.

Sendika, çalışanların hayatı ile ilgili sorunlarını çözmek, ortak çıkarlarını ve haklarını korumak ve geliştirmek amacıyla çalışanlar tarafından kurulan kuruluşlardır. Sendikalar, işçi ya da işverenler açısından hak ve özgürlüklerin yasal düzlemde ifade edildiği kurumlardır. Sendikalar, işçi ya da işverenler açısından hak ve özgürlüklerin yasal düzlemde ifade edildiği kurumlardır.

2.6.13. Siyasi Bilgi

Tablo 137. Belediye başkanları nasıl görevlendirilmeli?

	Sıklık	%
1. Halk seçmeli	69	69
2. Devlet, tayin etmeli	31	31
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Belediye başkanlarının görevlendirilmesi konusunda şu iki yoldan hangisi daha doğrudur” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. “Devlet, bilgili ve dürüst kişiler arasından bir belediye başkanı tayin etmelidir” cevabını verenler % 31 (31 kişi), “Belediye başkanlarını halk seçmelidir. En isabetli ve doğru yol budur” cevabını verenlerin oranı ise ilçenin çoğunluğunu temsilen % 69 (69 kişi) olmuştur.

Bulgular, demokrasilerin daha doğru işleyebilmesi ve yerel yönetimlerde de halkın söz sahibi olabilmesi için Hartum halkının belediye başkanlarının halk tarafından seçilmesinin en doğru ve isabetli tercih olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Tablo 138. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli?

	Sıklık	%
1. Seçilmeli	69	69
2. Tayinle gelmeli	23	23
3.Diğer	8	8
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Sizce kaymakam seçimle mi gelmeli yoksa hükümet tarafından tayin mi edilmeli?” sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Hartumluların % 23 (23 kişi) kaymakamın hükümet tarafından görevlendirilerek tayinle gelmesini isterken % 69 (69 kişi) seçilmeli görüşünü ifade etmiştir. Diğer % 8 (8 kişi). Cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar kaymakam tayinle gelmektedir. İlçede kaymakamın tayinle gelmesi görüşünün daha ağır basmasına rağmen hatırı sayılır bir bölümün de uygulamanın değiştirilerek seçimle göreve gelmesi görüşünü beyan etmesi, Hartumluların iktidarın seçimle belirlenmesi ilkesine bağlı olduklarını göstermektedir.

2.6.14. Toplumsal Değişikliklerle İlgili Düşünceler

Tablo 139. Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi

	Sıklık	%
1 İyi olurdu	80	80
2 Kötü olurdu	10	10
3 Fark etmez	10	10
Toplam	100	100

Hartumlu katılımcılara toplumda meydana gelebilecek değişimlere ilişkin tutumlarını anlamak amacıyla bazı görüşler hakkında düşüncelerini sorduk. Yukarıdaki tabloda “Toplum ve devlet karşısında kişiye daha fazla önem verilmesi” ile ilgili bu durumun “daha iyi” olacağını düşünenler % 80 (80 kişi), “daha kötü” % 10 (10 kişi), % 10 (10 kişi) ” fark etmez” görüşünü bildirdiklerini göstermektedir.

Tablo 140. Yetkililere daha fazla saygı duyulması

	Sıklık	%
1 İyi olurdu	74	Sıklık
2 Kötü olurdu	10	74
3 Fark etmez	16	10
Toplam	100	16

Yetkililere daha fazla saygı duyulması” ile ilgili ise “daha iyi” diyenler % 74 (74 kişi), “daha kötü” diyenler ise % 10 (10 kişi), ”fark etmez” diyenler % 16 (16 kişi).

Bulgular, Hartum halkının % 80 toplumun ve devletin önünde insanlara daha fazla önem verilmesi gerektiğini düşünüyor. İlçedeki yaygın görüş bireyin önemi ile ilgilidir.

Tablo 141. Dertleri kim daha iyi çözer?

	Sıklık	%
1. Seçilmiş hükümet	92	92
2. Cunta	8	8
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda “Hartum’un dertlerini bir seçim hükümeti veya bir diktatör tarafından çözüldüğünü düşünüyor musunuz? sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir. Hartumlu katılımcılardan otoriter tercihten yana olanların sadece % 8 (8 kişi) olduğunu, demokratik bir biçimde halk tarafından seçilerek gelen hükümetin, ülkenin dertlerini daha iyi çözeceğini düşünenlerin halkın % 92 (92 kişi) oluşturduğunu göstermektedir.

Bulgular; Hartum halkının %92, seçimle gelen yöneticilere, otoriter tercihten daha fazla güven duyduklarını ve sudan'ın sorunlarını en iyi, seçimle gelen hükümetlerin çözebileceğine inandıklarını göstermektedir.

Tablo 142. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanması

	Sıklık	%
1. Katılım	2	2
2. Şartlara bağlı	55	55
3. Katılmam	43	43
Toplam	100	100

Hürriyet ve hakların kullanılması ile ilgili görüşlerini öğrenmek amacıyla katılımcılardan temel siyasal haklardan biri olan toplantı ve gösteri düzenleme özgürlüğüyle ilgili görüşlerini bildirmelerini istedik. Yukarıdaki tabloda bu görüşlerle ilgili ifadeler görülmektedir. Polisin bir gösteriyi dağıtmak için güç kullanmasından yana olanların oranı sadece % 2 (2 kişi), şartlara bağlı % 55 (55 kişi), katılmam ifadesi % 43 (43 kişi).

Tablo 143. Ülkede hiçbir toplu gösteriye izin verilmemesi

	Sıklık	%
1. Katılım	7	7
2. Şartlara bağlı	44	44
3. Katılmam	49	49
Toplam	100	100

Ülkede hiçbir gösteriye izin verilmemesi"ne katılanların oranı sadece % 7 (7 kişi), şartlara bağlı % 44 (44 kişi), katılmam % 59 (59 kişi).

Bulgular, Hartum halkının siyasi özgürlüklerin kısıtlanmasından yana olmadığını göstermektedir.

2.6.15. Siyasî Partiler Hakkındaki Görüş

Tablo 144. Siyasî partiler hakkındaki görüş

	Sıklık	%
1. Çok sayıda siyasî parti bulunmalı	34	34
2. İki parti yeter	45	45
3. Tek parti yeterli	21	21
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılardan siyasî partilerle ilgili verilen ifadelerden hangisini doğru buldukları ile ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik. Hartumlu katılımcıların iktidar için “Her görüşü temsil eden çok sayıda siyasî parti bulunması ülke için yararlıdır” görüşünü % 34 (34 kişi) benimsemesi çok sayıda partinin rekabet ettiği çoğulcu ve özgürlükçü nitelikte bir siyasî düzeni desteklediklerini göstermektedir. Hartumlu katılımcılardan % 21 (21 kişi) tek partili bir rejimi uygun bulduklarını belirtmiştir. “Memleketinize iki parti yeter, fazlası zararlı oluyor” görüşünde olanlar ise % 45 (45 kişi)dir. Hartum’da her on kişiden ikisi iktidar için rekabetin olmadığı otoriter bir rejimden yana görüş bildirmiştir.

Bulgular, Hartum halkının iktidar ve demokratik sistemin sürdürülmesinin iki partili sistem tarafından sağlanabileceğini ve yönetim hakkının çoğunluğa ait olması gerektiğini düşünenlerin çoğunluğunu temsil ettiğini göstermektedir.

2.5.16. Siyasi Sistemler Hakkındaki Görüş

Tablo 145. Güçlü bir lider

	Sıklık	%
1. Çok kötü	34	34
2. Kötü	38	38
3. Kararsızım	16	16
4. İyi	12	12
5. Çok iyi	0	0
Toplam	100	100

Araştırma kapsamında Hartumluların siyasî sistemlere ilişkin görüşlerini anlamak amacıyla verilen ifadelerle ilgili görüşlerini belirtmelerini istedik.

Hartumlu katılımcılar arasında, “güçlü bir lidere sahip olmak ” Çok kötü ” görüşü % 34 “Kötü” görüşüne ise % 38, “ Kararsızım” görüşüne ise % 16, “ İyi ” olduğuna % 12, ve “ Çok İyi ” % 0 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 146. Hükümet yerine uzmanlar

	Sıklık	%
1. Çok kötü	5	5
2. Kötü	9	9
3. Kararsızım	49	49
4. İyi	38	38
5. Çok iyi	0	0
Toplam	100	100

Hükümet yerine uzmanlar ” Çok kötü ” görüşü % 5 “Kötü” görüşüne ise % 9, “ Kararsızım” görüşüne ise % 49, “ İyi ” olduğuna % 38, ve “ Çok İyi ” % 0 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 147. Ordunun yönetmesi

	Sıklık	%
1. Çok kötü	49	49
2. Kötü	24	24
3. Kararsızım	23	23
4. İyi	4	4
5. Çok iyi	0	0
Toplam	100	100

Ordunun yönetmesi ” Çok kötü ” görüşü % 49 “Kötü” görüşüne ise % 24, “ Kararsızım” görüşüne ise % 23, “ İyi ” olduğuna % 4, ve “ Çok İyi ” % 0 cevabını verdiğini göstermektedir.

Tablo 148. Demokratik bir siyasî sistemle yönetim

	Sıklık	%
1. Çok kötü	2	2
2. Kötü	8	8
3. Kararsızım	36	36
4. İyi	53	53
5. Çok iyi	1	1
Toplam	100	100

Demokratik bir siyasî sistemle yönetim” çok kötü görüşü % 2, kötü görüşüne ise % 8, kararsızım görüşüne ise % 36, iyi olduğuna % 53 ve çok iyi % 1 cevabını verdiğini göstermektedir.

Bulgular, Hartum halkının yaklaşık dörtte biri, hükümette uzmanların karar vermesini çok iyi buluyor. Hartumlulara göre en doğru yönetim şeklinin demokratik

siyasî sistem yönetimi olduğu çok açıktır. Hartum'da halkın % 53'si demokratik yönetimin siyasi sistemler içinde en iyisi olduğunu düşünmektedir.

Tablo 149. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

	Sıklık	%
1 güvenilebilir	29	29
2 güvenilebilmez	71	71
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılardan insanlara genelde güvenilebilir mi sorusunun cevabını belirtmelerini istedik. Hartumlu katılımcılar arasındainsanların çoğun güvenilebilir görüşüne % 29 (29 kişi), insanların çoğun güvenilmez % 71 (71 kişi) katıldı.

Bulgular, Hartum halkının kolay kolay başkalarına güvenmez olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 150. Kendinizi nerenin bir parçası hissediyorsunuz?

	Sıklık	%
1.Hartum, yaşadığım ilçe, mahalle, köy	13	13
2. Başka bir yerleşim yeri	11	11
3.Bir bölge	7	7
4. Sudan	38	38
5. Arap toplumlar dünyası	3	3
6. İslam dünyası	14	14
7. Afrika	2	2
9. Dünya	8	8
10. Hiçbiri	4	4
Toplam	100	100

Katılımcıların kendilerini yerel olarak hangi kimlik içinde tanımladığını belirlemek üzere“Kendinizi en fazla hangisinin bir parçası olarak hissediyorsunuz?” sorusunu yönelttik. Yukarıdaki tabloda katılımcıların verdiği cevaplar görülmektedir.

Bulgular, Hartumlu katılımcılardan kendilerini öncelikle yaşadıkları il (Hartum) ile özdeşleştirenler % 13'tür (13 kişi). Kendisini öncelikle Sudan'nın bir parçası olarak görenler ise % 38 (38 kişi) dolayında kalmaktadır. Bir bölgenin parçası görenler ise % 7 (7 kişi)dir. Başka şehirle özdeşleştirenler % 11 (11 kişi)dir. Kendini İslam dünyasının bir parçası olarak görenler ise % 14 ile (14 kişi)dir. Arap toplumları dünyasının % 3 (Afrika % 2 ve hiçbiri % 8) parçası olarak hissetmektedir.

Sonuçlardan Hartumluların kendilerini daha çok Sudan'ın bir parçası olarak gördükleri anlaşılmaktadır.

2.6.16. Beş Yıl Sonra Memleketin Durumu

Tablo 151. Beş yıl sonra memleketin durumu

	Sıklık	%
1. Daha kötüye	16	16
2. Aynı kalacak	13	13
3. Daha iyiye	71	71
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda katılımcılara beş yıllık bir periyotta memleketin genel durumuna ilişkin görüşlerini öğrenmek amacıyla “Ülkenizin genel durumu beş yıl sonra daha iyi mi, aşağı yukarı aynı mı yoksa daha mı kötüye gittirecek?” sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir. Hartumlu katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin genel durumu konusunda olumsuz ve kötümser yaklaşımda olduğu görülmektedir. Memleketin genel gidişatı ile ilgili beş yıl sonrası ile bugünü karşılaştırdıklarında daha kötüye gideceğini düşünenlerin oranı %19 (19 kişi), memleketin durumunun beş yıl sonra göre daha iyiye gideceğini düşünenlerin oranı ise % 71 (71 kişi)dir. Memleketin genel durumunun aynı düzeyde kalacağını ve değişmeyeceğini düşünenler % 13 (13 kişi)dir. Genel olarak Hartum'lular, geleceğe günümüze beş yıla ilişkin, iyimser bir tutum benimseyerek memleketin daha iyi durumda olduğunu düşünmektedirler.

2.6.17. Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç Hükümet, Siyaset, Siyasetçi, Parti İle İlgili Görüşler

Tablo 152. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	38	38
2. Kısmen yanlış (katılmam)	21	21
3. Kararsızım	11	11
4. Kısmen doğru (katılırim)	18	18
5. Tamamen doğru (katılırim)	12	12
Toplam	100	100

Demokrasilerde vatandaşların, kararların alınmasında etkili olabileceklerine inanmaları gerekir. Araştırma kapsamında Hartum'da bireylerin “Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç” ve “siyasî kararların alınmasında kendilerinin söz sahibi olmaları” ile

ilgili konularda görüşlerini öğrenmek amacıyla, bazı ifadelere katılıp katılmadıkları sorulmuştur. şeklindeki soruya verilen cevaplar görülmektedir.

Katılımcılardan, "Hükümete ses duyurmak mümkün değil" görüşüne kısmen % 18 (18 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 12 (12 kişi), kararsızım şeklindeki görüşü % 11 (11 kişi), kısmen % 21 (21 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 38 (38 kişi).

Tablo 153. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	21	21
2. Kısmen yanlış (katılmam)	20	20
3. Kararsızım	8	8
4. Kısmen doğru (katılırim)	23	23
5. Tamamen doğru (katılırim)	28	28
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır" görüşüne kısmen % 23 (23 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 28 (28 kişi), Kararsızım şeklindeki görüşü % 8 (8 kişi), kısmen % 20 (20 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 21 (21 kişi).

Tablo 154. Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	19	19
2. Kısmen yanlış (katılmam)	19	19
3. Kararsızım	3	3
4. Kısmen doğru (katılırim)	34	34
5. Tamamen doğru (katılırim)	25	25
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Takip etmek, anlamak her zaman mümkün olmuyor" görüşüne kısmen % 34 (34 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 25 (25 kişi), Kararsızım şeklindeki görüşü % 03 (3 kişi), kısmen % 19 (19 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 19 (19 kişi).

Tablo 155. Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	16	16
2. Kısmen yanlış (katılmam)	16	16
3. Kararsızım	4	4
4. Kısmen doğru (katılırim)	24	24
5. Tamamen doğru (katılırim)	40	40
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Vatandaşın ne düşündüğünü öğrenmeye çalışmıyor" görüşüne kısmen % 24 (24 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 40 (40 kişi), Kararsızım şeklindeki görüşü % 4 (4 kişi), kısmen % 16 (16 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 16 (16 kişi).

Tablo 156. Seçenleri unutuyor

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	6	6
2. Kısmen yanlış (katılmam)	4	4
3. Kararsızım	7	7
4. Kısmen doğru (katılırim)	35	35
5. Tamamen doğru (katılırim)	48	48
Toplam	100	100

Seçenleri unutuyor" görüşüne kısmen % 0,35 (35 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 48 (48 kişi), Kararsızım şeklindeki görüşü % 7 (7 kişi), kısmen % 4 (4 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 6 (6 kişi).

Tablo 157. Sadece oyla ilgileniyorlar

	Sıklık	%
1. Tamamen yanlış (katılmam)	7	7
2. Kısmen yanlış (katılmam)	6	6
3. Kararsızım	2	2
4. Kısmen doğru (katılırim)	28	28
5. Tamamen doğru (katılırim)	57	57
Toplam	100	100

Katılımcılardan "Sadece oyla ilgileniyorlar" görüşüne kısmen % 28 (28 kişi) ve tamamen katılanların oranı % 57 (57 kişi) oluşturmaktadır. Kararsızım şeklindeki görüşü % 2 (2 kişi), kısmen % 6 (6 kişi) ve tamamen yanlış (katılmam) şeklindeki görüşü % 7 (7 kişi).

Bulgular, Hartum'daki her on katılımcıdan yedisinin siyasetçilere karşı güvensizliklerini dile getirdikleri görülmektedir. Siyasi partilerin vatandaşların görüş ve isteklerine değil yalnızca oya ilgi duyduklarını düşünenlerin oranı da oldukça yüksektir. Bununla beraber Hartum halkı, hükümeti ve siyasi işleri, karmaşık bulmaktadır. On kişiden altısı oylamanın hükümeti etkilemenin tek yolu olmadığını düşünmektedir.

Tablo 158. Vatandaş hakkını arayabilir mi?

	Sıklık	%
1. İmkânsız	16	16
2. Zor	72	72
3. Kolaylıkla arayabilir	12	12
Toplam	100	100

Yukarıdaki tabloda "Sizce memleketimizde devletten haksız muamele gören bir vatandaş, hakkını kolaylıkla alabilir mi? Yoksa hakkını alması çok zor ya da imkânsız mıdır?" şeklindeki soruya verilen cevaplar görülmektedir. Hartum'da katılımcıların büyük bir çoğunluğu devletin kendisine yaptığı haksız bir muameleyi düzeltmenin "zor" % 72 (72 kişi) ya da "imkânsız" %16 (16 kişi) olduğu kanısını paylaşmaktadır. İzmitliler % 12 (12 kişi) ise devlet tarafından uğradığı haksızlık karşısında "kolayca" hakkını arayabileceğine inanmaktadır.

Bulgular, Hartum'daki her on kişiden sekizinin haksız muameleyi düzeltmenin zor olduğu inancı, devletin vatandaşlar arasında adaletle hareket ettiği inancının zayıflığını gösterdiği için endişe vericidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İZMİT'İN VE HARTUM'UN SİYASİ KÜLTÜRÜNÜN KARŞILAŞTIRMASI

3.1. GİRİŞ

Bu bölümde İzmit ve Hartum ilçelerinin siyasi kültürü, ortaya koyduğumuz 7 farklı değişken açısından karşılaştırılmıştır.

Çalışmamızda katılımcıların son seçimde oy kullanma konusundaki görüşleri demografik değişkenlere ve ilçeye göre farklılaşmakta mı sorusuna cevap arandı. Vatandaşın siyasete ilgi düzeyleri, siyasi partiye üye olma görüşleri ve Türkiye'yi ve Sudan'ı nerede görmek istedikleri, ülkenin yakın geleceğine dair umutları ve beklentileri, ülke dertlerine dair görüşleri, demokratik yönetim biçimleriyle ilgili görüşleri, kaymakamın nasıl görevlendirilmesi gerektiği, siyasî partiler hakkındaki görüşleri, siyasi sistemler hakkındaki görüşleri, demografik değişkenlere ve ilçeye göre farklılaşmakta mı sorularına cevap arandı. İlçelere göre cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri ve sosyal sınıf bakımından benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmada vatandaşlardan yani katılımcılardan toplanan veriler SPSS 20.00 (Statistical Package for Social Sciences) istatistiksel veri analizi programında bulunan ki kare testi ve literatür taraması yoluyla işlenmiştir.

3.2. KARŞILAŞTIRMA BULGULARINDAN ELDE EDİLEN VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.2.1. Siyasi Katılım

Son seçimde oy kullanma; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 159. Son seçimde oy kullandı mı?

Son seçimde oy kullandı mı?				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Evet	47	15	62
	Hayır	11	42	53
	Toplam	58	57	115
Kadın	Evet	36	13	49
	Hayır	6	30	36
	Toplam	42	43	85
Toplam	Evet	83	28	111
	Hayır	17	72	89
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere son seçimde oy kullandı mı sorusu, yaşa cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşın son seçimde oy kullanmada ilçelere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=16,771a/12$ p<0,05).

İki ilçe arasında anlamlı farklılık var. İzmit'te 83 kişi son seçimde oy kullandı ve Hartum'da 72 kişi son seçimde oy kullanmadı.

Tablo 160. Son seçimde oy kullandı mı?

Son seçimde oy kullandı mı?				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Evet	41	15	56
	Hayır	9	35	44
	Toplam	50	50	100
30-41	Evet	24	6	30
	Hayır	5	29	34
	Toplam	29	35	64
42-53	Evet	12	3	15
	Hayır	0	6	6
	Toplam	12	9	21
54-65	Evet	6	2	8
	Hayır	1	1	2
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Evet	0	2	2
	Hayır	2	1	3
	Toplam	2	3	5
Toplam	Evet	83	28	111
	Hayır	17	72	89
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere Son seçimde oy kullandı mı yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşın son seçimde oy kullanmada ilçelere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=10,301a/12$ $p<0,05$).

İki ilçe arasında anlamlı farklılık var. İzmit'te 83 kişi son seçimde oy kullandı. Hartum'da 72 kişi son seçimde oy kullanmadı. İzmitlilerden en çok gençler oy kullandı.

Tablo 161. Son seçimde oy kullandı mı?

Son seçimde oy kullandı mı?				
Eğitimidurumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Evet	1	2	3
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Evet	4	0	4
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Evet	4	0	4
	Hayır	3	0	3
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Evet	21	3	24
	Hayır	2	3	5
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	Evet	43	20	63
	Hayır	8	54	62
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Hayır	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Evet	10	3	13
	Hayır	3	15	18
	Toplam	13	18	31
Toplam	Evet	83	28	111
	Hayır	17	72	89
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere son seçimde oy kullanma, yaşa eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşla son seçimde oy kullanmada ilçelere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Hartum'da ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, son seçimde oy kullanmadı ($\chi^2/df=15,001a/12$ $p<0,05$).

İki ilçe arasında anlamlı farklılık var. İzmit'te 83 kişi son seçimde oy kullandı. Hartum'da 72 kişi son seçimde oy kullanmadı.

Tablo 162. Son seçimde oy kullandı mı?

Son seçimde oy kullandı mı?				
Sosyalsınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Evet	23	2	25
	Hayır	4	0	4
	Toplam	27	2	29
İşveren	Evet	6	0	6
	Toplam	6	0	6
Memur	Evet	5	3	8
	Hayır	2	3	5
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Evet	8	20	28
	Hayır	3	54	57
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Evet	11	1	12
	Hayır	1	10	11
	Toplam	12	11	23
Emekli	Evet	2	3	5
	Hayır	1	15	16
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Evet	8	3	11
	Hayır	2	4	6
	Toplam	10	7	17
Öğrenci	Evet	10	3	13
	Hayır	4	15	19
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Evet	10	1	11
	Toplam	10	0	10
Toplam	Evet	83	36	111
	Hayır	17	72	89
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere son seçimde oy kullanma, yaşa sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşın son seçimde oy kullanmada ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df= 16,801a/12 p<0,05$).

İki ilçe arasında anlamlı farklılık var. İzmit'te 83 kişi son seçimde oy kullandı (en yüksek İşçi). Hartum'da 72 kişi son seçimde oy kullanmadı.

Tablo 163. Son seçimde oy kullandı mı?

Son seçimde oy kullandı mı?				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Evet	1	1	2
	Hayır	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Evet	2	0	2
	Hayır	1	2	3
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Evet	9	1	10
	Hayır	1	2	3
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Evet	27	3	30
	Hayır	4	9	13
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Evet	25	8	33
	Hayır	6	24	30
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Evet	15	5	20
	Hayır	1	18	19
	Total	16	23	39
Ortanın üstü 1	Evet	2	6	8
	Hayır	2	8	10
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Evet	1	0	1
	Hayır	1	3	4
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Evet	1	2	3
	Hayır	0	3	3
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Evet	0	2	2
	Hayır	1	1	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Evet	83	28	111
	Hayır	17	72	89
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere son seçimde oy kullanma gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu ile son seçimde oy kullanma arasında ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=19,731a/12$ $p<0,05$).

3.2.2. Siyasete İlgî Düzeyi

Katılımcıların siyasete ilgi düzeyleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 164. Siyasete ilgi

Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Çok yakından ilgiliyim	9	23	32
	Biraz ilgiliyim	27	25	52
	Pek ilgi duymam	14	8	22
	Hiç ilgi duymam	8	1	9
	Toplam	58	57	115
Kadın	Çok yakından ilgiliyim	5	10	15
	Biraz ilgiliyim	19	15	34
	Pek ilgi duymam	14	13	27
	Hiç ilgi duymam	4	5	9
	Toplam	42	43	85
Toplam	Çok yakından ilgiliyim	14	33	47
	Biraz ilgiliyim	46	40	86
	Pek ilgi duymam	28	21	39
	Hiç ilgi duymam	12	6	18
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları arasında siyasete ilgi düzeyin ilçelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Hartumlular, siyasetle çok yakından ilgilidir ($\chi^2/df=1,006E2a/16, p<0,05$).

Tablo 165. Siyasete ilgi

Yaş		Siyasete ilgi		Toplam
		İlçe		
		İzmit	Hartum	
18-29	Çok yakından ilgiliyim	7	18	25
	Biraz ilgiliyim	24	21	45
	Pek ilgi duymam	12	7	19
	Hiç ilgi duymam	7	4	11
	Toplam	50	50	100
30-41	Çok yakından ilgiliyim	4	9	13
	Biraz ilgiliyim	15	16	31
	Pek ilgi duymam	7	8	15
	Hiç ilgi duymam	3	2	5
	Toplam	29	35	64
42-53	Çok yakından ilgiliyim	2	3	5
	Biraz ilgiliyim	5	2	7
	Pek ilgi duymam	4	4	8
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	12	9	21
54-65	Çok yakından ilgiliyim	1	0	1
	Biraz ilgiliyim	2	1	3
	Pek ilgi duymam	4	2	6
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Çok yakından ilgiliyim	0	3	3
	Pek ilgi duymam	1	0	1
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	2	3	5
Toplam	Çok yakından ilgiliyim	14	33	47
	Biraz ilgiliyim	46	40	86
	Pek ilgi duymam	28	21	39
	Hiç ilgi duymam	12	6	18
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre siyasete ilgi düzeyine göre ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df= 1,776E2a/16, p< 0,05$).

Tablo 166. Siyasete ilgi

Eğitimidurumu		Siyasete ilgi		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Çok yakından ilgiliiyim	1	0	1
	Pek ilgi duymam	0	2	2
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Çok yakından ilgiliiyim	1	0	1
	Biraz ilgiliiyim	3	0	3
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Biraz ilgiliiyim	1	0	1
	Pek ilgi duymam	5	0	5
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Çok yakından ilgiliiyim	3	2	5
	Biraz ilgiliiyim	11	1	12
	Pek ilgi duymam	4	3	7
	Hiç ilgi duymam	5	0	5
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezun	Çok yakından ilgiliiyim	7	26	33
	Biraz ilgiliiyim	27	29	56
	Pek ilgi duymam	13	14	27
	Hiç ilgi duymam	4	5	9
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Biraz ilgiliiyim	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Çok yakından ilgiliiyim	2	5	7
	Biraz ilgiliiyim	3	10	13
	Pek ilgi duymam	6	2	8
	Hiç ilgi duymam	2	1	3
	Toplam	13	18	31
Toplam	Çok yakından ilgiliiyim	14	33	47
	Biraz ilgiliiyim	46	40	86
	Pek ilgi duymam	28	21	39
	Hiç ilgi duymam	12	6	18
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesinin siyasete ilgi düzeyine ilçelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Hartum'da ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise öğrencisi siyasete pek ilgi duymamaktadır (İzmitten daha düşük) ($\chi^2/df=15,006E2a/16, p< 0,05$).

Tablo 167. Siyasete ilgi

Sosyal sınıf		Siyasete ilgi		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Çok yakından ilgiliyim	4	0	4
	Biraz ilgiliyim	17	0	17
	Pek ilgi duymam	6	2	8
	Toplam	27	2	29
İşveren	Biraz ilgiliyim	5	0	5
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	6	0	6
Memur	Çok yakından ilgiliyim	1	2	3
	Biraz ilgiliyim	2	1	3
	Pek ilgi duymam	3	3	6
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Çok yakından ilgiliyim	0	26	26
	Biraz ilgiliyim	6	29	35
	Pek ilgi duymam	2	14	16
	Hiç ilgi duymam	3	5	8
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Çok yakından ilgiliyim	1	4	1
	Biraz ilgiliyim	6	5	11
	Pek ilgi duymam	4	2	6
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	12	11	23
Emekli	Çok yakından ilgiliyim	1	5	6
	Biraz ilgiliyim	0	10	10
	Pek ilgi duymam	2	2	4
	Hiç ilgi duymam	0	1	1
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Çok yakından ilgiliyim	1	1	2
	Biraz ilgiliyim	5	1	6
	Pek ilgi duymam	2	4	6
	Hiç ilgi duymam	2	1	3
	Toplam	10	7	17
Öğrenci	Çok yakından ilgiliyim	2	5	7
	Biraz ilgiliyim	4	10	14
	Pek ilgi duymam	6	2	8
	Hiç ilgi duymam	2	1	3
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Çok yakından ilgiliyim	4	3	7
	Biraz ilgiliyim	1	3	4
	Pek ilgi duymam	3	0	3
	Hiç ilgi duymam	2	1	3
	Toplam	10	7	17
Toplam	Çok yakından ilgiliyim	14	33	47
	Biraz ilgiliyim	46	40	86
	Pek ilgi duymam	28	21	39
	Hiç ilgi duymam	12	6	18
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur.

Bulgular, sosyal sınıflar arasında siyasete ilgi düzeyin ilçelerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. ($\chi^2/df=12,016E2a/16$, $p < 0,05$).

Tablo 168. Siyasete ilgi

Gelir durumu		Siyasete ilgi		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Biraz ilgiliyim	0	2	2
	Hiç ilgi duymam	1	1	2
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Çok yakından ilgiliyim	2	0	2
	Pek ilgi duymam	1	2	3
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Çok yakından ilgiliyim	2	1	3
	Biraz ilgiliyim	6	1	7
	Pek ilgi duymam	2	0	2
	Hiç ilgi duymam	0	1	1
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Çok yakından ilgiliyim	4	5	9
	Biraz ilgiliyim	16	4	20
	Pek ilgi duymam	10	3	13
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Çok yakından ilgiliyim	1	9	10
	Biraz ilgiliyim	19	18	37
	Pek ilgi duymam	4	3	7
	Hiç ilgi duymam	7	2	9
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Çok yakından ilgiliyim	1	6	7
	Biraz ilgiliyim	5	9	14
	Pek ilgi duymam	8	7	15
	Hiç ilgi duymam	2	1	3
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Çok yakından ilgiliyim	4	6	10
	Biraz ilgiliyim	0	4	4
	Pek ilgi duymam	0	3	3
	Hiç ilgi duymam	0	1	1
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Çok yakından ilgiliyim	0	1	1
	Biraz ilgiliyim	0	2	2
	Pek ilgi duymam	2	0	2
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Çok yakından ilgiliyim	0	3	3
	Pek ilgi duymam	0	2	2
	Hiç ilgi duymam	1	0	1
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Çok yakından ilgiliyim	0	2	2
	Pek ilgi duymam	1	1	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Çok yakından ilgiliyim	14	33	47
	Biraz ilgiliyim	46	40	86
	Pek ilgi duymam	28	21	39
	Hiç ilgi duymam	12	6	18
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasete ilgi düzeyi gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre siyasete ilgi düzeyine ilçeye göre

istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=18,106E2a/16$ $p< 0,05$).

3.2.3. Siyasi Partiyeye Üye mi

Katılımcıların siyasi partiye üye olma görüşleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 169. Siyasi partiye üye mi karşılaştırması

Siyasi partiye üye mi karşılaştırması				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	10	23	33
	Hayır ama olabilir	9	14	23
	Hiç düşünmem	39	20	59
	Toplam	58	57	115
Kadın	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	4	8	12
	Hayır ama olabilir	13	8	21
	Hiç düşünmem	25	27	52
	Toplam	42	43	85
Toplam	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	14	31	45
	Hayır ama olabilir	22	22	44
	Hiç düşünmem	64	47	111
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasi partiye üye olma görüşleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre siyasi partiye üye olma görüşleri, ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=1,006E2a/16$, $p< 0,05$).

Tablo 170. Siyasi partiye üye mi?

Siyasi partiye üye mi?				
Yaş 29		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	8	18	26
	Hayir ama olabilir	13	12	25
	Hiç düşünmem	29	20	49
	Toplam	50	50	100
30-41	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	4	7	11
	Hayir ama olabilir	6	9	15
	Hiç düşünmem	19	19	38
	Toplam	29	35	64
42-53	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	2	2	4
	Hayir ama olabilir	2	1	3
	Hiç düşünmem	8	6	14
	Toplam	12	9	21
54-65	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	1	1
	Hayir ama olabilir	1	0	1
	Hiç düşünmem	6	2	8
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	3	3
	Hiç düşünmem	2	0	2
	Toplam	2	3	5
Toplam	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	14	31	45
	Hayir ama olabilir	22	22	44
	Hiç düşünmem	64	47	111
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasi partiye üye olma, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre siyasi partiye üye olma görüşleri, ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df= 1,086E2a/16, p< 0,05$).

Tablo 171. Siyasi partiye üye mi karşılaştırması

Siyasi partiye üye mi karşılaştırması				
Eğitimidurumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Hayır ama olabilir	1	1	2
	Hiç düşünmem	0	1	1
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Hayır ama olabilir	1	0	1
	Hiç düşünmem	3	0	3
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	0	1
	Hayır ama olabilir	1	0	1
	Hiç düşünmem	5	0	5
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	5	1	6
	Hayır ama olabilir	3	1	4
	Hiç düşünmem	15	4	19
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezun	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	7	26	33
	Hayır ama olabilir	14	14	28
	Hiç düşünmem	30	34	64
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Hiç düşünmem	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	4	5
	Hayır ama olabilir	2	6	8
	Hiç düşünmem	10	8	18
	Toplam	13	18	31
Toplam	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	14	31	45
	Hayır ama olabilir	22	22	44
	Hiç düşünmem	64	47	111
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasi partiye üye olma görüşleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim seviyesi ile siyasi partiye üye olma görüşleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=1,012E2a/16$, $p < 0,05$). Hartum'da ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise öğrencisi siyasi partiye üye olmama düşüncesindedir.

Tablo 172. Siyasi partiye üye mi?

Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	5	0	5
	Hayır ama olabilir	6	1	7
	Hiç düşünmem	16	1	17
	Toplam	27	2	29
İşveren	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	0	1
	Hiç düşünmem	5	0	5
	Toplam	6	0	6
Memur	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	1	2
	Hayır ama olabilir	2	1	3
	Hiç düşünmem	4	4	8
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	2	26	28
	Hayır ama olabilir	3	14	17
	Hiç düşünmem	6	34	40
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	3	4
	Hayır ama olabilir	3	2	5
	Hiç düşünmem	8	6	12
	Toplam	12	12	24
Emekli	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	4	4
	Hayır ama olabilir	0	6	6
	Hiç düşünmem	3	8	11
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	1	2
	Hayır ama olabilir	1	0	1
	Hiç düşünmem	8	6	14
	Toplam	10	7	17
Öğrenci	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	4	5
	Hayır ama olabilir	2	6	8
	Hiç düşünmem	11	8	19
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	2	3	5
	Hayır ama olabilir	5	2	7
	Hiç düşünmem	3	2	5
	Toplam	10	7	17
Toplam	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	14	31	45
	Hayır ama olabilir	22	22	44
	Hiç düşünmem	64	47	111
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasi partiye üye olma görüşleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıflar arasında siyasi partiye üye görüşleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df= 1,771E2a/16, p< 0,05$).

Tablo 173. Siyasi partiye üye mi?

Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	1	2
	Hayır ama olabilir	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	1	0	1
	Hayır ama olabilir	2	0	2
	Hiç düşünmem	0	2	2
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	2	1	3
	Hayır ama olabilir	2	0	2
	Hiç düşünmem	6	2	8
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	3	3	6
	Hayır ama olabilir	8	2	10
	Hiç düşünmem	20	7	27
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	5	9	14
	Hayır ama olabilir	7	8	15
	Hiç düşünmem	19	15	34
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	2	6	8
	Hayır ama olabilir	2	5	7
	Hiç düşünmem	12	12	24
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	6	6
	Hayır ama olabilir	0	1	1
	Hiç düşünmem	4	7	11
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	2	2
	Hayır ama olabilir	0	1	1
	Hiç düşünmem	2	0	2
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	1	1
	Hayır ama olabilir	0	3	3
	Hiç düşünmem	1	1	2
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	0	2	2
	Hayır ama olabilir	1	0	1
	Hiç düşünmem	0	1	1
	Toplam	1	3	4
Toplam	Evet, oldum, geçmişte veya şimdi	14	31	45
	Hayır ama olabilir	22	22	44
	Hiç düşünmem	64	47	111
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere siyasi partiye üye olma görüşleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre siyasi partiye üye olma görüşleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=1,008E2a/16, p< 0,05$).

3.2.4. Demokrasinin Anlamı

Katılımcıların demokrasinin anlamına dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 174. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

Demokrasi en iyi yönetim biçimidir				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Kesinlikle katılım	22	31	53
	Katılım	21	15	36
	Katılmam	6	7	13
	Kesinlikle katılmam	9	4	13
	Toplam	58	57	115
Kadın	Kesinlikle katılım	12	20	32
	Katılım	15	18	33
	Katılmam	9	4	13
	Kesinlikle katılmam	6	1	7
	Toplam	42	43	85
Toplam	Kesinlikle katılım	34	51	85
	Katılım	36	33	69
	Katılmam	15	11	26
	Kesinlikle katılmam	15	5	20
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirler bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=86,181a/63, p<0,05$).

Tablo 175. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

Demokrasi en iyi yönetim biçimidir				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Kesinlikle katılırim	18	23	41
	Katılırim	18	21	39
	Katılmam	8	3	11
	Kesinlikle katılmam	6	3	9
	Toplam	50	50	100
30- 41	Kesinlikle katılırim	11	19	30
	Katılırim	11	8	19
	Katılmam	3	6	9
	Kesinlikle katılmam	4	2	6
	Toplam	29	35	64
42-53	Kesinlikle katılırim	3	5	8
	Katılırim	4	2	6
	Katılmam	1	2	3
	Kesinlikle katılmam	4	0	4
	Toplam	12	9	21
54-65	Kesinlikle katılırim	2	2	4
	Katılırim	2	1	3
	Katılmam	2	0	2
	Kesinlikle katılmam	1	0	1
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Kesinlikle katılırim	0	2	2
	Katılırim	1	1	2
	Katılmam	1	0	1
	Toplam	2	3	5
Toplam	Kesinlikle katılırim	34	51	85
	Katılırim	36	33	69
	Katılmam	15	11	26
	Kesinlikle katılmam	15	5	20
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaş ile katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Gençler arasında hartumlar kesinlikle katılırim daha fazladır ($\chi^2/df=86,101a/63, p< 0,05$).

Tablo 176. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

Demokrasi en iyi yönetim biçimidir				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Kesinlikle katılıyorum	0	2	2
	Katılıyorum	1	0	1
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Kesinlikle katılıyorum	4	0	4
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Katılıyorum	3	0	3
	Katılmam	2	0	2
	Kesinlikle katılmam	2	0	2
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Kesinlikle katılıyorum	6	5	11
	Katılıyorum	10	1	11
	Katılmam	2	0	2
	Kesinlikle katılmam	5	0	5
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezun	Kesinlikle katılıyorum	20	35	55
	Katılıyorum	17	24	41
	Katılmam	8	10	18
	Kesinlikle katılmam	6	5	11
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Kesinlikle katılıyorum	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Kesinlikle katılıyorum	3	9	12
	Katılıyorum	5	8	13
	Katılmam	3	1	4
	Kesinlikle katılmam	2	0	2
	Toplam	13	18	31
Toplam	Kesinlikle katılıyorum	34	51	85
	Katılıyorum	36	33	69
	Katılmam	15	11	26
	Kesinlikle katılmam	15	5	20
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyi ile demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirler bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunlar arasında hartumlar kesinlikle katılıyorum daha yüksektir ($\chi^2/df=80,081/63$, $p < 0,05$).

Tablo 177. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

Demokrasi en iyi yönetim biçimidir				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Kesinlikle katılıyorum	9	2	11
	Katılıyorum	11	0	11
	Katılmam	3	0	3
	Kesinlikle katılmam	4	0	4
	Toplam	27	2	29
İşveren	Kesinlikle katılıyorum	1	0	1
	Katılıyorum	3	0	3
	Katılmam	1	0	1
	Kesinlikle katılmam	1	0	1
	Toplam	6	0	6
Memur	Kesinlikle katılıyorum	3	5	8
	Katılıyorum	1	1	2
	Katılmam	2	0	2
	Kesinlikle katılmam	1	0	1
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Kesinlikle katılıyorum	5	35	40
	Katılıyorum	3	24	27
	Katılmam	2	10	12
	Kesinlikle katılmam	1	5	6
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Kesinlikle katılıyorum	4	5	9
	Katılıyorum	4	4	8
	Katılmam	1	4	5
	Kesinlikle katılmam	3	1	4
	Toplam	12	14	26
Emekli	Kesinlikle katılıyorum	1	9	10
	Katılıyorum	0	8	8
	Katılmam	1	1	2
	Kesinlikle katılmam	1	0	1
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Kesinlikle katılıyorum	4	3	7
	Katılıyorum	5	3	8
	Katılmam	1	1	2
	Toplam	10	7	17
Öğrenci	Kesinlikle katılıyorum	4	9	13
	Katılıyorum	5	8	13
	Katılmam	3	1	4
	Kesinlikle katılmam	2	2	4
	Toplam	14	20	34
İşsiz	Kesinlikle katılıyorum	3	5	8
	Katılıyorum	4	2	6
	Katılmam	1	0	1
	Kesinlikle katılmam	2	0	2
	Toplam	10	7	17
Toplam	Kesinlikle katılıyorum	34	51	85
	Katılıyorum	36	33	69
	Katılmam	15	11	26
	Kesinlikle katılmam	15	5	20
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfla katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Serbest meslek arasında hartum izmitden daha fazladır ($\chi^2/df=66,191a/63, p<0,05$).

Tablo 178. Demokrasi en iyi yönetim biçimidir

Demokrasi en iyi yönetim biçimidir				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Katılırim	1	2	3
	Kesinlikle katılmam	0	1	1
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Kesinlikle katılırim	2	0	2
	Katılırim	1	2	3
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Kesinlikle katılırim	2	1	3
	Katılırim	4	1	5
	Katılmam	1	0	1
	Kesinlikle katılmam	3	1	4
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Kesinlikle katılırim	12	10	22
	Katılırim	10	2	12
	Katılmam	5	0	5
	Kesinlikle katılmam	4	0	4
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Kesinlikle katılırim	11	16	27
	Katılırim	10	13	23
	Katılmam	6	3	9
	Kesinlikle katılmam	4	0	4
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Kesinlikle katılırim	6	13	19
	Katılırim	5	5	10
	Katılmam	2	5	7
	Kesinlikle katılmam	3	0	3
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Kesinlikle katılırim	1	4	5
	Katılırim	2	7	9
	Katılmam	0	3	3
	Kesinlikle katılmam	1	0	1
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Kesinlikle katılırim	0	1	1
	Katılırim	2	1	3
	Kesinlikle katılmam	0	1	1
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Kesinlikle katılırim	0	4	4
	Katılırim	1	0	1
	Kesinlikle katılmam	0	1	1
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Kesinlikle katılırim	0	2	2
	Katılmam	1	0	1
	Kesinlikle katılmam	0	1	1
	Toplam	1	3	4
Toplam	Kesinlikle katılırim	34	51	85
	Katılırim	36	33	69
	Katılmam	15	11	26
	Kesinlikle katılmam	15	5	20
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışına dair fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu ile demokrasi en iyi yönetim biçimidir anlayışı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=82,180a/63$, $p<0,059$).

Tablo 179. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?

Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Hiç ilişkili değil	11	3	14
	Pek ilişkisi yok	14	6	20
	Biraz ilişkili	13	15	28
	Çok ilişkili	20	33	53
	Toplam	58	57	115
Kadın	Hiç ilişkili değil	2	3	5
	Pek ilişkisi yok	15	6	21
	Biraz ilişkili	10	12	22
	Çok ilişkili	15	22	37
	Toplam	42	43	85
Toplam	Hiç ilişkili değil	13	6	19
	Pek ilişkisi yok	29	12	41
	Biraz ilişkili	23	27	50
	Çok ilişkili	35	55	90
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışına dair fikirleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyet grupları ile katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Çok ilişkili arısında hartumlar daha fazladır ($\chi^2/df=66,425a/42$, $p<0,05$).

Tablo 180. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?

Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir?				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Hiç ilişkili değil	7	4	11
	Pek ilişkisi yok	13	7	20
	Biraz ilişkili	11	12	23
	Çok ilişkili	19	27	46
	Toplam	50	50	100
30 -41	Hiç ilişkili değil	4	2	6
	Pek ilişkisi yok	10	4	14
	Biraz ilişkili	9	11	20
	Çok ilişkili	6	18	24
	Toplam	29	35	64
42 -53	Pek ilişkisi yok	4	1	5
	Biraz ilişkili	2	3	5
	Çok ilişkili	6	5	11
	Toplam	12	9	21
54-65	Hiç ilişkili değil	2	0	2
	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Biraz ilişkili	1	0	1
	Çok ilişkili	3	3	6
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Biraz ilişkili	0	1	1
	Çok ilişkili	1	2	3
	Toplam	2	3	5
Toplam	Hiç ilişkili değil	13	6	19
	Pek ilişkisi yok	29	12	41
	Biraz ilişkili	23	27	50
	Çok ilişkili	35	55	90
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışına dair fikirleri, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşla katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Gençler arasında izmitler daha çok Pek ilişkisi yok tercih etmişler, hartumlular daha çok ilişkili tercih etmişler ($\chi^2/df=61,415a/42$, $p<0,05$).

Tablo 181. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?

Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Pek ilişkisi yok	0	1	1
	Çok ilişkili	1	1	2
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Biraz ilişkili	3	0	3
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Hiç ilişkili değil	1	0	1
	Pek ilişkisi yok	4	0	4
	Biraz ilişkili	1	0	1
	Çok ilişkili	1	0	1
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Hiç ilişkili değil	3	0	3
	Pek ilişkisi yok	6	0	6
	Biraz ilişkili	5	1	6
	Çok ilişkili	9	5	14
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	Hiç ilişkili değil	6	4	10
	Pek ilişkisi yok	14	8	22
	Biraz ilişkili	11	22	33
	Çok ilişkili	20	40	60
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Hiç ilişkili değil	3	2	5
	Pek ilişkisi yok	3	3	6
	Biraz ilişkili	3	4	7
	Çok ilişkili	4	9	13
	Toplam	13	18	31
Toplam	Hiç ilişkili değil	13	6	19
	Pek ilişkisi yok	29	12	41
	Biraz ilişkili	23	27	50
	Çok ilişkili	35	55	90
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışına dair fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyi ile katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunu arasında hartumlar izmitden çok ilişkili tercihlerinde daha yüksektir. İlkokul, Ortaokul mezunuları izmitler tercihlerin daha fazla ($\chi^2/df=60,425a/42, p<0,05$).

Tablo 182. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?

Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir?				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Hiç ilişkili değil	3	0	6
	Pek ilişkisi yok	9	3	12
	Biraz ilişkili	5	1	6
	Çok ilişkili	10	10	20
	Toplam	27	14	31
İşveren	Hiç ilişkili değil	2	0	2
	Biraz ilişkili	2	0	2
	Çok ilişkili	2	0	2
	Toplam	6	2	6
Memur	Hiç ilişkili değil	2	0	2
	Pek ilişkisi yok	2	2	4
	Biraz ilişkili	1	3	4
	Çok ilişkili	2	15	17
	Toplam	7	20	27
Serbest meslek	Hiç ilişkili değil	2	2	4
	Pek ilişkisi yok	3	2	5
	Biraz ilişkili	2	6	8
	Çok ilişkili	4	8	12
	Toplam	11	18	29
Esnaf	Pek ilişkisi yok	6	1	7
	Biraz ilişkili	2	2	4
	Çok ilişkili	4	5	9
	Toplam	12	3	15
Emekli	Hiç ilişkili değil	0	0	2
	Pek ilişkisi yok	1	0	4
	Biraz ilişkili	0	0	4
	Çok ilişkili	2	2	4
	Toplam	3	2	5
Ev hanımı	Pek ilişkisi yok	3	0	3
	Biraz ilişkili	4	0	4
	Çok ilişkili	3	3	6
	Toplam	10	4	14
Öğrenci	Hiç ilişkili değil	3	2	5
	Pek ilişkisi yok	4	3	7
	Biraz ilişkili	3	4	7
	Çok ilişkili	4	9	13
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Hiç ilişkili değil	1	0	1
	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Biraz ilişkili	4	5	9
	Çok ilişkili	4	2	6
	Toplam	10	7	17
Toplam	Hiç ilişkili değil	13	6	19
	Pek ilişkisi yok	29	12	41
	Biraz ilişkili	23	27	50
	Çok ilişkili	35	55	90
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir anlayışına dair fikirleri, sosyal sınıfa

göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfla katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=69,125a/42$, $p<0,05$).

Tablo 183. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir?

Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir?				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Pek ilişkisi yok	1	0	1
	Biraz ilişkili	0	1	1
	Çok ilişkili	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Hiç ilişkili değil	1	0	1
	Pek ilişkisi yok	2	2	4
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Hiç ilişkili değil	3	1	4
	Pek ilişkisi yok	1	1	2
	Biraz ilişkili	2	0	2
	Çok ilişkili	4	1	5
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Hiç ilişkili değil	4	1	5
	Pek ilişkisi yok	11	1	12
	Biraz ilişkili	9	5	14
	Çok ilişkili	7	5	12
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Hiç ilişkili değil	1	2	3
	Pek ilişkisi yok	9	4	13
	Biraz ilişkili	8	10	18
	Çok ilişkili	13	16	29
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Hiç ilişkili değil	2	0	2
	Pek ilişkisi yok	5	2	7
	Biraz ilişkili	2	9	11
	Çok ilişkili	7	12	19
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Hiç ilişkili değil	1	2	3
	Pek ilişkisi yok	0	1	1
	Biraz ilişkili	1	2	3
	Çok ilişkili	2	9	11
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Çok ilişkili	2	3	5
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Pek ilişkisi yok	0	1	1
	Biraz ilişkili	1	0	1
	Çok ilişkili	0	4	4
	Total	1	5	6
En zengin ve güçlü	Hiç ilişkili değil	1	0	1
	Çok ilişkili	0	3	3
	Total	1	3	4
Toplam	Hiç ilişkili değil	13	6	19
	Pek ilişkisi yok	29	12	41
	Biraz ilişkili	23	27	50
	Çok ilişkili	35	55	90
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışın dair fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumu ile katılımcıların çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkilidir anlayışı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=56,421a/42$, $p<0,05$).

3.2.5. Siyasi Bilgi

Katılımcıların siyasi bilgiye dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 184. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli

Kaymakam nasıl görevlendirilmeli				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Seçilmeli	35	42	77
	Tayinle gelmeli	21	11	32
	Diğer	2	4	6
	Toplam	58	57	115
Kadın	Seçilmeli	31	27	58
	Tayinle gelmeli	10	12	22
	Diğer	1	4	5
	Toplam	42	43	85
Toplam	Seçilmeli	66	69	135
	Tayinle gelmeli	31	23	54
	Diğer	3	8	11
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli anlayışına dair fikirleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyetle katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli anlayışına dair fikirleri bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=76,321a/42$, $p>0,05$).

Tablo 185. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli

Kaymakam nasıl görevlendirilmeli				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Seçilmeli	35	37	72
	Tayinle gelmeli	15	9	24
	Diğer	0	4	4
	Toplam	50	50	100
30- 41	Seçilmeli	20	22	42
	Tayinle gelmeli	9	10	19
	Diğer	0	3	3
	Toplam	29	35	64
42-53	Seçilmeli	6	5	11
	Tayinle gelmeli	4	3	7
	Diğer	2	1	3
	Toplam	12	9	21
54-65	Seçilmeli	4	3	7
	Tayinle gelmeli	2	0	2
	Diğer	1	0	1
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Seçilmeli	1	2	3
	Tayinle gelmeli	1	1	2
	Toplam	2	3	5
Toplam	Seçilmeli	66	69	135
	Tayinle gelmeli	31	23	54
	Diğer	3	8	11
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı, yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=75,421a/42, p>0,05$).

Tablo 186. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli

Kaymakam nasıl görevlendirilmeli				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Seçilmeli	1	0	1
	Tayinle gelmeli	0	2	2
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Seçilmeli	4	0	4
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Seçilmeli	4	0	4
	Tayinle gelmeli	2	0	2
	Diğer	1	0	1
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Seçilmeli	15	2	17
	Tayinle gelmeli	6	3	9
	Diğer	2	1	3
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezun	Seçilmeli	32	53	85
	Tayinle gelmeli	19	15	34
	Diğer	0	6	6
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Tayinle gelmeli	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Seçilmeli	10	14	24
	Tayinle gelmeli	3	3	6
	Diğer	0	1	1
	Toplam	13	18	31
Toplam	Seçilmeli	66	69	135
	Tayinle gelmeli	31	23	54
	Diğer	3	8	11
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitime göre katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunları arasında hartumlular seçilmeli tercihlerin daha yüksektir ($\chi^2/df=71,121a/42$, $p<0,05$).

Tablo 187. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli

Kaymakam nasıl görevlendirilmeli				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Seçilmeli	19	0	19
	Tayinle gelmeli	8	2	10
	Toplam	27	2	29
İşveren	Seçilmeli	3	0	3
	Tayinle gelmeli	2	0	2
	Diğer	1	0	1
	Toplam	6	0	6
Memur	Seçilmeli	4	2	6
	Tayinle gelmeli	3	3	6
	Diğer	0	1	1
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Seçilmeli	6	53	59
	Tayinle gelmeli	5	15	20
	Diğer	0	6	6
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Seçilmeli	7	5	12
	Tayinle gelmeli	3	5	8
	Diğer	2	1	3
	Toplam	12	11	23
Emekli	Seçilmeli	1	14	15
	Tayinle gelmeli	2	3	5
	Diğer	0	1	1
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Seçilmeli	9	5	14
	Tayinle gelmeli	1	2	3
	Toplam	10	7	17
Öğrenci	Seçilmeli	10	14	24
	Tayinle gelmeli	4	3	7
	Toplam	14	17	31
İşsiz	Seçilmeli	7	3	10
	Tayinle gelmeli	3	4	7
	Toplam	10	7	17
Toplam	Seçilmeli	66	69	135
	Tayinle gelmeli	31	23	54
	Diğer	3	8	11
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Serbest meslek arasında hartumlular seçilmeli tercihlerin daha yüksektir. Sonuçlar, iki halkın seçimden yana olduklarını göstermektedir ($\chi^2/df=78,001a/42, p<0,05$).

Tablo 188. Kaymakam nasıl görevlendirilmeli

Kaymakam nasıl görevlendirilmeli				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Seçilmeli	1	3	4
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Seçilmeli	1	0	1
	Tayinle gelmeli	2	0	2
	Diğer	0	2	2
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Seçilmeli	7	1	8
	Tayinle gelmeli	3	1	4
	Diğer	0	1	1
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Seçilmeli	19	10	29
	Tayinle gelmeli	10	2	12
	Diğer	2	0	2
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Seçilmeli	24	24	48
	Tayinle gelmeli	6	8	14
	Diğer	1	0	1
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Seçilmeli	9	16	25
	Tayinle gelmeli	7	6	13
	Diğer	0	1	1
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Seçilmeli	1	7	8
	Tayinle gelmeli	3	4	7
	Diğer	0	3	3
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Seçilmeli	2	3	5
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Seçilmeli	1	4	5
	Diğer	0	1	1
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Seçilmeli	1	1	2
	Tayinle gelmeli	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Seçilmeli	66	69	135
	Tayinle gelmeli	31	23	54
	Diğer	3	8	11
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelire göre katılımcıların kaymakam nasıl görevlendirilmeli sorusuna cevabı bakımından ilçeler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. İzmitliler Ortanın altı 2 seçilmeli tercihlerin daha yüksektir. Sonuçlar, iki halkın seçimden yana olduklarını göstermektedir ($\chi^2/df=66,521a/42$, $p<0,05$).

3.2.6. Bağımlılık Kültürü

Katılımcıların bağımlılık kültürü hakkındaki görüşleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 189. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	11	17	28
	birçok sendika olması	47	40	87
	Toplam	58	57	115
Kadın	temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	3	16	19
	birçok sendika olması	39	27	66
	Toplam	42	43	85
Toplam	temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	14	33	47
	birçok sendika olması	86	67	153
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki görüşleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Kadınlar arasında çok sendika izmitliler daha fazladır. İzmitliler ve Hartumlular tek bir yetkili sendika olmasını daha faydalı ve yararlıdır görüşündedir. birçok sendika olmasını uygun bulmaktadırlar ($\chi^2/df=52,289a/36$, $p<0,05$).

Tablo 190. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	8	17	25
	Birçok sendika olması	42	33	75
	Toplam	50	50	100
30 -41	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	13	15
	Birçok sendika olması	27	22	49
	Toplam	29	35	64
42 -53	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	2	3
	Birçok sendika olması	11	7	18
	Toplam	12	9	21
54-65	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	0	2
	Birçok sendika olması	5	3	8
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	1	2
	Birçok sendika olması	1	2	3
	Toplam	2	3	5
Toplam	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	14	33	47
	Birçok sendika olması	86	67	153
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirleri,yaş gruplarına göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. En büyük yüzde gençler arasındadır. İzmitler birçok sendika olması gerekir görüşündedirler ($\chi^2/df=50,289a/36$, $p<0,05$).

Tablo 191. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Birçok sendika olması	1	2	3
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Birçok sendika olması	4	0	4
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	3	0	3
	Birçok sendika olması	4	0	4
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	4	2	6
	Birçok sendika olması	19	4	23
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezun	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	4	26	30
	Birçok sendika olması	47	48	95
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Birçok sendika olması	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	3	5	8
	Birçok sendika olması	10	13	23
	Toplam	13	18	31
Toplam	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	14	33	47
	Birçok sendika olması	86	67	153
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyine göre katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. İzmit'te en büyük yüzde üniversite mezunları arasındadır. Bir çok sendika olması gerekir görüşündedirler. Bu, eğitim ne kadar yüksek olursa katılımın o kadar yüksek olduğunu gösterir. Diplomasızlar, tek bir yetkili sendika seçmemişler ($\chi^2/df=56,189/36, p<0,05$).

Tablo 192. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

İşçi sendikaları hakkındaki görüş				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	4	6
	Birçok sendika olması	25	10	35
	Toplam	27	14	41
İşveren	Birçok sendika olması	6	1	7
	Toplam	6	1	7
Memur	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	2	4
	Birçok sendika olması	5	4	9
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	0	26	26
	Birçok sendika olması	11	48	59
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	4	6
	Birçok sendika olması	10	7	17
	Toplam	12	11	21
Emekli	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	5	7
	Birçok sendika olması	1	13	14
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	1	2
	Birçok sendika olması	9	6	15
	Toplam	10	7	10
Öğrenci	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	3	5	8
	Birçok sendika olması	11	13	11
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	3	5
	Birçok sendika olması	8	4	12
	Toplam	10	7	17
Toplam	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	14	33	47
	Birçok sendika olması	86	67	153
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=53,123a/36, p<0,05$).

Tablo 193. İşçi sendikaları hakkındaki görüş

Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	0	1	1
	Birçok sendika olması	1	2	3
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	2	3
	Birçok sendika olması	2	0	2
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	0	1	1
	Birçok sendika olması	10	2	12
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	3	6	9
	Birçok sendika olması	28	6	34
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	6	11	17
	Birçok sendika olması	25	21	46
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	2	6	8
	Birçok sendika olması	14	17	31
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	5	6
	Birçok sendika olması	3	9	12
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	0	1	1
	Birçok sendika olması	2	2	4
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Birçok sendika olması	1	5	6
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	1	0	1
	Birçok sendika olması	0	3	3
	Toplam	1	3	4
Toplam	Temsil edecek tek bir yetkili sendika olmalıdır	14	33	47
	Birçok sendika olması	86	67	153
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre katılımcıların işçi sendikaları hakkındaki fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=59,101a/36, p<0,05$).

3.2.7. Siyasi Yetkinlik

Katılımcıların siyasi yetkinlik hakkındaki fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 194. Beş yıl sonra memleketin durumu

Beş yıl sonra memleketin durumu				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Daha kötüye	28	9	37
	Daha iyi	12	39	51
	Aynı kalacak	18	9	27
	Toplam	58	57	115
Kadın	Daha kötüye	25	7	32
	Daha iyi	7	32	39
	Aynı kalacak	10	4	14
	Toplam	42	43	85
Toplam	Daha kötüye	53	16	69
	Daha iyi	19	71	90
	Aynı kalacak	28	13	41
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu göstermektedir. Sudan gençliği daha iyimeserdir ($\chi^2/df=17,254a/8$, $p<0,05$).

Tablo 195. Beş yıl sonra memleketin durumu

Beş yıl sonra memleketin durumu				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Daha kötüye	29	5	34
	Daha iyi	8	42	50
	Aynı kalacak	13	3	16
	Toplam	50	50	100
30- 41	Daha kötüye	12	9	21
	Daha iyi	7	19	26
	Aynı kalacak	10	7	17
	Toplam	29	35	64
42-53	Daha kötüye	5	2	7
	Daha iyi	3	6	9
	Aynı kalacak	4	1	5
	Toplam	12	9	21
54-65	Daha kötüye	5	0	5
	Daha iyi	1	2	3
	Aynı kalacak	1	1	2
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Daha kötüye	2	0	2
	Daha iyi	0	2	2
	Aynı kalacak	0	1	1
	Toplam	2	3	5
Toplam	Daha kötüye	53	16	69
	Daha iyi	19	71	90
	Aynı kalacak	28	13	41
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumu dair fikirleri, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Hartumlular izmitlilerden gençlerinde daha iyimeserdir ($\chi^2/df=17,004a/8, p<0,05$).

Tablo 196. Beş yıl sonra memleketin durumu

Beş yıl sonra memleketin durumu				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Daha iyi	0	2	2
	Aynı kalacak	1	0	1
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Daha kötüye	1	0	1
	Daha iyi	2	0	2
	Aynı kalacak	1	0	1
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Daha kötüye	3	0	3
	Daha iyi	2	0	2
	Aynı kalacak	2	0	2
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Daha kötüye	10	2	12
	Daha iyi	7	4	11
	Aynı kalacak	6	0	6
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	Daha kötüye	32	11	43
	Daha iyi	6	51	57
	Aynı kalacak	13	12	25
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Aynı kalacak	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Daha kötüye	7	1	8
	Daha iyi	2	16	18
	Aynı kalacak	4	1	5
	Toplam	13	18	31
Toplam	Daha kötüye	53	16	69
	Daha iyi	19	71	90
	Aynı kalacak	28	13	41
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyine göre katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunu arasında hartumlular daha iyi orını yüksektir ($\chi^2/df=18,234a/8$, $p<0,05$).

Tablo 197. Beş yıl sonra memleketin durumu

Beş yıl sonra memleketin durumu				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Daha kötüye	14	0	14
	Daha iyi	6	2	8
	Aynı kalacak	7	0	7
	Toplam	27	2	29
İşveren	Daha kötüye	4	0	4
	Daha iyi	2	0	2
	Toplam	6	0	6
Memur	Daha kötüye	5	2	7
	Daha iyi	2	4	6
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Daha kötüye	6	11	17
	Daha iyi	0	51	51
	Aynı kalacak	5	12	17
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Daha kötüye	7	0	7
	Daha iyi	2	6	8
	Aynı kalacak	3	5	8
	Toplam	12	11	23
Emekli	Daha kötüye	2	1	3
	Daha iyi	1	16	17
	Aynı kalacak	0	1	1
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Daha kötüye	4	1	5
	Daha iyi	2	1	3
	Aynı kalacak	4	0	4
	Toplam	10	2	12
Öğrenci	Daha kötüye	7	1	8
	Daha iyi	2	16	18
	Aynı kalacak	5	1	6
	Toplam	14	18	32
İşsiz	Daha kötüye	4	0	4
	Daha iyi	2	5	7
	Aynı kalacak	4	2	6
	Toplam	10	7	17
Toplam	Daha kötüye	53	16	69
	Daha iyi	19	71	90
	Aynı kalacak	28	13	41
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Serbest meslek arasında hartumlular daha iyi orını yüksektir ($\chi^2/df=19,154a/8, p<0,05$).

Tablo 198. Beş yıl sonra memleketin durumu

Beş yıl sonra memleketin durumu				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Daha kötüye	1	0	4
	Daha iyi	0	3	3
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Daha kötüye	1	0	1
	Daha iyi	2	2	4
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Daha kötüye	3	1	4
	Daha iyi	1	2	3
	Aynı kalacak	6	0	6
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Daha kötüye	21	5	26
	Daha iyi	4	5	9
	Aynı kalacak	6	2	8
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Daha kötüye	18	5	23
	Daha iyi	7	21	28
	Aynı kalacak	6	6	12
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Daha kötüye	6	3	9
	Daha iyi	4	17	21
	Aynı kalacak	6	3	9
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Daha kötüye	1	1	2
	Daha iyi	1	12	13
	Aynı kalacak	2	1	3
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Daha kötüye	0	0	0
	Daha iyi	0	3	3
	Aynı kalacak	2	0	2
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Daha kötüye	1	0	1
	Daha iyi	0	4	4
	Aynı kalacak	0	1	1
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Daha kötüye	1	1	2
	Daha iyi	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Daha kötüye	53	71	124
	Daha iyi	19	16	35
	Aynı kalacak	28	13	41
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre katılımcıların beş yıl sonra memleketin durumuna dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=14,104a/8$, $p<0,05$).

3.2.8. Siyaseti Etkileme Gücüne İnanç

Katılımcıların siyaseti etkileme gücüne inançlarına dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 199. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

Hükümete ses duyurmak mümkün değil				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Tamamen yanlış katılmam	10	24	34
	Kısmen yanlış katılmam)	19	10	29
	Kararsızım	6	6	12
	Kısmen doğru katılırim	14	9	23
	Tamamen doğru katılırim	9	8	17
	Toplam	58	57	115
Kadın	Tamamen yanlış katılmam	8	14	22
	Kısmen yanlış katılmam)	13	11	24
	Kararsızım	8	5	13
	Kısmen doğru katılırim	7	9	16
	Tamamen doğru katılırim	6	4	10
	Toplam	42	43	85
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	18	38	56
	Kısmen yanlış katılmam)	32	21	53
	Kararsızım	14	11	25
	Kısmen doğru katılırim	21	18	39
	Tamamen doğru katılırim	15	12	27
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların hükümete ses duyurmaya fikirleri cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=48,354a/8$, $p<0,05$).

Tablo 200. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

Hükümete ses duyurmak mümkün değil				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Tamamen yanlış katılmam	7	18	25
	Kısmen yanlış katılmam)	17	10	27
	Kararsızım	7	4	11
	Kısmen doğru katılırim	14	10	24
	Tamamen doğru katılırim	5	8	13
	Toplam	50	50	100
30-41	Tamamen yanlış katılmam	8	13	21
	Kısmen yanlış katılmam)	9	9	18
	Kararsızım	3	5	8
	Kısmen doğru katılırim	4	6	10
	Tamamen doğru katılırim	5	2	7
	Toplam	29	35	64
42-53	Tamamen yanlış katılmam	3	4	7
	Kısmen yanlış katılmam	4	0	4
	Kararsızım	2	1	3
	Kısmen doğru katılırim	1	2	3
	Tamamen doğru katılırim	2	2	4
	Toplam	12	9	21
54-65	Tamamen yanlış katılmam	0	2	2
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Kararsızım	2	1	3
	Kısmen doğru katılırim	2	0	2
	Tamamen doğru katılırim	2	0	2
	Toplam	7	3	10
65 yaşüstü	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	2	3
	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	2	3	5
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	18	38	56
	Kısmen yanlış katılmam	32	21	53
	Kararsızım	14	11	25
	Kısmen doğru katılırim	21	18	39
	Tamamen doğru katılırim	15	12	27
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirleri, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirlerinde ilçeğe göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=48,004a/8$, $p<0,05$).

Tablo 201. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

Hükümete ses duyurmak mümkün değil				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Tamamen yanlış katılmam	1	2	3
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Tamamen yanlış katılmam	1	0	1
	Kısmen yanlış katılmam)	3	0	3
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Tamamen yanlış katılmam	1	0	1
	Kısmen yanlış katılmam)	2	0	2
	Kararsızım	2	0	2
	Tamamen doğru katılırim	2	0	2
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Tamamen yanlış katılmam	4	3	7
	Kısmen yanlış katılmam)	7	0	7
	Kararsızım	4	2	6
	Kısmen doğru katılırim	5	0	5
	Tamamen doğru katılırim	3	1	4
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	Tamamen yanlış katılmam	11	27	38
	Kısmen yanlış katılmam)	17	17	34
	Kararsızım	5	8	13
	Kısmen doğru katılırim	9	15	24
	Tamamen doğru katılırim	9	7	16
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Tamamen yanlış katılmam	0	6	6
	Kısmen yanlış katılmam)	3	4	7
	Kararsızım	3	1	4
	Kısmen doru katılırim	6	3	9
	Tamamen doğru katılırim	1	4	5
	Toplam	13	18	31
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	18	38	56
	Kısmen yanlış katılmam)	32	21	53
	Kararsızım	14	11	25
	Kısmen doğru katılırim	21	18	39
	Tamamen doğru katılırim	15	12	27
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyine göre katılımcıların hükümete ses duyurmayadair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunu arasında hartumlular Tamamen yanlış katılmam izmitlilerden daha fazladır ($\chi^2/df=41,224a/8$, $p<0,05$).

Tablo 202. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

Hükümete ses duyurmak mümkün değil				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Tamamen yanlış katılmam	6	6	12
	Kısmen yanlış katılmam	13	1	14
	Kararsızım	5	1	6
	Kısmen doğru katılırim	2	2	2
	Tamamen doğru katılırim	1	4	5
	Toplam		27	14
İşveren	Tamamen yanlış katılmam	1	2	3
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Tamamen doğru katılırim	2	0	2
	Toplam		6	2
Memur	Tamamen yanlış katılmam	0	3	3
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Kararsızım	0	2	2
	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Tamamen doğru katılırim	5	1	6
	Toplam		7	6
Serbest meslek	Tamamen yanlış katılmam	1	27	28
	Kısmen yanlış katılmam	5	17	22
	Kararsızım	1	8	9
	Kısmen doğru katılırim	3	15	18
	Tamamen doğru katılırim	1	7	8
	Toplam		11	74
Esnaf	Tamamen yanlış katılmam	2	4	6
	Kısmen yanlış katılmam	2	2	4
	Kararsızım	2	2	4
	Kısmen doğru katılırim	3	3	6
	Tamamen doğru katılırim	3	0	3
	Toplam		12	11
Emekli	Tamamen yanlış katılmam	0	6	6
	Kısmen yanlış katılmam	0	4	4
	Kararsızım	1	1	2
	Kısmen doğru katılırim	1	3	4
	Tamamen doğru katılırim	1	4	5
	Toplam		3	18
Ev hanımı	Tamamen yanlış katılmam	4	2	6
	Kısmen yanlış katılmam	3	1	4
	Kısmen doğru katılırim	2	3	5
	Tamamen doğru katılırim	1	1	2
	Toplam		10	0
Öğrenci	Kısmen yanlış katılmam	3	6	9
	Kararsızım	3	4	12
	Kısmen doğru katılırim	7	1	8
	Tamamen doğru katılırim	1	3	4
	Toplam		14	4
İşsiz	Tamamen yanlış katılmam	4	4	8
	Kısmen yanlış katılmam	4	0	4
	Kararsızım	1	1	2
	Kısmen doğru katılırim	1	1	2
	Toplam		10	1
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	18	38	56
	Kısmen yanlış katılmam	32	21	53
	Kararsızım	14	11	25
	Kısmen doğru katılırim	21	18	39
	Tamamen doğru katılırim	15	12	27
	Toplam		100	100

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Serbest meslek arasında hartumlular Tamamen yanlış katılmam izmitlilerden daha fazladır ($\chi^2/df=46, 001a/8, p<0,05$).

Tablo 203. Hükümete ses duyurmak mümkün değil

Gelir durumu		Hükümete ses duyurmak mümkün değil		Toplam
		İlçe		
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Tamamen yanlış katılmam	0	3	3
	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Tamamen yanlış katılmam	0	2	2
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Toplam	3	2	5
Ortanımlı 1	Tamamen yanlış katılmam	3	1	4
	Kısmen yanlış katılmam	3	1	4
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	1	1	2
	Toplam	10	3	13
Ortanımlı 2	Tamamen yanlış katılmam	5	4	9
	Kısmen yanlış katılmam	8	6	14
	Kararsızım	6	1	7
	Kısmen doğru katılırim	8	0	8
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Tamamen yanlış katılmam	6	11	17
	Kısmen yanlış katılmam	11	4	15
	Kararsızım	1	4	5
	Kısmen doğru katılırim	8	8	16
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Tamamen yanlış katılmam	4	8	12
	Kısmen yanlış katılmam	6	3	9
	Kararsızım	4	3	7
	Kısmen doğru katılırim	1	8	9
	Toplam	16	23	39
Ortanınıüstü 1	Tamamen yanlış katılmam	0	5	5
	Kısmen yanlış katılmam	1	3	4
	Kararsızım	1	2	3
	Kısmen doğru katılırim	2	1	3
	Toplam	4	14	18
Ortanınıüstü 2	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	2	3
	Kararsızım	1	0	1
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Tamamen yanlış katılmam	0	2	2
	Kısmen yanlış katılmam	0	2	2
	Kararsızım	0	1	1
	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Tamamen doğru katılırim	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	18	38	56
	Kısmen yanlış katılmam	32	21	53
	Kararsızım	14	11	25
	Kısmen doğru katılırim	21	18	39
	Toplam	15	12	27
		100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre katılımcıların hükümete ses duyurmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=58,654a/8$, $p<0,05$).

Tablo 204. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Tamamen yanlış katılmam	7	16	23
	Kısmen yanlış katılmam	10	12	22
	Kararsızım	4	2	6
	Kısmen doğru katılırim	23	11	34
	Tamamen doğru katılırim	14	16	30
	Toplam	58	57	115
Kadın	Tamamen yanlış katılmam	3	5	8
	Kısmen yanlış katılmam	12	8	20
	Kararsızım	7	6	13
	Kısmen doğru katılırim	10	12	22
	Tamamen doğru katılırim	10	12	22
	Toplam	42	43	85
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	10	21	31
	Kısmen yanlış katılmam	22	20	42
	Kararsızım	11	8	19
	Kısmen doğru katılırim	33	23	56
	Tamamen doğru katılırim	24	28	52
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirleri, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=54,115a/8$, $p<0,05$).

Tablo 205. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	Tamamen yanlış katılmam	6	12	18
	Kısmen yanlış katılmam	11	8	19
	Kararsızım	4	2	6
	Kısmen doğru katılırim	17	11	28
	Tamamen doğru katılırim	12	17	29
	Toplam	50	50	100
30-41	Tamamen yanlış katılmam	3	7	10
	Kısmen yanlış katılmam	9	7	16
	Kararsızım	4	4	8
	Kısmen doğru katılırim	6	11	17
	Tamamen doğru katılırim	7	6	13
	Toplam	29	35	64
42-53	Tamamen yanlış katılmam	1	1	2
	Kısmen yanlış katılmam	2	3	5
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	5	1	6
	Tamamen doğru katılırim	3	4	7
	Toplam	12	9	21
54-65	Kısmen yanlış katılmam	0	2	2
	Kararsızım	2	1	3
	Kısmen doğru katılırim	4	0	4
	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kararsızım	0	1	1
	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Tamamen doğru katılırim	1	1	2
	Toplam	2	3	5
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	10	21	31
	Kısmen yanlış katılmam	22	20	42
	Kararsızım	11	8	19
	Kısmen doğru katılırim	33	23	56
	Tamamen doğru katılırim	24	28	52
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirleri, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=55,654a/8$, $p<0,05$).

Tablo 206. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	Kısmen yanlış katılmam	0	1	1
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	0	1	1
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	Kısmen yanlış katılmam	3	0	3
	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	Tamamen yanlış katılmam	1	0	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	4	0	4
	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	Tamamen yanlış katılmam	3	0	3
	Kısmen yanlış katılmam	3	2	5
	Kararsızım	4	2	6
	Kısmen doğru katılırim	10	0	10
	Tamamen doğru katılırim	3	2	5
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	Tamamen yanlış katılmam	6	16	22
	Kısmen yanlış katılmam	12	12	24
	Kararsızım	4	6	10
	Kısmen doğru katılırim	16	17	33
	Tamamen doğru katılırim	13	23	36
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	Tamamen doğru katılırim	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	Tamamen yanlış katılmam	0	5	5
	Kısmen yanlış katılmam	3	5	8
	Kararsızım	2	0	2
	Kısmen doğru katılırim	3	5	8
	Tamamen doğru katılırim	5	3	8
	Toplam	13	18	31
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	10	21	31
	Kısmen yanlış katılmam	22	20	42
	Kararsızım	11	8	19
	Kısmen doğru katılırim	33	23	56
	Tamamen doğru katılırim	24	28	52
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirleri, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyine göre katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Üniversite mezunu arasında hartumlular Tamamen doğru katılırim izmitlilerden daha fazladır ($\chi^2/df=56,214a/8$, $p<0,05$).

Tablo 207. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır				
Sosyal sınıf		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	Tamamen yanlış katılmam	5	3	8
	Kısmen yanlış katılmam	6	3	9
	Kararsızım	3	0	3
	Kısmen doğru katılırim	10	4	14
	Tamamen doğru katılırim	3	4	7
	Toplam	27	14	41
İşveren	Kararsızım	2	0	2
	Kısmen doğru katılırim	1	1	2
	Tamamen doğru katılırim	3	0	3
	Toplam	6	1	7
Memur	Kısmen yanlış katılmam	1	2	3
	Kararsızım	0	2	2
	Kısmen doğru katılırim	1	0	1
	Tamamen doğru katılırim	5	2	7
	Toplam	7	6	13
Serbest meslek	Tamamen yanlış katılmam	2	16	18
	Kısmen yanlış katılmam	0	12	12
	Kararsızım	1	6	7
	Kısmen doğru katılırim	6	17	23
	Tamamen doğru katılırim	2	23	25
	Toplam	11	74	85
Esnaf	Tamamen yanlış katılmam	1	1	2
	Kısmen yanlış katılmam	5	3	8
	Kısmen doğru katılırim	4	1	5
	Tamamen doğru katılırim	2	4	6
	Toplam	12	2	14
Emekli	Tamamen yanlış katılmam	0	5	5
	Kısmen yanlış katılmam	0	5	5
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılırim	1	5	6
	Tamamen doğru katılırim	1	3	4
	Toplam	3	18	21
Ev hanımı	Tamamen yanlış katılmam	1	1	2
	Kısmen yanlış katılmam	5	1	6
	Kısmen doğru katılırim	3	1	4
	Tamamen doğru katılırim	1	2	3
	Toplam	10	2	12
Öğrenci	Kısmen yanlış katılmam	3	5	3
	Kararsızım	2	5	2
	Kısmen doğru katılırim	3	0	3
	Tamamen doğru katılırim	6	5	6
	Toplam	14	3	14
İşsiz	Tamamen yanlış katılmam	1	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	2	2	2
	Kararsızım	2	0	2
	Kısmen doğru katılırim	4	2	4
	Tamamen doğru katılırim	1	2	1
	Toplam	10	7	10
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	10	21	31
	Kısmen yanlış katılmam	22	20	42
	Kararsızım	11	8	19
	Kısmen doğru katılırim	33	23	56
	Tamamen doğru katılırim	24	28	52
Toplam	100	100	200	

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirleri, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Serbest meslek arasında hartumlular Tamamen doğru katılım izmitlilerden daha fazladır ($\chi^2/df=50,104a/8, p<0,05$).

Tablo 208. Etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır

Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	Kısmen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen doğru katılım	0	2	2
	Tamamen doğru katılım	1	0	1
	Toplam	1	3	4
Yoksul ve güçsüz	Tamamen yanlış katılmam	0	2	2
	Kısmen yanlış katılmam	1	0	1
	Tamamen doğru katılım	2	0	2
	Toplam	3	2	5
Ortanın altı 1	Tamamen yanlış katılmam	1	1	2
	Kısmen yanlış katılmam	3	0	3
	Kararsızım	3	1	4
	Kısmen doğru katılım	1	1	2
	Tamamen doğru katılım	2	0	2
	Toplam	10	3	13
Ortanın altı 2	Tamamen yanlış katılmam	3	1	4
	Kısmen yanlış katılmam	7	3	10
	Kararsızım	4	1	5
	Kısmen doğru katılım	12	5	17
	Tamamen doğru katılım	5	2	7
	Toplam	31	12	43
Orta 1	Tamamen yanlış katılmam	1	5	6
	Kısmen yanlış katılmam	7	10	17
	Kararsızım	1	2	3
	Kısmen doğru katılım	12	6	18
	Tamamen doğru katılım	10	9	19
	Toplam	31	32	63
Orta 2	Tamamen yanlış katılmam	4	8	12
	Kısmen yanlış katılmam	2	2	4
	Kararsızım	1	1	2
	Kısmen doğru katılım	6	5	11
	Tamamen doğru katılım	3	7	10
	Toplam	16	23	39
Ortanın üstü 1	Tamamen yanlış katılmam	1	2	3
	Kısmen yanlış katılmam	0	2	2
	Kararsızım	1	3	4
	Kısmen doğru katılım	1	2	3
	Tamamen doğru katılım	1	5	6
	Toplam	4	14	18
Ortanın üstü 2	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	1	2
	Kararsızım	1	0	1
	Kısmen doğru katılım	0	1	1
	Toplam	2	3	5
Zengin ve güçlü	Tamamen yanlış katılmam	0	1	1
	Kısmen yanlış katılmam	1	1	2
	Tamamen doğru katılım	0	3	3
	Toplam	1	5	6
En zengin ve güçlü	Kısmen doğru katılım	1	1	2
	Tamamen doğru katılım	0	2	2
	Toplam	1	3	4
Toplam	Tamamen yanlış katılmam	10	21	31
	Kısmen yanlış katılmam	22	20	42
	Kararsızım	11	8	19
	Kısmen doğru katılım	33	23	56
	Tamamen doğru katılım	24	28	52
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirleri, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre katılımcıların etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaya dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2/df=54,151a/8$, $p<0,05$).

3.2.9. Yerel Kültür

Katılımcıların yerel kültüre dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri, sosyal sınıf ve gelir durumuna göre farklılaşmaktadır.

Tablo 209. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

İnsanlara genelde güvenilebilir mi?				
Cinsiyet		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Erkek	Güvenilebilir	13	15	28
	Güvenilemez	45	42	87
	Toplam	58	57	115
Kadın	Güvenilebilir	7	14	21
	Güvenilemez	35	29	64
	Toplam	42	43	85
Toplam	güvenilebilir	20	29	49
	güvenilemez	80	71	151
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere insanlara genelde güvene dair fikirler, cinsiyete göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, cinsiyete göre katılımcıların insanlara genelde güvene dair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=81,654a/8$, $p>0,05$).

Tablo 210. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

İnsanlara genelde güvenilebilir mi?				
Yaş		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
18-29	güvenilebilir	8	14	22
	güvenilemez	42	36	79
	Toplam	50	50	100
30 -41	güvenilebilir	8	13	21
	güvenilemez	21	22	43
	Toplam	29	35	64
42 -53	güvenilebilir	3	1	4
	güvenilemez	9	8	17
	Toplam	12	9	21
54-65	güvenilebilir	1	0	1
	güvenilemez	6	3	9
	Toplam	7	3	10
65 yaş üstü	güvenilebilir	0	10	12
	güvenilemez	2	3	5
	Toplam	2	13	15
Toplam	güvenilebilir	20	29	49
	güvenilemez	80	71	151
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere insanlara genelde güvene dair fikirler, yaşa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, yaşa göre katılımcıların insanlara genelde güvenedair fikirlerinde ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=80,004a/8$, $p>0,05$).

Tablo 211. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

İnsanlara genelde güvenilebilir mi?				
Eğitim durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
Diplomasız	güvenilebilir	0	1	1
	güvenilemez	1	1	2
	Toplam	1	2	3
İlkokul mezunu	güvenilebilir	2	0	4
	güvenilemez	2	0	2
	Toplam	4	0	4
Ortaokul mezunu	güvenilebilir	1	0	1
	güvenilemez	6	0	6
	Toplam	7	0	7
Lise mezunu	güvenilebilir	7	0	7
	güvenilemez	16	6	22
	Toplam	23	6	29
Üniversite mezunu	güvenilebilir	8	23	31
	güvenilemez	43	51	94
	Toplam	51	74	125
Lise öğrencisi	güvenilebilir	0	0	0
	güvenilemez	1	0	1
	Toplam	1	0	1
Üniversite öğrencisi	güvenilebilir	2	5	7
	güvenilemez	11	13	24
	Toplam	13	18	31
Toplam	güvenilebilir	20	29	49
	güvenilemez	80	71	151
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere insanlara genelde güvene dair fikirler, eğitim seviyesine göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, eğitim düzeyine göre katılımcıların insanlara genelde güvenilene dair fikirlerinin ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Hartumlular üniversite mezunu arasında güvenmediğini orını izmitlilerden daha yüksektir ($\chi^2/df=78,601a/8$, $p<0,05$).

Tablo 212. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

İnsanlara genelde güvenilebilir mi?				
Sosyal sınıf		ilçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
İşçi	güvenilebilir	7	4	11
	güvenilemez	20	10	30
	Toplam	27	14	41
İşveren	güvenilebilir	2	2	4
	güvenilemez	4	0	4
	Toplam	6	2	8
Memur	güvenilebilir	1	5	6
	güvenilemez	6	15	21
	Toplam	7	20	27
Serbest meslek	güvenilebilir	1	6	7
	güvenilemez	6	12	18
	Toplam	7	18	25
Esnaf	güvenilebilir	2	3	5
	güvenilemez	9	8	17
	Toplam	12	11	22
Emekli	güvenilebilir	2	2	4
	güvenilemez	10	0	10
	Toplam	12	2	14
Ev hanımı	güvenilebilir	0	1	1
	güvenilemez	3	2	5
	Toplam	13	3	6
Öğrenci	güvenilebilir	2	6	8
	güvenilemez	12	13	25
	Toplam	14	19	33
İşsiz	güvenilebilir	1	2	3
	güvenilemez	0	5	5
	Toplam	10	7	17
Toplam	güvenilebilir	20	29	49
	güvenilemez	80	71	151
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere insanlara genelde güvenedair fikirler, sosyal sınıfa göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, sosyal sınıfa göre katılımcıların insanlara genelde güvene mi dair fikirlerinin ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=75,614a/8$, $p<0,05$).

Tablo 213. İnsanlara genelde güvenilebilir mi?

İnsanlara genelde güvenilebilir mi?				
Gelir durumu		İlçe		Toplam
		İzmit	Hartum	
En yoksul ve güçsüz	güvenilebilir	7	4	11
	güvenilemez	20	10	30
	Toplam	27	14	41
Yoksul ve güçsüz	güvenilebilir	2	2	4
	güvenilemez	4	0	4
	Toplam	6	2	8
Ortanın altı 1	güvenilebilir	1	5	6
	güvenilemez	6	15	21
	Toplam	7	20	27
Ortanın altı 2	güvenilebilir	1	6	7
	güvenilemez	6	12	18
	Toplam	7	18	25
Orta 1	güvenilebilir	2	3	5
	güvenilemez	9	8	17
	Toplam	12	11	22
Orta 2	güvenilebilir	2	2	4
	güvenilemez	10	0	10
	Toplam	12	2	14
Ortanın üstü 1	güvenilebilir	0	1	1
	güvenilemez	3	2	5
	Toplam	13	3	6
Ortanın üstü 2	güvenilebilir	2	6	8
	güvenilemez	12	13	25
	Toplam	14	19	33
Zengin ve güçlü	güvenilebilir	1	2	3
	güvenilemez	0	5	5
	Toplam	10	7	17
En zengin ve güçlü	güvenilebilir	1	0	1
	güvenilemez	0	3	3
	Toplam	1	3	4
Toplam	güvenilebilir	20	29	49
	güvenilemez	86	71	151
	Toplam	100	100	200

Yukarıdaki tabloda da görüleceği üzere insanlara genelde güvene dair fikirler, gelir durumuna göre farklılaşıyor mu sorusuna cevap aramak üzere veriler, ki kare testine tabi tutulmuştur. Bulgular, gelir durumuna göre katılımcıların insanlara genelde güvenedair fikirlerinin ilçeye göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir ($\chi^2/df=83,114a/8, p<0,05$).

SONUÇ

Tezde demokrasinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde işletilmesi için bir gereklilik olan siyasi kültür kapsamındaki konular ve gelişmeler hakkında kamuoyu görüşleri, Kocaeli'nin İzmit ve Hartum'un Hartum ilçeleri bağlamında incelenmiştir. İzmit ve Hartum bölgelerinde başlıklar altında belirlenen ve hipotezler doğrultusunda halkın siyasi kültürünün özellikleri hakkında bilgi verebildikleri ve neyin ne olduğuna dair ipuçları verebildikleri göz önünde bulundurularak değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışma demokratik siyasi kültürü geliştirmek ve güçlendirmek için yapılmıştır.

Siyasi karar alma bakımından Türkiye ve Sudan'ın özelliklerinde farklılık vardır. Son seçimde İzmit'te 83 kişi oy kullanmıştır. Hartum'da 72 kişi son seçimde oy kullanmamıştır. İzmit halkının % 64'ü siyasi partiye katılmayı düşünmemektedir. Hartumluların ise % 47'si siyasi partiye katılmayı düşünmemektedir.

Demokrasi en iyi yönetim biçimi olması ve çoğunluğun istediği her şeyin olmasının demokrasi ile ilişkisine dair fikirlerin biraz veya ilişkili toplamında Hartum halkı daha ilişkili görülmektedir. İşçi sendikaları hakkındaki görüşte Hartumlular tek bir yetkili sendika olmasının daha faydalı ve yararlı olduğu görüşündedir. İzmitliler de bir çok sendika olmasını tercih etmektedirler.

Siyasi yetkinlik bakımından Türkiye ve Sudan'ın benzerlikleri ve farklılıkları vardır. Beş yıl sonra memleketin durumu hakkında Sudan gençliği daha kötümserdir. Hükümete ses duyurmak mümkün değil ve etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır anlayışında İzmit halkının tamamen doğru ya da kısmen doğru oranı oldukça yüksektir. Hartum halkının tamamen yanlış ya da kısmen yanlış oranı oldukça yüksektir.

Siyasi yapım süreci bakımından Türkiye ve Sudan'ın önemli benzerlikleri vardır. İnsanlara genelde güvende İzmit ve Hartum halkının kolay kolay başkalarına güvenmediği anlaşılmaktadır.

Siyasi katılım bakımından İzmit halkının seçimlere siyasi katılımının yüksek düzeyde olması siyasi farkındalık gösteriyor. Ayrıca İzmit halkı, seçimler, siyasi partiler ve siyasi hayata katılım yoluyla demokratik dönüşümün önemini göstermektedir.

Hartum'da siyasi sistem konusunda şeffaflık ve güvenilirlik eksikliği var. Bunun sebebi halkın seçimlere ve siyasi partilere katılmamasıdır. Hartum'da siyasi katılım biçimi gelenekseldir. Kabile sisteminden ve İngiliz sömürgeciliğinden etkilenmektedir.

İzmitlilerin % 30'u kendilerini öncelikle Kocaeli'nin yaşadığı ilçenin bir parçası olarak görmek istemektedir. Sadece % 4'ü Avrupa'nın parçası olunmalı görüşündedir. Katılımcılar % 24 kendilerini, Türkiye'nin bir parçası olarak hissediyorlar. Hatumluların % 38'i kendilerini Sudan'ın bir parçası olarak hissediyorlar. Hartumluların % 13'ü, kendilerini yaşadıkları ilçenin bir parçası olarak hissediyorlar. Sudan'ı, İslam dünyasının bir parçası görmek isteyenler % 14'tür. Bulgulara göre kendisini, İslam dünyasının bir parçası olarak görmeye Hatumlular, İzmitlilerden daha isteklidirler.

İzmitli katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin genel durumu konusunda olumsuz ve kötümser yaklaşımda olduğu görülmektedir. Memleketin genel gidişatının beş yıl sonrası ile bugünü karşılaştırdıklarında İzmitliler daha kötüye gidildiğini düşünmektedirler (% 53). Memleketin durumunun beş yıl sonra daha iyiye gideceğini düşünenlerin oranı % 19'dur. Memleketin genel durumunun aynı düzeyde kalacağını ve değişmeyeceğini düşünenler % 28'dir. Genel olarak İzmitliler, gelecek beş yıla ilişkin kötümser bir tutum benimseyerek memleketin daha olumsuz durum yaşayacağını düşünmektedirler.

Hartumlu katılımcıların büyük bir bölümünün ülkenin genel durumu konusunda olumlu ve iyimser yaklaşımda olduğu görülmektedir. Memleketin genel gidişatının beş yıl sonrası ile bugünü karşılaştırdıklarında daha kötüye gidildiğini düşünenlerin oranı % 19'dur. Memleketin durumunun beş yıl sonra daha iyiye gideceğini düşünenlerin oranı % 71'dir. Memleketin genel durumunun aynı düzeyde kalacağını ve değişmeyeceğini düşünenler % 13'tür. Genel olarak Hartumlular, gelecek beş yıla ilişkin iyimser bir tutum benimseyerek memleketin daha iyi duruma gittiğini düşünmektedirler. Sudanlılar arasındaki büyük iyimserlik yüzdesi, son devrim ve harekettten sonra yüksek umutların sonucudur.

Son seçimde oy kullanma ile ilgili olarak istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardır. İzmit ve Hartum'daki seçim sonuçları, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve

sosyal sınıfa göre farklılaşma göstermektedir. İzmit ve Hartum'daki seçimlere göre Hartumluların katılımının daha zayıf olduğu görülmektedir.

İzmitli katılımcıların % 83'ü son yapılan seçimlerde oy kullandığını belirtirken sadece % 17'si oy kullanmadığını belirtmiştir. Bulgular, İzmitlilerin %0,83'ünün seçimlerde oy kullanarak hem vatandaşlık görevlerini hem de demokrasinin bir gerekliliğini yerine getirdiğini ve bunu önemsediklerini göstermektedir.

Hartumlu katılımcıların sadece % 28'i son yapılan seçimlerde oy kullandığını belirtirken % 72 oy kullanmadığını belirtmiştir. Bulgular, Hartumluların % 72'sinin seçimlerde oy kullanmadığını gösteriyor. Sonuç, hem siyasi sisteme inanmadıklarını hem de siyasi sistemin ne kadar zayıf olduğunu göstermektedir. Sudan'da en son yapılan seçim 2015'tedir. İzmitlilerden en çok gençler, oy kullandı.

Siyasete ilgi düzeyi ile ilgili sonuçlara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur. Anket sonuçlarına göre Hartum halkı, İzmit halkına göre daha çok yakından ilgili görülmektedir. İzmit ve Hartum'da yaşayanların yaklaşık dörtte biri siyasete az ya da çok ilgi duymaktadır ve siyaseti önemli bulduklarını belirtmektedirler.

Katılımcıların siyasi partiye üye olmakla ilgili görüşleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa göre farklılaşmaktadır. İstatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Bulgular, İzmitli katılımcıların % 14'ü oluşturan bir bölümünün “evet, oldum” cevabı vererek siyasete katılma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcıların %0,22'sidir. % 64 ise herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini belirtmektedir. İzmitli katılımcıların siyasi parti üyeliği zayıf görülmektedir.

Hartum'lu katılımcıların % 31'lik bir bölümü, “evet, oldum” cevabı vererek siyasete katılma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Herhangi bir siyasî partiye üye olmadığını ancak olabileceğini belirtenlerin sayısı katılımcıların %22'sidir. %47 ise herhangi bir siyasî partiye üye olmayı hiç düşünmediğini belirtmektedir. Siyasi katılımın pek çok türü bulunmaktadır. Siyasî partilere üyelik veya buralarda faaliyet

gösterme, siyasi katılım tiplerinden yalnızca biridir. Hartumlu katılımcıların siyasi partiye üyelik isteği yüksek görülmektedir.

Katılımcıların demokrasilerde ekonomi kötü işler görüşü, cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa göre farklılaşmamaktadır. Bulgular, İzmitlilerin ve Hartumluların demokrasi rejiminin her ne kadar ufak tefek problemleri içinde barındırsa da kamu düzeninin hak ve özgürlüklerin hatta ekonomilerin istikrarının sağlanması açısından diğer yönetim biçimlerinden daha iyi olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Katılımcıların demokrasilerde kararsızlık ve vıdı vıdı çok fazla olur fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyleri ve sosyal sınıfa göre farklılaşmamaktadır. İki halk katılmam yönünde büyük bir oran belirmişlerdir.

Katılımcıların demokrasinin en iyi yönetim biçimi olduğuna dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa göre farklılaşmamaktadır. Ayrıca yaş gruplarında arasında Hartum gençliği daha fazladır. Eğitim seviyesine göre üniversite mezunu Hartumlular, daha fazla oranda kesinlikle katılım ve katılım demişlerdir.

Katılımcıların kaymakamın görevlendirilmesi konusuna dair fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa göre farklılaşmamaktadır. İzmitliler ve Hartumlular iktidarın seçimle belirlenmesi ilkesine bağlı olduklarını göstermektedir. Bulgular, demokrasilerin daha doğru işleyebilmesi ve yerel yönetimlerde de halkın söz sahibi olabilmesi için İzmit ve Hartum halklarının kaymakamın halk tarafından seçilmesinin en doğru ve isabetli tercih olduğunu düşündüğünü göstermektedir.

Katılımcıların güçlü bir lider hakkındaki fikirleri; cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve sosyal sınıfa göre farklılaşmamaktadır.

İzmit halkının son yıllarda askeri darbelerin olumsuz etkilerini göz önünde bulundurarak ülkede uygulanacak siyasi sistemler açısından olumsuz askeri yönetimin doğru olmayacağı görüşünü paylaştığı görülmektedir. İzmit halkının yaklaşık dörtte biri, ülkenin hükümetten ziyade uzmanların karar verme sürecine tabii olduğu ya da yalnızca bir liderin parlamento ya da halk oylamasının oluşturduğu seçimler olmaksızın yürüttüğü yönetim tarzını olumsuz bulmaktadır. İzmitlilere göre en doğru yönetim şeklinin demokratik siyasî sistemle yönetim

olduğu çok açıktır. İzmit'te halkının % 56'si demokratik yönetimin siyasistimler içinde en iyisi olduğunu düşünmektedir.

Bulgular, Hartum halkının yaklaşık dörtte birinin ülkenin hükümetten ziyade uzmanların karar verme sürecine tabii olduğu ya da yalnızca bir liderin parlamento ya da halk oylamasıyla oluşan seçimler olmaksızın yürütülen yönetim tarzına olumsuz bakmakta olduğunu göstermektedir. Hartumlulara göre en doğru yönetim şeklinin demokratik siyasî sistemle yönetim olduğu çok açıktır. Hartum'da halkın % 53'ü demokratik yönetimin siyasi sistemler içinde en iyisi olduğunu düşünmektedir. Türk halkı tarafındaki cevapların çoğu, çok iyi ile iyi arasında bulunmaktadır. Sudan'dakilerin çoğu, kararsızım ile iyi arasında bulunmaktadır. Sonuçlar, iki halkın demokrasiye ve seçimlere olan bağımlılığının büyük bir yüzde oluşturduğunu göstermektedir.

1956'daki bağımsızlıktan bugüne kadar Sudan, yedi askeri ve sivil hükümet tarafından yönetildi. En uzun dönemler, özgürlüklerin eşitsizliklerin ve birçok savaşın baskısını yaşayan askeri hükümetler dönemleridir. Bu nedenle Sudanlıların büyük bir yüzdesi askeri yönetimi reddetti. İzmit halkının son yıllarda askeri darbelerin olumsuz etkilerini göz önünde bulundurarak ülkede uygulanacak siyasi sistem açısından askeri yönetiminin doğru olmaması görüşünü paylaştığı görülmektedir. Katılımcıların demokratik bir siyasî sistemle yönetime dair fikirleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını görülmektedir. Türk halkının cevaplarının çoğu, çok iyi ile iyi arasında bulunmaktadır. Sudan'dakilerin çoğu, kararsızım ile iyi arasında bulunmaktadır. Çoğunluğun % 72 çok sayıda partinin rekabet ettiği çoğulcu ve özgürlükçü nitelikte bir siyasî düzeni desteklediklerini göstermektedir.

Türkiye'de 1946 yılından itibaren yaklaşık yetmiş yıldır çok partili düzen uygulanmasına rağmen İzmitli katılımcıların %14'ü tek partili bir rejimi uygun bulduklarını belirtmiştir. “Memleketinize iki parti yeter, fazlası zararlı oluyor” görüşünde olanlar ise % 14'tür.

İzmit'te her on kişiden ikisi iktidar için rekabetin olmadığı otoriter bir rejimden yana görüş bildirmiştir. Bulgular, İzmit halkının iktidar ve demokratik sistemin sürdürülmesinin çok partili sistem tarafından sağlanabileceğini ve yönetimin

hakkının çoğunluğuna ait olması gerektiğini düşünenlerin çoğunluğu oluşturduğunu göstermektedir.

Bulgular, Hartum halkından iktidar ve demokratik sistemin sürdürülmesinin iki partili sistem tarafından sağlanabileceğini ve yönetim hakkının çoğunluğa ait olması gerektiğini düşünenlerin çoğunluğu oluşturduğunu göstermektedir. Sudan halkı arasında siyasi partilerin zayıf olmasına askeri hükümetlerin devam etmesinin neden olduğuna inanmaktadır.

Katılımcıların dertleri kim daha iyi çözer konusundaki fikirlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. seçimle gelen yöneticilere, otoriter tercihtenarasında. Bulgular, İzmit halkının % 81 ve Hartum halkının % 92 seçimle gelen yöneticilere otoriter tercihten daha fazla güven duyduklarını ve Türkiye'nin ve Sudan'ın sorunlarını en iyi, seçimle gelen hükümetlerin çözebileceğine inandıklarını göstermektedir.

Katılımcıların herhangi bir derneğe üye olma fikirleri, ilçelere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Tek sendika veya bir çok sendika olması konusunda bulgular, İzmitli katılımcıların %75 gibi küçük bir bölümünün gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmamıştır. Sadece %25'i gönüllü kuruluş ya da derneklere üyedir. Gönüllü kuruluşlara katılım ilçede oldukça düşüktür.

İzmitliler, dost, arkadaş ve akrabalık ilişkilerine oldukça önem veren kimseler olarak karşımıza çıkmaktadırlar. İlçede aile merkezinde akrabalık, arkadaşlık gibi bağlara dayalı güven duygusunun daha yaygın olduğunu, aile ve akraba grupları ile temel teşkilatlanma ihtiyacını karşılamaktan kaynaklanan yardımlaşma ve dayanışma kültürünün gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Bu nedenle de sivil toplum kuruluşları hatta derneklere katılım oranı düşüktür. Buna karşılık Hartum'da sivil toplum kuruluşlarına hatta derneklere katılım oranı yüksektir. Hartumlu katılımcıların %44 gibi çoğunluğu oluşturan bir bölümünün gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olmadığını görülmektedir. %56'nın gönüllü kuruluş ya da derneklere üye olduğu görülmektedir. Gönüllü kuruluşlara katılım sayısı ilçede oldukça yüksektir.

Kendinizin ve ailenizin durumunu düşünürseniz ekonomik durumunuzu nasıl bulursunuz sorusunu yönelttik. Bulgular, İzmitli katılımcıların en yoksul ve zayıf basamağındaki değerlendirmelerinin %1 ile en zengin ve güçlü basamağındaki değerlendirmeleri %1 dolayındadır. %78'i kendini orta olarak, %10'u ortanın altında,

%4'ü ortanın üstünde, %3'ü zengin ve güçlü, %3'ü yoksul ve zayıf değerlendirmektedir.

Hartumlu katılımcıların en yoksul ve zayıf basamağındaki değerlendirmeleri %3, en zengin ve güçlü basamağındaki değerlendirmeleri %3'ü dolayındadır. %70'i kendini orta olarak, %3'ü ortanın altında, %12'si ortanın üstünde, %2'si zengin ve güçlü, %4'ü yoksul ve zayıf değerlendirmektedir.

Bulgular bize gösteriyor ki İzmitlilerin ve Hartumluların kendisinin ve ailesinin durumunu dikkate alarak yaptıkları puanlamada katılımcıların büyük çoğunluğu kendini orta ve ortanın üstünde konumlandırmaktadır.

Bulgular, Hartumlu katılımcıların büyük çoğunluğunun demokras iyi, bir siyasi yönetim biçimi olarak algıladıklarını göstermektedir. Çoğunluğun istediği her şeyin olması demokrasi ile ne kadar ilişkidir sorusuna aldığımız cevaplar, Hartum'da %55 çok ilişkili ve biraz ilişkili %27 gibi demokrasiyle az ya da çok ilişkili görmektedirler.

İzmitli katılımcılar, çok ilişkili (%35) ve biraz ilişkili (%23) çoğunluğun istediği her şeyin olmasını, demokrasiyle az ya da çok ilişkili görmektedirler. İlişkilisiz görenlerin oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Hartum halkı da çoğunluğun istediği her şeyin olmasını demokrasi ile çok ilişkili görmektedirler.

İşçi sendikaları konusunda katılımcılardan hangi görüşü daha doğru buldukları sorusuna cevaplar aldık. Bulgular, İzmitli katılımcıların % 86 “birbiriyle rekabet eden birçok sendika olmasının değişik fikirlerin dile getirilmesi ve seçim imkânı sağlaması bakımından yararlı olacağı” görüşünü doğru bulduklarını göstermiştir. “Birbiriyle rekabet eden birçok sendika olması, karışıklığa ve gereksiz çatışmalara yol açar. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır” görüşünü doğru bulanlar ise % 33'tür.

Hartumlu katılımcıların % 67'si birçok sendika olmalı görüşündedir. İşçileri temsil edecek tek bir sendika olmalıdır görüşünü doğru bulanlar ise % 33'tür. İzmitliler, Hartumlular birçok sendika olmasını tercih etmektedirler. birçok yetkili sendika olması daha faydalı ve yararlıdır.

Bir çok sendikanın olması görüşü bakımından yaşa göre en büyük yüzde gençler arasındaydı. Gençler bir çok sendika olmasını tercih etmişlerdir. Eğitime

göre en büyük yüzde üniversite mezunlarıdır. Üniversite mezunları, bir çok sendika olmasını tercih ediyorlar. Bu, eğitim ne kadar yüksek olursa katılımın o kadar yüksek olduğunu gösterir. Diplomasızlar, tek bir yetkili sendikadan yana olmamışlardır.

Demokrasilerde vatandaşların kararların alınmasında etkili olabileceklerine inanmaları gerekir. Araştırma kapsamında bireylerin siyaseti etkileme gücüne inanç ve siyasî kararların alınmasında kendilerinin söz sahibi olmaları ile ilgili konularda görüşlerini öğrenmek amacıyla bazı ifadelerle katılıp katılmadıkları soruldu. Bulgular, İzmit Hartum halklarının bu konuyla yakından ilgili fikirlere sahip olduğu görüldü. Her on katılımcıdan yedisi siyasetçilere karşı güvensizliklerini dile getirdi. Hükümete ses duyurmak mümkün mü konusunda tamamen yanlış ya da kısmen yanlış oranı da oldukça yüksektir. Bununla beraber Hartum halkı, hükümeti ve siyasi işleri karmaşık bulmaktadır. Hartumluların onundan altısı oylama, hükümeti etkilemenin tek yolu değildir görüşünde birleşmektedirler. Hükümeti etkileyebilmenin tek yolu oy kullanmaktır görüşü, tamamen doğru ya da kısmen doğru oranı oldukça yüksektir.

İnsanlara genelde güven konusunda katılımcılardan görüşlerini belirtmelerini istedik. Hartumlu katılımcılar arasında insanların çoğuna güvenilebilir %29, insanların çoğuna güvenilmez %71 çıktı. İzmitli katılımcıların arasında insanların çoğun güvenilebilir % 20, insanların çoğun güvenilmez % 80 çıktı . Bulgular, İzmit ve Hartum halkının kolay kolay başkalarına güvenilmediğini ortaya koydu.

Hartumluların sendikaya üye olma yönelimleri ile insanlara duydukları güvensizlik arasında bir bağ kurulması mümkündür. Halk, özlük haklarını sendikalar yoluyla korumayı tercih ettiklerine göre, bu haklarının işveren veya yasal düzenlemeler sebebiyle tehlikede olduğunu düşünme eğilimindedirler.

Seçim sürecine siyasi katılımın zayıflığı, vatandaşın siyasi sisteme karşı güvensizlik duyduğunu ve siyasi partilerin vatandaşları Hartum kentindeki seçim sürecinin gücünü ve etkinliğini etkileyen siyasi programlara katılmaya ikna edemediğini göstermektedir. Öte yandan, siyasi kültürün zenginliği ve seçim sürecine aktif katılım, İzmit halkı için demokrasinin önemi, kavramı ve araçları ile

yakından ilişkilidir ve bu, genel olarak Türkiye'deki kalkınma ve ilerleme üzerine olumlu bir yansımayı ortaya koymaktadır.

Sudan'da 2019'un sonlarında meydana gelen siyasi değişiklik, Cumhurbaşkanı Ömer el Beşir rejiminin düşmesine ve özellikle gençlerin ve genel olarak Sudan vatandaşının taleplerini karşılamak için yeni bir sistem kurmaya başlamasına neden olmuştur. Bu durum, kadınların siyasi etkinliklere ve uluslararası forumlara aktif katılımına yol açarak iç savaşların durdurulmasına ve ülkenin barış durumuna geçmesine katkı sağlayabilecektir.

Çalışma, İzmit'te yaşayan katılımcıların mevcut siyasal iktidara yönelik olumsuz bakış açılarının aksine Hartum'da siyasi geleceğe yönelik olumlu ve iyimser bir tavrın belirginleştiğini ortaya koymuştur.

Çalışmanın hem İzmit hem de Hartum şehirlerinde yaşayanlar için büyük önem teşkil edeceğini ummaktayım. Zira yukarıda sunulan bulgular, ilgili şehirlere özgü siyasal kültürün bileşenlerini anlama ve analiz etme açısından değer taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Abdel Hadi, El-Gohary (1998) Siyaset Sosyolojisinin Kökenleri. Süveyş: Üniversite Bilgi Evi.
- Abdul Hakim, Al-Zayat, İsmail Ali Saad (2003) Toplumda ve siyaset. İskenderiye: Üniversite Bilgi Evi.
- Abdullah Muhammed, Abd Al-Rahman (2001) Siyasal Sosyoloji. Evrimsel Etkinlik ve Çağdaş Eğilimler, Beyrut Arap Rönesans Evi.
- Abdullah, Ahmad Al-Awamleh, Khaled Hamed Shneikat (2012) "Al-Balqa Uygulamalı Üniversitesi öğrencilerinin, siyasal kültür kavramı ve boyutları konusunda farkındalık derecesi" Beşeri ve Sosyal Bilimler Bülteni, Üniversite Bilgi Evi.
- Abu Hanieh, (2019) "Cezayir Üniversitesi öğrencisi arasında görsel-işitsel medya ve siyasi kültür gerçeği. Cezayir: Üniversite Bilgi Evi.
- By kim Ann zimmermann, Live science contributor, «whatiscultur defenition of culture»/14 mai 2017.www.livescience. Com/2147-what-is-culture-defention-of-culture- html.
- D. R. Mathew and J. W. Prothro, Negroes and the New Southern Politics 1966, Narcourt, Brace and World, New York, p. 37.
- Duverger, Maurice (1998). Siyaset Sosyolojisi. 5. Basım. (Çev. Ş. Tekeli). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Ejder, Yılmaz (1996). Hukuk Sözlüğü. Ankara: Yetkin Yayınları. Genişletilmiş 5. Baskı. 49 Lipset, 1986.
- Elsayid Elewa Mona Mahmoud (2008). "Siyasi Katılım Kavramı", Şam Teorik Araştırmalar ve İnsan Hakları Merkezi.
- Erkal, Mustafa (2012). Sosyoloji (Toplumbilim). İstanbul: Der Yayınları.
- Fatima Al-Aqib, (2018) Siyasal Kültürün İçeriği, Hartum: Al-Zaeem Al-Azhari Yayın ve Dağıtım Üniversitesi.
- Fayed Al-Alaiwi, (2012) Suudi Arabistan'da Siyasi Kültür Fas: Arap Kültür Merkezi.
- G. A. Almond and G. B. Powell (Jr.) Comparative Politics:A Developmental Approach, 1966, Amerind Publishing Co., Pvt., Ltd., New Delhi, p. 34.
- H. Mc. Closky, "Political Participation" in International Encyclopaediaof Social Sciences Jollier Macmillan, New York, 1968, Vol. 12, p.253.
- Hassan Makki, Aralık (2017) Sudan'daki Kültür ve Politika Karşılıklı Etkileri, Uluslararası Afrika Üniversitesi, Afrika Araştırma ve Araştırma Merkezi.
- Hassan Mansour El-Hac (2009) Sosyoloji için bir gelecek, Üniversitesi Araştırma, Yayın ve Dağıtım Vakfı, Birleşik Arap Emirlikleri.
- Hayel Al-Jazi, (2016) kültür kavramı ve özellikleri, Cezayir: Arap Birlik Araştırmaları Merkezi.
- Hossam Morsi, (2012) Siyaset Bilimi Girişi, İskenderiye: Dar Al-Fikr Al-Jami'a.
- Huntington, Samuel P. (1998). The Clash of Civilizations and the Remaking of the World Order. London: Touchstone Books.
- Ibtisam Muhammad Abdul (2008) Irak Öncesi ve Sonrası Irak'ta Ulusal Kimliği Şekillendirmede Siyasal Kültürün Rolü Ön Çalışmalar Bülteni.
- Issa Huju, (2017) "Siyasi Kültür ve Bileşenleri",
<https://www.falestinara.com/obrpa/we.bsite/articledetails.aspx?articleid=10250>

- İbrahim Nasır, (1983) Eğitim ve Toplum Kültürü, Üniversite Bilgi Evi, Süveyş.
- İsmail, Abdel Fattah Abdel Kafi (2012) Siyaset biliminin temelleri ve alanları, İskenderiye: İskenderiye Kitap Merkezi.
- İşçi, Metin (2000), Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme. İstanbul. Der Yayınları.
- J. L. Woodward and E. Roper, "Political Activity of American Citizens" in H. Eulau, S. J. Elders veld and M. Janowitz (Political Behavior: A Reader in Theory and Research, Amerind Publishing Co. Pvt. Ltd., New Delhi, 1972, p. 133.
- Kalaycıoğlu, Ersin (2008). "Türkiye'de Demokrasi'nin Pekişmesi: Bir Siyasal Kültür Sorunu", Ergun Özbudun'a Armağan. Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Kalaycıoğlu, Ersin (2016). Karşılaştırmalı Siyasal Sistemler. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.7. Baskı.
- Kapani, Münci (2016). Politika Bilimine Giriş. Ankara: BB101 Yayınları.
- Kaya, Yaşar (2003). İşbirliği ve Çatışma, Toplumsal Yapı. İstanbul: Turan Yayıncılık.
- Khazraji, Tamer Kamel (2014) Modern Politik Sistemler ve Kamu Politikaları Amman: Majdalawi Yayıncılık ve Dağıtım Evi.
- Köksal Çalışkan, Eylül (2016) Siyasal Kültür: Yeni Yaklaşımlara Genel Bir Bakış, Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, Marmara University Journal of Political Science, Cilt 4, Sayı 2.
- L.Milbrath, Political. Participation, Rand Me Nally, Chicago, 1985, p. 18.
- Mahmud Al-Thawadi, (2005) İslam vizyonunun pekiştirilmesi ile sosyal bilimler açısından yabancılaşma arasındaki kültür, Birleşik Yeni Kitap Evi.
- Mohamed, Abbas İbrahim (2009) Kültür ve kişilik. İskenderiye:Üniversite Bilgi Evi.
- Mohamed El-Gohary, (2009) Kültür ve Medeniyetler. Köken ve Kavramın Farkı Kahire: Mısır Lübnan Evi.
- Mohy El-Din, Mahmoud Shaima (2015) Afrika'da Güç Yönetimi ve Siyasi İstikrar Kahire: Arap Bilgi, Yayın, Dağıtım ve Baskı Bürosu.
- Muhammad, Taha Badawi (1999) Siyaset Bilimine Giriş. İskenderiye Üniversitesi Evi.
- Muhammatatni, Shahrazad (2017) Arap sosyolojisi. Cezayir: Adrar Yayın ve Dağıtım Üniversitesi.
- Oktay, Cemil (2014). Siyaset Bilimi İncelemeleri. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Omer, Abdalla Marzouki (2018) Siyasi Kültür ve Sivil toplum. Siyaset bilimleri, dergisi cezayir.
- Orum, Anthony, Dale, John (2016). Siyaset Sosyolojisi "Günümüz Dünyasındaki İktidar ve Katılım". İstanbul: Say Yayınları.
- Razika, Rawabhi (2014) Siyasal Kültürün Siyasal Sistemin Performansına Etkisi: Cezayir Örneği, 2000-2014, Yüksek Lisans, Al-Messila Üniversitesi.
- Salim, Bouskiaa (2015) Siyasal Kültür ve Medyanın Gelişimindeki Rolü, Sosyal Araştırmacı Bülteni.
- Salim, Haddad (2000) Siyasal Sosyoloji: Üniversite Araştırma, Yayın ve Dağıtım Vakfı.
- Salim Haddad, Çevirmen (2009) Siyaset Sosyolojisi Beyrut: Üniversite Araştırma, Yayın ve Dağıtım Vakfı.
- Sarıbay, Ali Yaşar (1998). Siyasal Sosyoloji. İstanbul: Der Yayınları.

- Sarıbay, Ali Yaşar (2000) Global Bir Bakışla Politik Sosyoloji. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Sayarı Sabri, Bilgin Hasret (2015) Karşılaştırmalı Siyaset: Temel Konular ve Yaklaşımlar. İstanbul: Bilgi Yayınları, 3.Baskı.
- Sayeh, d. Ahmed Abdel-Rahim (1993) İslam Kültürü Üzerine Gündem, Mısır Lübnan Evi, 1. Kat.
- Stephen, Hilton (1998) political culture, social capital and democracy, the western T. J. Bellows,S.Erikson and H. R. Winter (eds.) Political Science: Introductory Essays and Readings, Duxbury Press Belmont, California, 1971, p. 123.
- Williams, Raymond (1993). Kültür. (Çev: S. Aydın). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Wissam Muhammad, Jamil Saqer (2010) Gazze Şeridinde Siyasi Kültürün Etkisi ve Vatandaşlık Kavramına Yansımaları 2004-2005, Yüksek lisans notu, El-Ezher Üniversitesi.
- Y. Farkan, Fen (2015) Türk siyasal kültüründe millet algısı ve milleyetiçilik. Ankara: Yargı Yayınları.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Endeksa (<https://www.sosyaldeyince.com/iller/kocaeli-ili-tanitimi>).
- Endeksa (http://www.izmit.bel.tr/izmit/cografyasi_0121).
- Endeksa (http://www.izmit.bel.tr/izmit/cografyasi_0123).
- Endeksa (https://www.nufusu.com/ilce/izmit_kocaeli-nufusu).
- Endeksa (<https://www.endeksa.com/tr/analiz/kocaeli/izmit/demografi#egitim>).
- T.C. Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü www.siviltoplum.gov.tr
- <https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AE%D8%B1%D8%B7%D9%88%D9%85>, Hartum valiliği.
- https://ar.wikipedia.org/wiki/%D8%A7%D9%84%D8%AA%D8%B9%D9%84%D9%8A%D9%85_%D9%81%D9%8A_%D8%A7%D9%84%D8%B3%D9%88%D8%AF%D8%A7%D9%86, Hartum valiliği.

ÖZ GEÇMİŞ

Abdalazız Abdalwhab 10 Eylül 1994 Hartum doğumludur. İlk orta ve lise eğitimini Hartum'da tamamlamıştır. Al-Zaeem University siyaset bilimi ve stratejik çalışmalar bölümünü bitirmiştir. Hartum'da stratejik çalışmalar sektöründe yöneticilik yapmıştır. Halen Kocaeli Üniversitesi Siyaset Bilimi Kamu Yönetimi Anabilim Dalında siyasi kültür üzerine yaptığı tez çalışması ile eğitimine devam etmektedir. Arapça ve İngilizce bilmektedir.

